

Curtea de Conturi a Republicii Moldova



Court of Accounts of the Republic of Moldova



Nr. **3**
3(18) 2011

BULETIN INFORMATIV

INFORMATIVE BULLETIN

Versiunea Buletinului Informativ On-line

www.ccrm.md



Invităm pentru conlucrare:

- Organe ale administrației publice centrale
- Instituții de cercetări științifice
- Instituții de învățământ superior
- Absolvenți ai instituțiilor de învățământ superior și masteranzi din domeniile economiei, finanțelor, juridic.

SUMAR CONTENTS

Serafim Urechean. Curtea de Conturi trebuie să devină o instituție de reper pentru stat	2	Serafim Urechean. Court of Accounts should become a supporting institution for the Government	3
■ Plenul Curții de Conturi		■ Prezentarea echipei Curții de Conturi	
Tudor Șoitu. Mai multă calitate și profesionalism	4	Tudor Șoitu. Better quality and professionalism	5
Valeriu Chițan. Nimic nu durează dacă nu este reînnoit în permanență	6	Valeriu Chițan. Nothing lasts if not continually renewed	7
Gheorghe Trocin. Curtea de Conturi – partener al schimbării și progresului	10	Gheorghe Trocin. Court of Accounts – the partner of change and progress	11
Angela Pascaru. De ce continuitatea activității este atât de importantă?	12	Angela Pascaru. Why is continuity of work so important?	13
Ion Sturzu. Un gardian extern independent și imparțial	14	Ion Sturzu. CoA – an external independent and impartial guardian	15
Ecaterina Paknehad. Comunicarea dintre instituția supremă de audit și legislativ – impact sigur asupra buneii guvernări	16	Ecaterina Paknehad. Communication between the supreme audit institutions and the legislature – definite impact over good governance	17
■ Activitatea de audit		■ Audit activitată	
Tatiana Carajelescov. Auditele regularității exercițiului bugetar 2010 la Ministerul Justiției și unele instituții din subordine	22	Tatiana Carajelescov. Regularity audits of the budget year 2010 at the Ministry of Justice and some of its subordinated institutions	23
Iurie Ispas. Administrarea mijloacelor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală	28	Iurie Ispas. Resource management of the Compulsory Health Insurance Funds	29
Ina Baci. CNAS se confruntă anual cu probleme în administrarea și gestionarea sistemului public de asigurări sociale	34	Ina Baci. NSIH faces annually problems in administering and managing the public social insurance system	35
George Antoci. Stoparea funcționării sistemelor informaționale ale Î.S. „Cadastru” poate avea urmări negative considerabile	42	George Antoci. Breakdown of the information system of “Cadastru” SOE could have considerable negative consequences	43
Victor Munteanu. Auditul regularității la Ministerul Educației și unele instituții din subordine a constat neregularități la capitolul alocarea și utilizarea mijloacelor bugetului de stat, fondurilor speciale și a patrimoniului public aflat în gestiune	46	Victor Munteanu. The regularity audit conducted at the Ministry of Education and some of its subordinated institutions found irregularities in the appropriation and use of State Budget money, special funds, and the public assets they manage	47
Vladimir Potlog. Auditul bugetelor de nivelul II din raioanele Anenii Noi, Călărași, Cimișlia, Dondușeni, Drochia, Florești, Orhei, Ungheni	52	Vladimir Potlog. Audit of the second-level budgets of Anenii Noi, Calarasi, Cimislia, Donduseni, Drochia, Floresti, Orhei, Ungheni rayons	53
Tudor Suhan. Mai există rezerve în acumularea veniturilor administrate de Serviciul Fiscal de Stat la bugetul public național	64	Tudor Suhan. There are still reserves in the collection of revenues managed by the State Tax Service to the national public budget	65
Sofia Ciuvalschi. Gestionarea patrimoniului public de către Î.S. „Calea Ferată din Moldova” în anii 2009–2010 s-a efectuat cu mari abateri de la normele legale	70	Sofia Ciuvalschi. The management of the public assets by the State-Owned Company “Calea Ferata din Moldova” (Moldova Railways) in 2009–2010 was done with big deviations from the legal provisions	71
Maria Ninescu. Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor – auditul regularității gestionării resurselor financiare publice și administrării patrimoniului public pentru exercițiul bugetar 2010	78	Maria Ninescu. Ministry of Transport and Road Infrastructure – regularity audit of management of public financial resources and administration of public assets in the budget year 2010	79
■ Colaborări internaționale		■ International cooperation	
Lidia Tomozei. Activitatea internațională a Curții de Conturi	86	Lidia Tomozei. International Activity of the Court of Accounts	87
Angela Pascaru. Jurnal de călătorie. Experiența Oficiului Național de Audit (ONA) al Marii Britanii	96	Angela Pascaru. Travel Journal. Experience of the United Kingdom National Audit Office (NAO)	97
■ Acte ale Curții de Conturi		■ Acts of the Court of Accounts	
Hotărârile Curții de Conturi privind activitatea de audit	106	The Decisions of the Court of Accounts on the audit activity	106

Colegiul redacțional / Editorial Board

Responsabil de ediție / Supervisor and editor: *Natalia EFROS*

Serviciul redacțional / Romanian text editors and proofreading: *Alexandra AMIHALACHIOAE, Tatiana OPREA*

Responsabil de ediție în limba engleză / English text proofreading: *Natalia BURCIU, Irina SANDU*

Curtea de Conturi trebuie să devină o instituție de reper pentru stat



Serafim Urechean
Președintele Curții de Conturi

Curtea de Conturi este o instituție fundamentală în stat, a cărei independență se răsfrânge direct asupra funcționalității ei, precum și asupra stabilității financiare a statului. Auditul de calitate înseamnă nu doar evaluarea gestionării banilor publici, dar și identificarea de soluții și recomandări oportune pentru eficientizarea acestora.

De la numirea noii componente a Curții și pînă la sfîrșitul acestui an am depus un efort considerabil pentru a analiza rapoartele restante, monitorizînd ca entitățile auditate să aplice recomandările Curții.

Totodată, am pornit de la ideea că instituția noastră trebuie să aibă o comunicare eficientă cu autoritățile centrale, Parlamentul, Guvernul în așa fel ca munca noastră să nu finalizeze doar prin redactarea de rapoarte, ci și prin ajustarea cadrului legal, prin coparticiparea în scopul lichidării lacunelor depistate în instituții.

Pentru a deveni o instituție de reper, aliniată la standardele internaționale, Curtea de Conturi va continua procesul de dezvoltare, de implementare a bunelor practici europene, prin instruirea personalului, prin coparteneriate cu societatea civilă, prin sporirea prezenței pe arena social-economică.

Banii publici merită o securitate sporită, o gestionare corectă și eficientă, întrucît aceștia sînt banii fiecăruia dintre noi.

Curtea de Conturi are și menirea de a contribui la integrarea Republicii Moldova în Comunitatea Europeană, prin adoptarea de standarde proprii țărilor dezvoltate, asumîndu-și obligația de a crea o instituție supremă de audit, cu specialiști calificați, cu rapoarte care să faciliteze perceperea și soluționarea problemelor de management financiar ale instituțiilor. În această ordine de idei, noua conducere a Curții își propune să extindă proiecte de parteneriat cu Oficiile de Audit din țările europene, precum este cel cu Suedia, să deschidă noi uși spre parteneriate de durată, să atragă experți și să sporească calitatea gestionării banilor publici. În acest context, aduc mulțumiri Băncii Mondiale din partea Curții de Conturi pentru suportul acordat.

Promovînd un audit public extern, axat pe experiențele de succes europene și standardele internaționale, Curtea de Conturi contribuie continuu la dezvoltarea și perfecționarea managementului financiar public, iar prin aceasta – la constituirea unui stat democratic și la o bună guvernare a societății.

Pentru o transformare deplină și, mai ales, calitativă, este importantă componenta comunicare și transparență. Or, comunicarea este un element de consolidare și eficientizare a echipei, factori care determină direct buna funcționare a unei entități, iar transparența va determina corectitudinea muncii noastre, cetățenii urmînd să știe ce se întîmplă cu banii lor.

Rolul de „cîine de pază” al banului public îl vom combina cu suportul acordat entităților statului, pentru ca managementul financiar public să fie eficient, corect și transparent. Numai așa vom putea deveni un stat demn pentru cetățenii săi și atractiv pentru investitori.

Court of Accounts should become a supporting institution for the Government

*Serafim Urechean,
President of the Court
of Accounts*

The Court of Accounts is a fundamental institution in the state, its independence has a direct impact over its functionality and over the financial stability of the country. A qualitative audit does not imply only evaluation of public funds management, but also identification of appropriate solutions and recommendations for enhancement.

Since the appointment of the new Court members we made a significant effort to analyze the outstanding reports and monitor the auditees to make sure that the Court recommendations are implemented.

As well, we departed from the idea that our institution must have an efficient communication with central authorities, Parliament, Government, so that our work is not limited only to editing reports, but also extends to adjusting the legal framework and co-participating in closing the gaps identified in the institutions.

In order to become a supporting institutions, aligned with the international standards, the Court of Accounts shall pursue the development process, which entails implementation of successful European experiences, staff training, co-partnerships with civil society, increasing its presence in social-economic field.

Public funds deserve a high level of security, deserve to be managed correctly and efficiently, because this money is the money of each of us.

As well, the Court of Accounts aims at contributing to the integration of the Republic of Moldova in the European Community, by adopting standards complying with those of the developed countries, assuming the responsibility to build a supreme auditing institution with qualified specialists, to publish reports that will facilitate the understanding and settlement of financial management deficiencies in the institution. Thus, the new leadership of the Court of Accounts aim at extending partnership projects with Audit Offices from European Countries, similar to the partnership with Sweden, opening new doors for long term partnerships, attracting experts and improving the quality of the public funds management. In this context, on behalf of the Court of Account team, we would like to express our gratitude to the World Bank for the provided support.

By promoting an external public audit, aligned to the successful European experiences and international standards, the Court of Accounts contributes continuously to the development and enhancement of the public finance management, and through this – to the establishment of a democratic state and of the good governance of the society.

For a total and qualitative transformation we shall focus on the importance of communication and transparency. The communication strengthens and makes a team more efficient, which in turn have a direct impact on the well functioning of an entity. And the transparency will determine the accurateness of our work, the citizens will know what is happening with their money.

Along with exercising the role of the public funds watchdog, we will provide support to the Government institutions, in order to ensure an efficient, accurate and transparent public finance management. This is the only way to make our country attractive for the investors and make our citizens proud of our country.

Mai multă calitate și profesionalism



Tudor Șoitu
Vicepreședintele Curții
de Conturi

Curtea de Conturi este unica autoritate publică a statului care exercită controlul asupra formării, administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și administrării patrimoniului public prin realizarea auditului extern în sectorul public, în calitate de instituție supremă de audit.

Reieșind din aceste prevederi ale legii, entitățile auditate sînt obligate să informeze despre implementarea recomandărilor și/sau executarea cerințelor Curții de Conturi, precum și despre măsurile luate.

De la momentul adoptării noii legi, Curtea de Conturi a prezentat societății doar o analiză a formării, administrării și întrebuințării resurselor financiare publice la nivelul autorităților centrale, fără o analiză amplă a acestora și la nivel de instituții subordonate autorităților centrale (adică, dacă se audita un ministru, bugetul instituțiilor subordonate acestuia se verifica nesemnificativ).

În ceea ce privește compartimentul administrarea patrimoniului public, Curtea de Conturi n-a prezentat societății o analiză a procesului de gestionare, privatizare a patrimoniului public, de înstrăinare a acestuia prin diverse metode, printre care sistemul de gazificare, rețelele electrice etc. Prin drepturile și obligațiile atribuite, Curtea n-a adus societății plusvaloare și n-a contribuit la stoparea unor procese dăunătoare.

Întru eficientizarea activității Curții de Conturi, dar și pentru a spori gradul de implementare a recomandărilor de către entități, este necesară operarea de modificări în Legea nr. 261-XVI din 5 decembrie 2008, precum și optimizarea organigramei Curții de Conturi și investiția în profesionalismul auditorilor. De asemenea, consider oportună efectuarea auditelor pe domenii, pentru a asigura o informare obiectivă a Parlamentului și a altor autorități.

În același context, aș menționa oportunitatea introducerii în structura Curții de Conturi a unității de control al calității auditelor, care să asigure reevaluarea probelor de audit, la necesitate.

Better quality and professionalism

Tudor Şoitu

*Vice-President of the Court
of Accounts*

Court of Accounts is the only state public authority that controls the formation, administration and use of public funds and management of public assets by conducting public external audit, as a supreme audit institution.

Based on these provisions of the law, audited entities are obliged to inform about the implementation of the recommendations and / or requirements of the Court of Accounts and the measures taken.

Since the adoption of the new law, the Court of Accounts presented to the society an analysis of the formation, administration and use of public funds only by central authorities, without a comprehensive analysis of their subordinate institutions (ie, if a ministry was audited, the budget of its subordinated institutions was verified marginally).

In terms of public property administration, Court of Accounts has not presented an analysis to the society of property management process, privatization of public assets, their alienation by various methods, including the gas system, electrical networks, etc. Despite the rights and obligations assigned, the CoA has not added value to the society and has not contributed to stopping harmful processes.

In order to streamline the Court's work, but also to improve the implementation of recommendations by the entities, it is necessary to make changes in the Law no. 261-XVI of December 5, 2008, refine the organizational chart of the Court of Accounts and invest in professional development of auditors. I also consider appropriate to carry out audits per areas to provide objective information to Parliament and other authorities.

In this context, I would mention the appropriateness of introducing in the structure of Court of Accounts the audit quality control unit, to ensure reevaluation of audit evidence, if necessary.

Nimic nu durează dacă nu este reînnoit în permanență



Valeriu Chițan
Membru al Curții de Conturi

Curtea de Conturi, ca instituție supremă de audit, prin atribuțiile stabilite de Constituție și legea cadru de organizare și funcționare, are rolul să promoveze responsabilitatea și corectitudinea în gestionarea prudentă și eficientă a fondurilor publice. Actuala componență a Plenului Curții are misiunea și responsabilitatea de implementare instituțională a Planului de Dezvoltare Strategică pentru perioada 2011–2015, avînd drept obiectiv „*audit mai bun, pentru a promova o mai mare responsabilitate și o mai bună gestionare a fondurilor publice*”.

Reforma instituțională, care vizează dezvoltarea și modernizarea instituțiilor publice, constituie o necesitate obiectivă, crucială pentru procesul de integrare europeană și de adaptare la standardele internaționale întru asigurarea unei convergențe cu valorile și practicile avansate.

Ca parte a acestui proces, perfecționarea controlului asupra modului de utilizare a resurselor publice prezintă o importanță deosebită, scopul fiind sporirea eficienței și a eficacității economiei, limitarea risipei de resurse și a posibilităților de fraudă și de corupție, toate acestea avînd obiectivul de a crea relații de încredere între autorități și cetățeni.

Una dintre prioritățile procesului de reformare a controlului este dezvoltarea auditului de performanță și alinierea lui la standardele internaționale. Aceste standarde utilizate de instituțiile supreme de audit din Europa și din alte continente urmăresc dacă entitățile publice au folosit cu economicitate, eficiență și eficacitate resursele publice (materiale, financiare, umane), puse la dispoziția acestora de către societate pentru îndeplinirea responsabilităților pe care le au, precum și dacă prin aplicarea programelor finanțate din fondurile publice au fost obținute rezultatele scontate. În această ordine de idei, conform regulilor managementului finanțelor publice, bugetarea urmează a fi făcută în bază de programe (sectoriale, naționale), iar activitatea autorităților și instituțiilor să fie evaluată în funcție de indicatorii de performanță raportați la mărimea resurselor financiare alocate. Prin urmare, în auditul de performanță, spre deosebire de auditul financiar (sau auditul regularității) care, de regulă, examinează dacă operațiunile sînt „corecte” sau „incorecte”, „legale” sau „ilegale”, criteriile de evaluare a performanțelor guvernamentale pot diferi de la caz la caz, în funcție de programul și obiectivele auditate. Această abordare, de la procese la rezultate urmărește „*dacă activitatea a condus la rezultate programate*”.

Totodată, este necesar de conștientizat că valorificarea standardelor auditului de performanță nu-și poate atinge scopul în sine fără un sistem modern și eficient de audit financiar. Deși, în aspect de proceduri și standarde, Curtea de Conturi cu suportul experților străini a

Nothing lasts if not continually renewed

Valeriu Chițan
Member of the Court
of Accounts

According to the duties set by the Constitution and the framework law on organization and operation, the Court of Accounts, as the national Supreme Audit Institution, aims at promoting responsibility, accuracy and efficiency of public funds management. The current composition of the Board of the Court of Accounts has the mission and responsibility for institutional implementation of the Strategic Development Plan for the period 2011–2015. Its main objective is to *“better audit, to promote greater accountability and better management of public funds”*.

The reform, which aims at modernization of public institutions, is an essential objective, crucial for our European integration and alignment to international standards to ensure convergence to advanced values and practices.

As part of this process, improvement of the control over the use of public resources is particularly important. The aim is to increase efficiency and effectiveness of the economy, reduce waste of resources and possible fraud and corruption. The overarching objective is to establish trustful relations between the authorities and citizens.

One of the priorities of the reform of the Court’s control function is the development of high-performance audit and its alignment to the international standards. Supreme audit institutions in Europe and on other continents use these standards to control whether public authorities and institutions make a cost-effective, efficient and effective use of public resources (material, financial and human) provided by society to fulfill their responsibilities. They also apply those standards to monitor if publicly funded programs have achieved required results. In this context, according to the rules of public finance management, budgeting is based on programs (sectoral, national), and the work of respective authorities and institutions should be evaluated based on performance indicators, which should be related to the allocated financial resources. Therefore, in performance audits – as compared to financial audits (or regularity audits) which, usually, examine whether operations are *“correct”* or *“incorrect”*, *“legal”* or *“illegal”* – governmental performance evaluation criteria can vary from case to case, depending on the objectives of the program and audit. This approach – from process to results – is aimed at evaluating *“whether the activity has given planned outputs”*.

At the same time, it is clear that the implementation of performance audit standards cannot achieve its goal without a modern and efficient system of financial audit. Although as per procedures and standards, the Court of Accounts, with the support of foreign experts, has achieved certain progress, it is necessary to focus on the quality of audit materials. The content of the audit evidence, findings

realizat progrese, este necesar de a reflecta asupra calității de fond a materialelor de audit. Conținutul probelor de audit, constatările și concluziile cer a fi regândite și îmbunătățite esențial. Pentru a elucida fenomenele și a formula soluțiile de remediere a acestora, este important de a înțelege originea lor. Sînt necesare noi abordări în materie de finanțe publice-politici și proceduri administrative, precum și de achiziții publice, gestionare economică și administrare a patrimoniului de stat.

O provocare pentru Curtea de Conturi trebuie să servească extinderea ariei de auditare a institu-

țiilor publice abilitate cu atribuții regulatorii și de supraveghere a pieței.

Respectînd principiul continuității și întru atingeria obiectivelor de dezvoltare și asigurării calității misiunilor de audit, Plenul Curții de Conturi va trebui să revadă politicile de personal și organizarea instituțională. Factorul uman este o miză determinantă în modernizarea instituțională, prin urmare este necesar să ne asumăm remedierea slăbiciunilor și să promovăm competența, convergența și coeziunea. Astfel, vom realiza misiuni, viziuni și obiective.



and conclusions require a fundamental rethinking and improvement. It is important to understand the phenomena and their origin in order to elucidate them and formulate required solutions. Therefore, new approaches are needed in public finance, policies and administrative procedures, as well as public procurement, economic management and administration of state property.

The Court of Accounts should take on the new challenge of auditing public institutions with regulatory and market surveillance functions.

To follow the principle of sustainability, achieve its development objectives, and ensure the quality of its audit mission, the Board of the Court of Accounts should review its staff policies and institutional organization. Human factor is determinant in institutional modernization. Therefore, we should sort out our weaknesses and promote competence, convergence and cohesion. Thus, we will accomplish missions, achieve visions and objectives.



Curtea de Conturi – partener al schimbării și progresului



Gheorghe Trocin
Membru al Curții de Conturi

Activitatea Curții de Conturi trebuie să fie o continuitate, deoarece în ultimii ani s-au făcut lucruri mărețe.

S-a trecut de la control la audit, s-au elaborat standardele naționale de audit, manualul de audit, codul etic, au fost dezvoltate tehnologiile informaționale, s-a pus accent pe instruirea auditorilor.

Îmi doresc ca activitatea Curții de Conturi să fie într-adevăr transparentă, misiunile de audit să se efectueze în baza standardelor naționale și internaționale.

Pledez ca la efectuarea auditului, indiferent de tipul lui, să predomine profesionalismul, obiectivismul și, nu în ultimul rând, calitatea.

Curtea de Conturi trebuie să-și asigure impactul activității prin recomandările oferite entităților auditate, identificând soluții și implicându-se în dezvoltarea unui management financiar sănătos, precum și în susținerea reformelor administrației publice în domeniile importante.

Accentul realizării obiectivelor trebuie pus mai mult pe sursele și forțele proprii ținând cont de realizările Instituțiilor Supreme de Audit membre ale EUROSAI, INTOSAI și altor organizații internaționale de audit.

Instruirea trebuie să fie un proces continuu, și nicidecum ocazional, iar schimbul de experiență – o tradiție.

Sper ca Curtea de Conturi, prin activitățile sale, să demonstreze că este organul superior de control și instituția care acordă primul ajutor entităților publice centrale și locale, în scopul îmbunătățirii managementului financiar, utilizând principiile economicității, eficacității și eficienței mijloacelor publice.

Court of Accounts – the partner of change and progress

Court of Accounts' activity should secure continuity because in recent years great things have been done.

We changed from control to audit, developed national audit standards, audit manual, code of ethics, information technologies, and emphasis was placed on training auditors.

I wish Court's activity be really transparent, audits be carried out under national and international standards.

I advocate that professionalism prevails in audit, regardless of its type, and last but not least, objectivity and quality.

The Court of Accounts must ensure the impact of its recommendations provided to auditees by identifying solutions and getting involved in the development of sound financial management and supporting public administration reforms in crucial areas.

The focus in delivering objectives has to be more on its own resources and powers, taking into account the achievements of EUROSAI and INTOSAI Supreme Audit Institutions and other international audit organizations.

Training should be an ongoing not occasional process, and sharing expertise – a tradition.

I hope that the institution Court of Accounts, through its activities based on the principles listed above, will prove that it is a superior control body and the institution that provides the first aid to central and local public entities to improve financial management, following the principle of economy, efficiency and effectiveness in the use of public funds.

Gheorghe Trocin
*Member of the Court
of Accounts*

De ce continuitatea activității este atît de importantă?



Angela Pascaru
Membru al Curții de Conturi

Prin realizarea activităților întru implementarea Planului de Dezvoltare Strategică pentru anii 2006–2010, Curtea de Conturi a reușit să pună prima piatră la temelia reformării sale dintr-o instituție de control financiar extern într-o instituție supremă de audit.

În fața angajaților și conducerii Curții de Conturi însă stau încă foarte multe sarcini de realizat în scopul asigurării continuității activităților inițiate, iar capacitatea de a îndeplini o sarcină constă în a face lucruri corecte și a face lucrurile corect.

Baza unei instituții profesionale a fost stabilită în termeni de standarde, manuale, ghiduri pentru fiecare tip de audit, dar este necesar timp, instruire și experiență pentru a deveni totalmente profesioniști în aplicarea acestora. Curtea de Conturi trebuie să facă față fluctuației de personal, necesității de a instrui și a certifica constant personalul său ca fiind capabil să efectueze audite conform celor mai înalte standarde.

Curtea de Conturi s-a consolidat ca instituție, însă dispunem de timp limitat pentru a deveni auditori experimentați și încă nu prea avem motive să fim satisfăcuți de o calitate bună a auditului. Astfel, este necesar să ne consolidăm eforturile și să încercăm să îmbunătățim calitatea a ceea ce facem prin politici de resurse umane eficiente, o instruire mai bună și un control eficient al calității.

Instituționalizarea procedurilor de audit, în mare parte, s-a efectuat, însă este necesar de îmbinat teoria cu practica în scopul dezvoltării abilităților de scriere a rapoartelor, de analiză, generalizare, identificare și evaluare a riscurilor. Un lucru important de realizat este fortificarea sistemului de standarde pentru diferite domenii, pe diferite componente, chestiuni și sectoare ale activității Curții de Conturi. Unele aspecte ce urmează a fi dezvoltate sînt cele ce țin de:

- îmbunătățirea calității planificării activității de audit pentru a asigura o legătură mai clară cu strategiile și programele de dezvoltare ale țării;
- dezvoltarea capacității de auditare a fondurilor donatorilor externi, de a audita agenții economice, întreprinderile de stat, precum și administrarea și gestionarea patrimoniului;
- înțelegerea rolului auditului extern în domeniul fraudei și corupției, precum și măsurarea impactului rapoartelor de audit reieșind din acțiunile întreprinse de către entitățile auditate pentru a aborda recomandările făcute.

Un rol important în sporirea eficacității activității de audit îl au transparența și comunicarea, atît cea externă, cît și cea internă.

În acest aspect, Curtea de Conturi a obținut unele rezultate, însă este necesar de a consolida și a dezvolta sectoarele responsabile de relațiile cu Parlamentul și Guvernul, cu mass-media, cu mediul academic și societatea civilă.

Nu mai puțin semnificativă este comunicarea internă, consolidarea proceselor de răspundere internă, asigurîndu-se faptul că sînt stabilite roluri clare pentru fiecare etapă a procesului de audit și în activitatea instituțională a Curții de Conturi.

Este foarte important să depunem eforturi comune pentru a asigura continuitatea în dezvoltarea Curții de Conturi, în calitate de instituție modernă și profesională, cu o forță de muncă bine motivată și remunerată.

Why is continuity of work so important?

Angela Pascaru
Member of the Court
of Accounts

By carrying out the activities meant to implement the Strategic Development Plan for 2006–2010, Court of Accounts has managed to lay the first foundation stone of its reform from an external financial control institution to a supreme audit institution.

The employees and management of Court of Accounts are still facing many tasks to be accomplished in order to ensure continuity of activities initiated, where the ability to perform a task is to do the right things and do the things right.

The basis of a professional institution has been established in terms of standards, manuals, guides for each type of audit, but we need time, training and experience to become fully professional in their application. Court of Accounts must cope with staff turnover, the need to constantly train and certify its personnel to be able to audit according to the highest standards.

Court of Accounts has consolidated as an institution, but we have limited time to become experienced auditors and we do not have yet reason to be satisfied with the quality of audit. Thus, it is necessary to join our efforts and try to improve the quality of what we do through effective human resources policies, better training and effective quality control.

Institutionalization of audit procedures had largely been accomplished, but it is necessary to merge theory with practice to develop skills for writing reports, analysis, generalization, identifying and assessing risks. An important thing to do is strengthen the system of standards for different areas by different components, issues and sectors of the CoA's work. Some aspects to be developed are those related to:

- improve the quality of audit planning to ensure a clearer link with development strategies and programs of the country;
- develop the capacity to audit external donor funding, to audit businesses, state enterprises and property administration and management;
- understand the role of external audit in fraud and corruption, and measure the impact of audit reports based on the actions taken by auditees to address the recommendations made.

An important role in enhancing the effectiveness of the audit belongs to transparency and communication, both external and internal.

In this regard, Court of Accounts has achieved some results, but it is necessary to strengthen and develop the sectors responsible for relations with Parliament and government, media, academic environment and civil society.

Not less significant is internal communication, strengthening of internal accountability processes, ensuring that clear roles are established for each stage of the audit and institutional work of the Court of Accounts.

It is very important to work together to ensure continuity in the development of the Court of Accounts as a modern and professional institution with well-motivated and well-paid workforce.

Un gardian extern independent și imparțial



Ion Sturzu
Membru al Curții de Conturi

Motto: "Nu există lucruri mai greu de făcut, nici mai îndoielnic în reușită, nici mai primejdios de întreprins, decât a introduce cele dintii orînduiri noi".

(Machiavelli, Princ., 6)

În perioada de tranziție de la controlul financiar la auditul extern Curtea de Conturi a Republicii Moldova a reușit să-și asigure activitatea potrivit propriilor standarde de audit, adoptate pe baza standardelor internaționale, aliniindu-se, astfel, la cele mai bune practici în domeniul auditului public extern.

În calitate de instituție supremă de audit externă, Curtea de Conturi contribuie la îmbunătățirea gestiunii financiare în Republica Moldova și joacă rolul de gardian independent al intereselor financiare ale cetățenilor, monitorizînd ca mijloacele publice să fie gestionate cu respectarea principiilor de economicitate, eficiență și eficacitate.

Pornind de la acest deziderat, pe viitor voi pleda pentru menținerea și consolidarea independenței instituției și personalului acesteia. Misiunile de audit efectuate vor fi imparțiale, recomandările vor conține în mod obligatoriu punctele de vedere ale părților interesate, fără însă a solicita instrucțiuni sau a ceda presiunii unei surse exterioare, cu menținerea și motivarea unui nivel exemplar de profesionalism în entitate. Rapoartele de audit vor fi relevante, clare, de înaltă calitate și se vor baza pe criterii precise și probe solide, care să răspundă problemelor părților interesate și care să fie considerate de către utilizatori ca fiind documente importante și competente.

Recomandările formulate de Curtea de Conturi vor contribui în mod real la îmbunătățirea gestiunii bugetului public național. Comunicarea cu lumea exterioară va fi deschisă și convingătoare în ceea ce privește rolul, metodele și rezultatele sale, contribuind, astfel, la creșterea responsabilizării în domeniul gestionării fondurilor publice.

Curtea va promova și în continuare asumarea responsabilității și transparenței, sprijinind Parlamentul în exercitarea competențelor de control al execuției bugetului public național, în special în cadrul procesului de gestiune a finanțelor publice în Republica Moldova.

Voi tinde ca Curtea de Conturi să fie în fruntea progreselor din domeniul auditului finanțelor publice și din cel al administrației publice, o instituție recunoscută pentru integritatea și imparțialitatea sa, pentru profesionalismul său, pentru eficiența activității sale și pentru calitatea auditelor și a recomandărilor acestora.

CoA – an external independent and impartial guardian

Motto: "It must be considered that there is nothing more difficult to carry out, nor more doubtful of success, nor more dangerous to handle, than to initiate a new order of things."

(Machiavelli, The Prince, 6)

Ion Sturzu
Member of the Court
of Accounts

During the transition from financial control to external audit the Moldovan Court of Accounts was able to align its work to its own auditing standards based on international standards, so following the best practice in the performance of public external audit.

As the supreme external audit institution CoA succeeds in contributing to improved financial management in the Republic of Moldova and plays the role of independent guardian of the financial interests of citizens, overseeing so that they are managed with economy, efficiency and effectiveness.

Proceeding from this, in the future I will advocate the maintenance and strengthening of the independence of the institution and its staff. Audits carried out will be impartial; the recommendations will necessarily contain the views of stakeholders without asking for instructions or giving in to pressure from an outside source but maintaining and motivating exemplary professionalism in the entity. Audit reports will be pertinent, clear, highly qualitative and based on specific criteria and strong evidence to be responsive to stakeholders' issues and be regarded by users as competent and important documents.

The recommendations will actually contribute to the improvement of national public budget management. Communication with the outside world will be open and compelling in terms of its role, methods and results, thereby increasing accountability in managing public funds.

The CoA will further promote accountability and transparency, supporting Parliament in exercising its control over the implementation of national public budget, especially the management of public finance of Moldova.

We will strive for making the Court of Accounts an effective organization, at the forefront of developments in public funds audit and in public administration sectors; an institution recognized for integrity, impartiality, professionalism, efficiency, and quality of its audits and recommendations.

Comunicarea dintre instituția supremă de audit și legislativ – impact sigur asupra bunei guvernări



Ecaterina Paknehad
Membru al Curții de Conturi

Auditul public extern în Republica Moldova este o activitate mai recentă, care se implementează începând cu anul 2009. Astfel, Curtea de Conturi, susținută de partenerii de dezvoltare, e preocupată de dezvoltarea capacităților instituționale și profesionale de exercitare a acestui audit.

Care este menirea auditului public extern?

Auditul public extern este piatra de temelie în asigurarea bunei guvernări în sectorul public, instituția supremă de audit (ISA) avînd un rol important în procesul de îmbunătățire a managementului finanțelor publice (MFP), de promovare a transparenței și de asumare a responsabilității. Pentru exercitarea, în conformitate cu mandatele sale legale, a unui audit imparțial și independent asupra modului de gestionare și administrare a resurselor financiare publice, raportînd despre cît de eficient și responsabil acestea sînt utilizate pentru atingerea obiectivelor stabilite, ISA ajută autoritățile administrative să manifeste responsabilitate și integritate, să-și îmbunătățească activitățile operaționale și să însușească cetățenilor încrederea că banii lor au fost utilizați eficient și conform destinației.

Un procedeu foarte important în activitatea ISA este interacțiunea dintre ISA și Parlament. Aceste activități sînt bine stipulate în Declarațiile de la LIMA, din MEXIC, precum și în Documentul 33 SIGMA.

Care sînt interacțiunile dintre ISA și Parlament? Potrivit bunelor practici stabilite de-a lungul anilor, interacțiunea se produce la:

- desemnarea auditorilor generali sau a membrilor Curții de Conturi;
- solicitarea unor audite de către Parlament;
- aprobarea bugetului independent al Curții de Conturi;
- raportarea ISA către Parlament;
- studierea Rapoartelor anuale și a Rapoartelor separate de către Parlament;
- comunicarea continuă dintre ISA și Parlament.

Care ISA interacționează cu Parlamentul? Toate, forma de interacțiune fiind diferită. Scopul este același? De a avea o ISA modernă, independentă, care să activeze conform standardelor INTOSAI, prezentînd rapoarte obiective, credibile, în baza cărora, în urma soluționării problemelor identificate, se obține impactul dorit.

- Studierea Rapoartelor anuale și a Rapoartelor separate de către Parlament (prin intermediul Comitetelor de conturi, sau Comisiei economie, buget și finanțe. Reg. Unit – mai bine de 140 ani, Danemarca – din anul 1849).

În continuare mă voi opri la raportarea și comunicarea rezultatelor activităților de audit și la felul în care este necesar de transmis efici-

Communication between the supreme audit institutions and the legislature – definite impact over good governance

Ecaterina Paknehad
Member of the Court
of Accounts

The public external audit in the Republic of Moldova is a more recent activity, which started to be implemented since 2009. Thus, the Court of Accounts with the support of its development partners is dealing with the development of institutional and professional capacity to perform this audit.

What is the purpose of the public external audit?

The public external audit is the cornerstone for the assurance of the good governance in the public sector, so the Supreme Audit Institution (SAI) has an important role in the improvement of the public finance management (PFM), promotion of transparency, and commitment to accountability. In order to carry out, according to its legal mandate, an unbiased and independent audit of the management and administration of the public financial resources, and report how efficiently and responsibly they are used for the achievement of the established goals, the SAI helps the administrative authorities be committed to responsibility and integrity, to improve their operational activities and to assure the citizens that their money was used efficiently and according to the intended purpose.

A very important process in the activity of a SAI is the interaction between the SAI and the Parliament. These activities are well stipulated in the LIMA and MEXICO Declarations, as well as in SIGMA paper no. 33.

What are the interactions between SAI and Parliament? According to the good practices developed over the years, the interactions take the form of:

- appointment of Auditors General or members of the Court of Accounts;
- request of audits by the Parliament;
- approval of the independent budget of the Court of Accounts;
- SAI reporting to Parliament;
- scrutiny of Annual Reports and separate reports by Parliament;
- ongoing communication between the SAI and Parliament.

Which SAIs interact with Parliament? All of them. The form of interaction is different, but the purpose is the same: to have a modern and independent SAI, which acts in line with INTOSAI standards, submits objective and credible reports based on which, once the identified issues are resolved, the expected impact is obtained.

- Parliament scrutiny of annual reports and separate reports (by means of the Accounts Committees or Economy, Budget, and Finance Committees – the UK – over 140 years; Denmark – since 1849).

Next we will speak about the reporting and communication of audit activity results and how to efficiently send audit messages to the stakeholders, Parliament, public, and mass media.

ent mesajele de audit către părțile interesate, Parlament, public și mass-media.

Ce presupun cele mai importante aspecte ale comunicării eficiente a ISA?

Atât documentele fundamentale internaționale, cât și experții în domeniul auditului public extern și al MFP subliniază următoarele axiome:

- Spuneți ceea ce de fapt aveți în vedere!
- Păstrați independența ISA la oferirea opiniei de audit sau la concluzionarea problemelor și tendințelor real stabilite!

Respectați standardele INTOSAI!

Pentru o percepere mai ușoară a acestor mesaje, voi aduce exemplul expus la Simpozionul INTOSAI- ONU, care a avut loc în mai 2010 la Viena, de către ex-Auditorul General al Canadei, în atenția conducătorilor Curților de Conturi : „Recent am citit o opinie de audit financiar a unei ISA dintr-o țară în curs de dezvoltare, care a fost cu mențiuni (cu rezerve), deoarece băncile în care se deserveau conturile trezoreriale nu au putut fi reconciliate, multe tranzacții nu au fost prezentate pentru audit și au fost greșeli în postări. Dacă Auditorul General ar fi urmat Standardele INTOSAI, ar fi trebuit să dea refuz în exprimarea opiniei sau cel puțin o opinie adversă. Însă Auditorul General nu a vrut să supere Guvernul, astfel că opinia a fost doar cu mențiuni: Nu cred că sîntem în poziția de a face Guvernul să fie mulțumit, responsabilitatea noastră este de a asista Parlamentul în a ține Guvernul executiv responsabil de standardele INTOSAI. Nu ar trebui să permitem politicului sau prietenilor personale să se amestece cu raționamentul personal în independența auditului public extern”.

Contează oare sau nu dacă, în pădure, un copac ce cade face un zgomot mare atîta timp cît acolo nu a fost nimeni să-l audă? Nu. Vreau să fac o analogie teoretică între activitatea Curții de Conturi a Republicii Moldova și a tuturor ISA. Dacă sîntem auditori care efectuăm diferite tipuri de audit, inclusiv auditul performanței, și facem lucrul foarte cugetat, dar nimeni nu ne citește rapoartele, am realizat ceva de fapt? Răspunsul este: nu. Am pierdut timpul și am irosit banii statului dacă rapoartele noastre de audit nu au impact și nimeni nu face nimic ca să corecteze problemele pe care le-am identificat.

Toate ISA necesită suport!

Pentru ca ajutorul să poată fi oferit, este necesar să ne asigurăm de următoarele.

Actorii externi sînt suficient de informați *despre rolul unei ISA într-un sistem cu democrație tînără?*

- Dacă actorii externi n-au fost familiarizați cu:
 - noțiunile principale ale auditului public extern: audit al regularității și opinia de audit, audit al performanței și 3E;
 - rolul ISA de a ajuta entitățile în implementarea reformelor MFP, de a adăuga „plusvaloare” proceselor de utilizare eficientă a banilor publici și de prestare a serviciilor calitative, respectînd principiul „cost-eficiență”;
- Dacă Comisiile parlamentare nu acordă atenție Rapoartelor ISA și nu organizează audieri pe marginea acestora, ATUNCI, această ISA are o mare problemă!!!

Bunele practici spun: Ca auditori în sectorul public, puteți într-adevăr obține un impact semnificativ în ceea ce privește modul în care țara dvs. este guvernată și administrată. Oficiul dvs. poate fi o instituție constructivă, foarte pozitivă, și așa și trebuie. Cu toate acestea, dacă partenerii nu au idee ce înseamnă auditul, șansele ca să aveți impact sînt foarte mici. Astfel, una din primele provocări este să faceți ca partenerii să cunoască ce este auditul performanței, auditul regularității și auditul tehnologiilor informaționale.

Noi, auditorii de la Curtea de Conturi și colegii din alte ISA cunoaștem ce reprezintă tipurile de audit și cu ce se soldează acestea, ce semnificație au opiniile-standard de audit și ce reprezintă cei 3 „E” în auditele performanței, însă partenerii noștri din afară s-ar putea să nu aibă nici cea mai vagă idee despre ce vorbim. Deci, trebuie să oferim suficientă informație și instruire tuturor actorilor externi pentru a ne înțelege, pentru a îmbunătăți comunicarea și pentru a obține impact de la activitate. În sens contrar, șansele ca să avem impactul așteptat sînt foarte mici. Astfel, una din primele provocări este să facem ca partenerii să cunoască mai mult despre auditul performanței, auditul regularității și auditul TI.

Partenerii și percepțiile acestora joacă un rol interesant și proeminent în activitatea de zi cu zi a ISA și este clar că ISA are nevoie să producă rapoarte cu notă prietenoasă pentru cititori, care să satisfacă așteptările și cerințele partenerilor. ISA trebuie să continue să identifice necesitatea comunicării despre activitățile sale prioritare și să lucreze cu mass-media și societatea civilă în baza unor strategii potrivite de comunicare, pentru a informa corect publicul larg și Parlamentul privind activitățile de audit realizate și recomandările oferite.

Toate cele menționate, în ansamblu, ne vor ajuta să asigurăm impactul muncii de audit. Curtea

What do the most important aspects of effective communication of the SAI imply?

Both the fundamental international papers and the experts in the area of public external audit and in PFM emphasize the following postulates:

- Say what you actually mean!
- Keep the independence of SAI in providing the audit opinion or concluding upon really determined problems and trends!

Comply with INTOSAI standards!

For an easier understanding of these messages, I will bring an example mentioned during the UN/INTOSAI Symposium, which took place in May 2010 in Vienna, by the former Auditor General of Canada for managers of Courts of Accounts: "Recently I read a financial audit opinion of an SAI from a developing country, which was qualified because the banks that serviced the treasury accounts could not be reconciled, many transactions were not presented for audit, and there were errors in postings. If the Auditor General followed the INTOSAI standards, a disclaimer of opinion or at least an adverse opinion should have been issued. But the Auditor General did not want to upset the Government, therefore only a qualified opinion was issued. I don't think we are in the business of keeping Governments happy, our responsibility is to assist Parliament to hold the executive government accountable by following INTOSAI standards. We shouldn't allow politics or personal friendships to interfere with our independent personal judgment or audit opinions."

Does it matter if a tree falling in the forest makes a sound if there was no one to hear it? No. I want to make a theoretical analogy between the work of the Court of Accounts of the Republic of Moldova and of all SAIs. If we are auditors who conduct various types of audits, including performance audits, and we do a thoughtful work but no one reads our reports, have we really accomplished anything? The answer is: no. We have been wasting our time and our state's money if our audit reports do not have impact and no one does anything to correct the problems we have identified.

All SAIs need help!

For this support to be provided, we have to check

Are external actors sufficiently informed *about the role of an SAI in a young democracy?*

- If external actors are not familiar with:
 - main definitions of public external audit: regularity audit and audit opinion, performance audit and 3E,

- SAI role to assist entities in implementing PFM reforms, to add "value" to processes of efficient use of public money and quality service delivery, respecting the principle of "cost effectiveness";

- If Parliamentary committees do not pay attention to SAI reports and do not hold hearings on them,

THEN this SAI has a big problem!!!

Best practices say: As public sector auditors you can really make a significant difference to the manner in which your country is governed and administered. Your office can be a very positive constructive agency, and so it should be. However, if your stakeholders have no idea what audit is all about, the chances of you having any impact are few. So, one of your first challenges is to make sure that your stakeholders know what performance audit, regulatory audit, and IT audit mean.

We, the auditors of the Court of Accounts and our colleagues from other SAIs know what these types of audits mean and what their final result is, what standard-opinions mean, what 3E mean in performance audits, but our partners may not have a clue what we're talking about. That's why we have to provide sufficient information and training for all stakeholders so that they could understand us, to improve communication and to obtain an impact from our activity. If not, the chances of us having any impact are few. So one of our first challenges is to make sure that our stakeholders know more about performance audits, regulatory audits, and IT audits.

The partners and their perceptions have an important and prominent role in the daily activity of the SAI and it is obvious that the SAI needs to issue reader-friendly reports, which would also meet the stakeholders' expectations. The SAI should continue identifying the need to communicate its priority activities and work with mass media and civil society on the basis of appropriate communication strategies, in order to inform correctly the general public and the Parliament about the audit activities performed and the recommendations provided.

Altogether, the aforementioned will help us secure an impact of the audit work. The Court of Accounts must implement correctly its mandate, preserving its independence, offering appropriate support and recommendations to all the actors and stakeholders.

de Conturi trebuie să-și exercite corect mandatul, păstrându-și independența, oferind tuturor actorilor și părților interesate suportul și recomandările oportune.

Cum ISA asigură impactul activității?

- Recomandări utile pentru entitățile auditate (*pe parcursul auditului și după*)
- Sfaturi și implicare în dezvoltarea unui management financiar sănătos (*în procesele privind bugetarea, contabilizarea, raportarea și auditarea*)
- Audite ale performanței: *Susținerea reformelor administrației publice în domeniile importante*
- Auditarea sistemelor „anticorupție” și „antifraudă”: *publicul larg așteaptă ca ISA să ia rolul organelor de drept și de investigare, dar acest rol trebuie lăsat organelor de resort.*

Acest proces nu trebuie să se stopeze la etapa de remitere a Rapoartelor tuturor părților auditate. Trebuie să asigurăm etapa finală de examinare a tendințelor și fenomenelor negative în Comisiile de profil ale Parlamentului!

Cîte Rapoarte prezintă Curtea de Conturi Parlamentului Republicii Moldova?

În condițiile date, e necesar de menționat că simpla remitere a Rapoartelor nu poate fi suficientă pentru atingerea scopului final al auditului. Noi conștientizăm faptul că parlamentarii sînt oameni ocupați, care, tradițional, primesc mult mai multe materiale scrise decît pot găsi timp să le citească. De aceea, considerăm că, *suplimentar la mecanismele existente de conlucrare între Parlament și Curtea de Conturi (participarea președintelui sau membrului comisiei de profil la ședințele plenare ale CCRM, examinarea Raportului anual al CCRM în Comisia economie, buget și finanțe și Plenul Parlamentului),* trebuie găsite noi modalități de conlucrare (*dezbatere și examinări în comisiile de profil asupra rezultatelor auditelor importante, în special ale auditelor performanței, auditelor TI etc., cu participarea responsabililor de la Curtea de Conturi și a factorilor de decizie ai entităților auditate; examinarea în plen a Raportului anual al Curții de Conturi în prezența membrilor Guvernului și a conducătorilor autorităților administra-*

ției publice auditate etc.). Desigur, doar Parlamentul poate să decidă cum urmează să fie construite relațiile sale cu Curtea de Conturi. Totuși, este necesar să evidențiez următoarele.

Curtea de Conturi este unul din actorii implicați în promovarea răspunderii în cadrul conducerii centrale și locale, dar nu o insulă care activează în mod independent, efectuînd audite, pentru că așa prevede legea. Aici ar fi de menționat faptul că înseși auditele nu produc schimbări majore, însă acțiunile conducerii entităților pe marginea constatărilor și recomandărilor de audit, precum și implementarea de către Executiv a cerințelor înaintate de Parlament după examinările comune cu Curtea în Comisiile de profil sînt cele care produc schimbările și, prin urmare, aduc valoare adăugată reală. Prin efectuarea auditelor independente, credibile, transparente și profesioniste asupra administrării resurselor financiare și patrimoniului public, cu monitorizarea ulterioară a implementării recomandărilor oferite, Curtea de Conturi dorește să ajute autoritățile publice să implementeze corect managementul financiar și controlul, să minimizeze deficiențele semnificative privind disciplina financiar-contabilă, să promoveze un management financiar public mai puternic, susținînd reformele promovate de Guvern în acest domeniu, care vizează bugetarea, executarea și raportarea în sectorul public conform standardelor și bunelor practici europene.

Comunicarea dintre Parlament și Curtea de Conturi a fost și rămîne în continuare în vizorul permanent al organismelor internaționale și al donatorilor. Consider că primii pași în dezvoltarea comunicării dintre Parlament și Curtea de Conturi deja s-au realizat. Acest lucru poate fi observat și în evaluările de țară efectuate.

Dintre Raportare și Comunicare, noi alegem Comunicarea deschisă, ori de cîte ori va fi necesar. Astfel, Curtea dorește să-și exprime entuziasmul în ceea ce privește continuarea dezvoltării relațiilor cu Parlamentul, în vederea valorificării la maximum a oportunităților actuale de a consolida gestiunea financiară a Republicii Moldova.

Conducerea și noua componentă a Plenului Curții de Conturi contează pe o relație de lucru deschisă, transparentă și eficace cu Parlamentul.

How does SAI secure the impact of its activity?

- Useful recommendations for the audited entities (*during the audit and after it*)
- Advice and involvement in the development of sound financial management (*in budgeting, accounting, reporting and auditing processes*)
- Performance audits: *support to public administration reforms in crucial areas*
- Auditing “anti-corruption” and “anti-fraud” systems: *the general public expects SAI to take the role of law enforcement and investigation agencies. This role should be left to relevant bodies.*

The process should not stop once the reports are submitted to all auditees. We must ensure the final stage of consideration of the negative trends and phenomena in the specialized Parliamentary Committees!

How many reports does Court of Accounts submit to the Parliament of Moldova?

Under these circumstances it is worth mentioning that the simple submission of reports cannot be enough to achieve the final goal of the audit. We are aware that the Members of Parliament are very busy, as they usually receive much more written materials than they can manage to read. That is why we think that *additionally to the existing mechanisms of cooperation between the Parliament and the Court of Accounts (participation of the Chair or member of the specialized committee in the plenary meetings of the CoA, consideration of the Annual Report of the CoA by the Economy, Budget, and Finance Committee and Plenary of the Parliament), new ways of cooperation should be found (debates and discussion with the specialized committees of the results of important audits, particularly performance audits, IT audits, etc. with the participation of responsible staff of the Court of Accounts and decision-makers from the auditees; consideration during the plenary meeting of the Annual Report of the Court of Accounts in the presence of members of Government and the heads of audited public authorities, etc.).* Obviously, only the Parliament can decide how to build its relations with the Court of

Accounts. Nevertheless, it is necessary to emphasize the following:

The Court of Accounts is one of the actors involved in the promotion of accountability across central and local government, not an island operating independently, carrying out audits because this is demanded by the law. It is noteworthy that the audits themselves do not make major changes, but the actions of entities’ management with respect to audit findings and recommendations, as well as implementation by the Government of the requirements set by the Parliament subsequent to joint analyses of the CoA with the specialized Committees are the ones that make changes and, subsequently, really add value. Through independent, reliable, transparent and professional audits of the administration of financial resources and public assets, with further monitoring of recommendations, the Court of Accounts wants to help the public authorities implement appropriately the financial management and control, to minimize the significant deficiencies related to financial and accounting discipline, and to promote a stronger financial management, by supporting the Government reforms in budgeting, implementation and reporting in the public sector according to the European standards and best practices.

International organizations and donors have kept and will keep permanently an eye on the communication between the Parliament and the Court of Accounts. I think that the first steps in the development of the communication between the Parliament and the Court of Accounts have been already made. This can be also noticed in the country assessments.

Two forms of communication: Reporting and Communication. We choose open Communication, whenever it is necessary. Thus, the Court wants to express its enthusiasm in continuing the development of its relationship with the Parliament with a view to make the most of the existing opportunities of strengthening the financial management in the Republic of Moldova.

The management and new membership of the Court of Account Plenary hopes to have open, transparent and effective working relationships with the Parliament.

Auditele regularității exercițiului bugetar 2010 la Ministerul Justiției și unele instituții din subordine



Tatiana Carajeascov
Controlor superior de stat,
Departamentul de audit I

I. Verificările efectuate în cadrul auditului la Ministerul Justiției și unele instituții din subordine au relevat existența mai multor iregularități și neconformități legate de cerințele unice de reglementare a ținerii evidenței contabile și raportării financiare, de gestionarea mijloacelor financiare, administrarea patrimoniului public, precum și a unor probleme în aspectul cadrului legislativ-normativ.

În acest context, se menționează că, la 31.12.2010, ministerul, dispunând de mijloace fixe în valoare totală de 218,0 mil. lei, n-a asigurat identitatea datelor situației patrimoniale raportate real existente și a celei înregistrate în evidența contabilă a ministerului și a entităților din subordine. Astfel, ministerul a admis înregistrarea în evidența contabilă a unui imobil cu suprafața de 742,5 m², fără valoare de bilanț, transmis la balanța ministerului de către Guvern la 22.01.2007 și neînregistrarea drepturilor asupra terenurilor proprietate publică cu suprafața de circa 5,98 ha, aferente imobilelor administrate de Ministerul Justiției. Situațiile respective n-ar fi avut loc dacă Ministerul Justiției ar fi efectuat inventarierea anuală în strictă conformitate cu cerințele regulamentare, care are drept scop asigurarea identității datelor din dările de seamă contabile cu datele evidenței sintetice și celei analitice, precum și relevarea stării reale și a integrității bunurilor publice administrate.

Neaplicarea corectă a regulilor de ținere a evidenței contabile în instituțiile publice a afectat corectitudinea raportării situațiilor privind decontările, fapt care ar putea condiționa riscul achitărilor neconforme și utilizării netransparente a mijloacelor speciale încasate. Astfel, la situația din la 31.12.2010, la contul 158 „Decontări cu diferiți debitori și creditori privind veniturile mijloacelor fondurilor speciale” de către Serviciul Stare Civilă neregulamentară a fost inclusă la venituri, ca datorie creditoare cu termenul de achitare expirat, suma de 7861,9 mii lei, care este înregistrată după Serviciul Stare Civilă, în urma transmiterii datoriei Ministerului Dezvoltării Informaționale față de Î.S. „CRIS „Registru”” pentru lucrările achitate de către aceasta la reconstrucția și restaurarea Palatului Căsătoriilor din mun. Chișinău. Ca urmare, o asemenea abordare va permite Serviciului Stare Civilă achitarea acestei datorii direct din contul veniturilor din mijloacele speciale încasate.

Lipsa unei metodologii de stabilire a tarifelor pentru serviciile prestate contra plată, în special a celor de aplicare a apostilei, precum și neținerea evidenței statistice a serviciilor prestate și a evidenței analitice a cheltuielilor reale la acordarea acestor servicii afectează gestionarea conformă a mijloacelor speciale.

În anul 2010, mijloace speciale încasate de Ministerul Justiției au însumat 15153,5 mii lei, sau 88,7% față de indicii precizați, din care

Regularity audit of the Ministry of Justice and some subordinated institutions

I. The checks performed under the audit of the Ministry of Justice and some subordinated institutions revealed the existence of several irregularities and nonconformities related to single regulatory requirements for keeping accounting records and financial reporting, funds management, management of public assets, and problems in terms of the legal framework.

Tatiana Carajelescov
Senior state controller, public auditor, Audit Departament I

In this context, it is noted that at 31.12.2010, the ministry, having fixed assets amounting to MDL 218.0 million, did not secure the consistency of data about the reported property really existing and that recorded in the accounts of the ministry and subordinate entities. Thus, the Ministry allowed the recording in the accounts of a building with an area of 742.5 m² without its balance sheet value, sent by the Government to Ministry's balance sheet on 22.01.2007, and without registering the rights over public lands of about 5.98 ha, adjoining the buildings managed by the Ministry of Justice. These situations would not have occurred if the Ministry of Justice had made the annual inventory in strict accordance with regulatory requirements, which aims to secure the consistency of accounting reports with the synthetic and analytical data, and to reveal the actual condition and the integrity of public assets managed.

Incorrect application of the rules for keeping accounting records in public institutions has affected the accuracy of settlements reporting, which could condition the risk of irregular payments and non-transparent use of special resources collected. Thus, as of 31/12/2010, under account 158 "Settlements with various debtors and creditors on special resources revenue" an overdue account payable of MDL 7861,9 thousand was illegally included by the Civil Status Service as income, which is registered as belonging to Civil Status Service, as a result of transferring the debt from Ministry of Information Development to the SE "CSIR "Registru"" for works paid by it upon the reconstruction and restoration of Marriage Palace in Chisinau. Therefore, this approach will allow the Civil Status Service to pay the debt directly from the account of special resources revenues.

Lack of a methodology for setting tariffs for paid services, particularly the application of the apostille, and lack of statistical recording of services provided and analytical recording of actual costs in providing these services affect the compliant management of special resources.

In 2010, special resources collected by the Ministry of Justice amounted to 15,153,500 MDL, or 88.7% against the specified indices, of which the major share (97.0%), or 14,699,800 MDL, is the income from the apostille application on official documents. Infringing statutory provisions, the Ministry estimated revenues and expenditures from special resources from apostille application in 2010 without jus-

ponderea majoră (97,0%), sau 14699,8 mii lei, revine veniturilor obținute de la aplicarea apostilei pe actele oficiale. Ministerul, nerespectând prevederile regulamentare, a estimat veniturile și cheltuielile din mijloacele speciale provenite de la aplicarea apostilei în anul 2010 fără justificarea corespunzătoare (lipsa calculelor necesare ale volumelor fizice ale serviciilor ce urmează a fi prestate și ale tarifelor pentru acestea; analiza privind dinamica încasării acestor venituri pe parcursul ultimilor ani etc.). Nefiind planificate și aprobate ca surse de venituri, mijloacele încasate de la aplicarea apostilei în sumă de 9076,9 mii lei se transferau neregulamentar direct din contul trezorerial al Ministerului Justiției la contul trezorerial de mijloace speciale al Departamentului Instituțiilor Penitenciare (în continuare – DIP). Ulterior, acestea neregulamentar au fost reflectate și raportate de către DIP ca venituri încasate la categoria de mijloace speciale 001 „Servicii cu plată”. Ca urmare, a fost admisă denaturarea datelor din Raportul Ministerului Justiției privind încasarea și utilizarea mijloacelor speciale la tipul „Servicii cu plată (aplicarea apostilei)” la 31.12.2010 și din Raportul DIP privind încasarea și utilizarea mijloacelor speciale la tipul „Servicii cu plată”. Totodată, menționăm și situația confuză și nesoluționată în aspectul cadrului legislativ-normativ privind perceperea taxei la aplicarea apostilei în temeiul Hotărârilor Guvernului, în lipsa metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciile prestate contra plată, ceea ce a cauzat în anul 2010 majorarea nejustificată de 2,0-4,0 ori a tarifelor pentru aplicarea apostilei în regim de urgență.

Verificările auditului referitor la lichidarea Departamentului de Executare au constatat admiterea unor neregularități în unele acte de transmitere a unor oficii de executare, producând imprecizii la capitolul transmiterea soldurilor de mijloace bănești și procedurilor executorii. Astfel, în 68 de procese-verbale, la 4 oficii de executare verificate de audit s-a depistat lipsa a circa 2865 de proceduri executorii aflate în arhivă. Se atestă nivelul scăzut al încasării mijloacelor bănești în beneficiul statului – de 7,3%, în bugetul de stat rămânând neîncasate, la finele anului 2010, circa 213,8 mil. lei.

Lipsa unor reglementări privind evidența și raportarea încasării mijloacelor bănești (sau în altă formă) în beneficiul statului, precum și a achitării din contul mijloacelor bugetare a datoriiilor creditorilor – beneficiari, cu stabilirea termenelor de raportare de către executorii judecătorești în condi-

țiile reformării sistemului judecătoresc, va avea impact asupra gradului de cunoaștere de către părțile interesate a situației reale la acest capitol. Astfel, în totalul mijloacelor (20214,2 mii lei) înregistrate de oficiile menționate la 01.11.2010, ponderea majoră de 57,1% revine mijloacelor intrate pe conturile de depozitare în perioada anilor 2002-2009, acestea fiind mijloace bănești transferate de către debitori, inclusiv instituții bugetare, care pe parcursul a mai mult de 3-9 ani rămân nedistribuite creditorilor – beneficiari ai mijloacelor transferate.

Neregulile și abaterile constatate se datorează lipsei unui control intern eficient în cadrul ministerului și al instituțiilor subordonate. Nivelul neadecvat de ținere a evidenței contabile în conformitate cu regulile generale de reglementare a contabilității a influențat corectitudinea, veridicitatea și plenitudinea evidenței contabile și a raportării financiare.

II. Auditul regularității efectuat la Judecătoriile Buiucani, Botanica, Centru, Ciocana, Rîșcani din mun. Chișinău, Judecătoria Economică de Circumscripție, Judecătoria Bălți, Judecătoria Strășeni, Judecătoria Orhei, Judecătoria Soroca, Judecătoria Hîncești pe exercițiul bugetar 2010, în calitate de executori de buget, relevă că, deși în general se atestă o îmbunătățire a managementului financiar al instanțelor judecătorești auditate, comparativ cu situația identificată anterior, totuși mai există rezerve la consolidarea managementului financiar și controlului intern.

Verificările efectuate au identificat nereguli și erori la toate etapele de administrare a banilor publici destinați instanțelor judecătorești auditate, și anume:

- *Planificarea ineficientă a mijloacelor pentru reparații și investiții capitale a generat nevalorificarea acestora în limitele bugetare aprobate și termenele preconizate. În acest context, evidențiem modificarea neeficientă a bugetului Judecătoriei Buiucani, care s-a soldat cu neînsușirea mijloacelor în sumă de 5820,8 mii lei, preconizate pe anul 2010 pentru reparații capitale ale noului sediu al instanței.*

- *Nerespectarea limitelor legale la efectuarea cheltuielilor pe unele articole și alineate a condiționat efectuarea neregulamentară a unor cheltuieli pentru plata mărfurilor și serviciilor cu depășirea limitelor stabilite în sumă de 177,4 mii lei, precum și achitarea, suplimentar, a cîte un ajutor material în mărimea unui salariu lunar de către trei judecători din cele auditate în sumă totală de 52,6 mii lei.*

tification (lack of necessary calculations of physical volumes of services to be provided and the fees for them; analysis of the dynamics of collecting this income in recent years, etc.). Without planning and approving them as income sources, the funds from apostille application worth MDL 9,076,900 were illegally transferred directly from the treasury account of the Ministry of Justice to the treasury account of special resources of the Department of Penitentiary Institutions (hereinafter – DPI). Subsequently, they were irregularly reflected and reported by DPI as income received under special resources account 001 “Paid services”. So, distortion of data was allowed in the Ministry of Justice report on the collection and use of special resources under “Paid services (apostille application)” on 31.12.2010 and in DPI report on the collection and use of special resources “Paid services”. We also mention the confusion and unresolved situation with the legal framework for levying the apostille fee under Government Decisions in the absence of pricing methodology for paid services, which in 2010 caused the unjustified increase of 2, 0 to 4.0 times in the tariffs for urgent apostille application.

Checking the liquidation of the Enforcement Department we found irregularities in some documents on the transmission of some enforcement offices, causing uncertainties in the transmission of balances and enforcement procedures. Thus, in 68 minutes at 4 enforcement offices examined by the audit team we found about 2865 enforcement procedures missing in the archive. The poor collection of money for state benefit of 7.3% can be noticed, where about MDL 213.8 million remained uncollected to the state budget at the end of 2010.

Lack of regulations on accounting of and reporting on the collection of cash (or in another form) to the state, the payment of budgetary money for beneficiary-creditors’ debts, and no definition of time for bailiffs’ reporting in the conditions of reforming the judiciary system will impact the awareness of stakeholders about the real situation in this respect. Thus, in the total funds (MDL 20,214,200) registered as at 01.11.2010 by the offices referred to, the major share of 57.1% is the money that entered on deposit accounts during the years 2002-2009, which are funds transferred by the debtors, including budgetary institutions, which during more than 3-9 years remain undistributed to creditors – beneficiaries of the funds transferred.

Irregularities and deviations observed are due to lack of effective internal control within the Ministry and its subordinated institutions. Inappropriate keeping of accounts against general accounting rules influenced the accuracy, correctness and completeness of accounting and financial reporting.

II. The regularity audit conducted in the courts of Buiucani, Botanica, Center, Ciocana, Riscani in the municipality of Chisinau, the Economic District Court, the Courts from Balti, Straseni, Orhei, Soroca, and Hincesti for the 2010 budget year, as executors of the budget, revealed that although in general financial management of the audited courts improved compared to the situation previously identified, there are still reserves in strengthening the financial management and internal control.

Checks identified irregularities and errors at all stages of administration of public funds intended for the audited courts, such as:

- *inefficient planning of funds for capital repairs and investments led to the fact that they are not used as per the approved budgetary limits and terms envisaged.* In this context, we highlight the inefficient changes in the Buiucani court budget that resulted in not using MDL 5,820,800 planned for 2010 for capital repairs of the new premises of the court;
- *non-compliance with legal limits in making expenditures under some posts and lines* conditioned irregular expenses for goods and services exceeding the limits set by MDL 177,400, and additional payment of material support in the amount of a monthly salary by three of the audited courts totaling MDL 52,6 thousand;
- *irregularities in public procurements* led to the conduct of procurements by contracting authorities in the absence of the annual plan for public procurements, inadequate organization of working groups’ activity and no monitoring by them of conduct, reporting and performance of procurements;
- *non-compliance with general rules of accounting organization* conditioned errors in grouping and recording accounting elements, breach of legal procedures in public goods inventory and financial reporting. For example, Ciocana court in municipality of Chisinau did not fully and accurately record the fixed assets received that are worth MDL 110.8 thousand. The observations made on site by the audit team found material goods in temporary possession of courts which according to the

- *Neregularitățile la efectuarea achizițiilor publice* au determinat desfășurarea de către autoritățile contractante a achizițiilor publice în lipsa planului anual de efectuare a achizițiilor publice, organizarea neadecvată a activității grupurilor de lucru, precum și monitorizarea de către acestea a procedurilor de efectuare, raportare și bună execuție a achizițiilor.

- *Nerespectarea normelor generale de organizare a evidenței contabile* a condiționat erori la gruparea și înregistrarea elementelor contabile, încălcarea procedurilor reglementate la inventarierea bunurilor publice, precum și la raportarea financiară. De exemplu, Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău, n-a asigurat reflectarea deplină și corectă a fondurilor fixe primite în valoare totală de 110,8 mii lei. În urma observațiilor efectuate la fața locului de către audit la unele instanțe, s-au constatat bunuri materiale intrate temporar în posesia acestora, care, potrivit explicațiilor prezentate, sînt bunuri personale ale judecătorilor, însă intrările n-au fost reflectate regulamentar în evidența contabilă, la conturile extrabilanțiere.

Auditul, în temeiul Legii Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008, Standardelor de audit ale Curții de Conturi, aprobate prin Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009, și în scopul evitării exprimării refuzului de opinie, a comunicat conducerii Judecătoriei Ciocana deficiențele constatate la etapa de realizare a auditului, solicitînd înlăturarea acestora și aducerea evidenței contabile în conformitate cu prevederile actelor normative de evidență contabilă în instituțiile publice. O astfel de abordare a deficiențelor constatate la etapa de realizare a auditului a contribuit la înlăturarea de către Judecătoria Ciocana a neregulilor identificate în cadrul auditului.

O altă problemă identificată de audit ține de **cauțiunea** (garanțiile financiare depuse pentru înlocuirea măsurii preventive sau arestul preventiv) depusă la contul curent al mijloacelor speciale ale instanțelor judecătorești, care, la 01.01.2011, au înregistrat mijloace bănești în sumă de 543,9 mii lei. Acestea, comparativ cu perioada similară a anului precedent, s-au micșorat nesemnificativ cu 12,0 mii lei. Lipsa instrumentelor de control intern, de administrare și coordonare a acțiunilor ce țin de cauțiunile depuse, precum și a unor prevederi normative ce ar reglementa mecanismul de verificare periodică a cauțiunilor a condiționat acumularea continuă

a soldurilor bănești la contul curent al mijloacelor speciale.

Ținînd cont de competențele legale ale Curții de Conturi privind formarea resurselor bugetului de stat, auditul a verificat și domeniul ce ține de taxa de stat, care este sursă de venit la bugetul de stat. Verificările efectuate de audit asupra unui eșantion de 7904 dosare (22,0%) din totalul celor intrate în perioada auditată au constatat că informația raportată privind taxa de stat plătită la depunerea acțiunii și încasată în contul statului, întocmită și prezentată de către judecătorii auditate, nu este autentică și completă din cauza că taxa de stat se încasează la momentul depunerii acțiunii, pe cînd raportarea se efectuează la finalizarea judecării cauzei, care nu întotdeauna coincide cu perioada depunerii acțiunii, iar în multe cazuri depășește limitele exercițiului bugetar expirat.

În scopul asigurării faptului că taxa de stat încasată și raportată de către judecătorii auditate a fost virată în termen și integral în buget, auditul a inițiat confruntarea datelor raportate de către acestea cu datele Trezoreriei de Stat (executarea de casă a taxei de stat). Contrapunerea a fost imposibilă din cauză că încasarea veniturilor conform evidenței trezoreriale nu se ține în aspectul organelor care calculează, încasează și raportează acest tip de venituri.

Nerespectarea întocmai a regulilor generale de organizare a evidenței contabile, încălcarea procedurilor reglementate la inventarierea bunurilor publice, la gruparea și înregistrarea elementelor contabile au condiționat erori la raportarea financiară a entităților, această situație prezentînd un risc pentru integritatea bunurilor deținute.

În vederea lichidării deficiențelor identificate, sînt necesare:

a) **implementarea sistemului de control intern, pentru a asigura conformitatea executării mijloacelor publice la retribuirea muncii și efectuarea achizițiilor publice, la gestionarea adecvată a mijloacelor publice, cu asigurarea regularității inventarierii bunurilor publice și ținerii corespunzătoare a evidenței contabile;**

b) **revizuirea actualului cadru juridic departamental, în vederea unei eventuale soluționări a situației privind neracordarea taxei de stat la etapele de calculare, încasare, evidență și raportare a acesteia.**

explanations given are the personal property of judges, but the entries were not regularly shown in off-balance sheet accounts.

Under the Law no.261-XVI on the Court of Accounts of 05.12.2008, the auditing standards of the CoA, approved by CoA Decision No. 58 of 28.12.2009, and to avoid disclaimer of opinion, the audit team communicated to Ciocana court management the deficiencies found in the audit and requested their removal and bringing accounting in accordance with legal provisions on accounting in public institutions. Such an approach to deficiencies identified during audit contributed to the removal by Ciocana court of the deficiencies found during the audit.

Another problem identified is related to the **bail** (financial guarantees paid to replace a preventive measure or arrest) paid to the current account of the special resources of the courts, which at 01.01.2011 had funds amounting to MDL 543 900. They, compared with the same period last year, dropped slightly by MDL 12.0 thousand. Lack of internal controls for the management and coordination of activities related to bails deposited, and the absence of legal provisions that would regulate the mechanism for periodic bail check-ups have conditioned continuous accumulation of balances on the current account of special resources.

Given the legal powers of the Court of Accounts related to the formation of state budget resources, the audit team also checked the **state duties** that is the source of income to the state budget. Verifications carried out on a sample of 7904 cases (22.0%) of those entered in the period audited, found that the information reported on state duties paid when

filing a case and collected on state account, prepared and presented by the audited courts, is not true and complete because the fees are collected at the time of filing the case, while the reporting is done when trial is over, which does not always coincide with case filing, and in many cases goes beyond the budget year ended.

In order to ensure that state fee collected and reported by the audited courts has been timely and fully transferred to the budget, the audit team initiated the reconciliation of the data reported with data in the State Treasury (cash collection of the state duties). Reconciliation was impossible because the collection of revenues according to Treasury records is not accounted for by the bodies that calculate, collect and report this type of income.

Non-compliance with general rules on accounting organization, breach of legal procedures upon public goods inventory and grouping and recording of accounting elements conditioned financial reporting errors, which implies a risk for the integrity of goods owned.

In order to eliminate the identified deficiencies it is required:

a) implementation of internal control to ensure compliance in spending public money for wages and making public procurements, proper management of public resources, regularity of public goods inventory and compliant accounting record keeping;

b) review of current legal departmental framework for a possible settlement of the situation regarding the inconsistency of state duties during their calculation, collection, recording and reporting.

Administrarea mijloacelor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală



Iurie Ispas
Controlor superior de stat,
auditor public, Departamentul
de audit II

Administrarea mijloacelor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală se efectuează în lipsa racordării actelor normative interne și a indicatorilor de performanță exhaustivi, prestabiliți la contractarea serviciilor medicale.

Mijloacele financiare acumulate în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală (în continuare – FAOAM) sînt destinate realizării activităților specifice din domeniul asigurării obligatorii de asistență medicală (în continuare – AOAM) ce țin de acordarea asistenței medicale persoanelor asigurate.

Responsabilă de regularitatea gestionării mijloacelor financiare utilizate din FAOAM este Compania Națională de Asigurări în Medicină (în continuare – CNAM).

În scopul realizării obiectivelor AOAM, CNAM constituie și gestionează în mod obligatoriu următoarele fonduri: fondul pentru achitarea serviciilor medicale curente (fondul de bază); fondul de rezervă; fondul măsurilor de profilaxie; fondul de dezvoltare și modernizare a activității prestatorilor publici de servicii medicale; fondul de administrare.

Pentru anul 2010, prin Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, s-au aprobat inițial venituri și cheltuieli în sumă de 3383,5 mil. lei, ulterior fiind rectificate pînă la sumă de 3434,4 mil. lei.

▪ Cu referire la evoluția veniturilor

În anul 2010, în FAOAM au fost acumulate mijloace în sumă de 3424,4 mil. lei, sau 99,7% față de mijloacele precizate. Comparativ cu anul 2009, veniturile acumulate au crescut cu 18,9%, sau cu 545,5 mil. lei, în special, datorită majorării transferurilor de la bugetul de stat cu 32,2%, ce constituie 469,8 mil. lei, și a încasărilor din primele de asigurare obligatorie de asistență medicală, în mărime procentuală, achitate de angajatori și angajați, cu 8,1%, sau 108,1 mil. lei.

Analiza evoluției veniturilor acumulate în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pe anii 2005–2010 a constatat o creștere continuă și se prezintă în tabelul ce urmează.

Evoluția veniturilor acumulate în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pe anii 2005–2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Față de anul precedent, %	131,2	121,6	130,6	132	107,1	119
În raport cu PIB, %	3,4	3,5	3,8	4,3	4,8	4,8
În raport cu BPN, %	8,8	8,7	9,1	10,5	12,2	12,4
În raport cu veniturile Bugetului de Stat, %	14,2	14,0	14,5	16,8	20,8	19,9
În raport cu veniturile BUAT, %	35,2	32,6	36,1	43,9	45,8	45,0
În raport cu Fondul de remunerare a muncii, %	12,4	12,0	12,8	13,8	14,4	16,5
Venituri mil. lei	1281,7	1559,1	2036,4	2688,6	2878,9	3424,5

Sursă: Informația Ministerului Economiei

Resource management of the Compulsory Health Insurance Funds

Iurie Ispas

Senior state controller, public auditor, Audit Department II

The financial resources accumulated in the Compulsory Health Insurance Funds (hereinafter referred to as CHIF) are intended for performing specific activities on Compulsory Health Insurance (hereinafter referred to as CHI) related to the provision of the health care services to the insured persons.

National Health Insurance Company (hereinafter referred to as NHIC) is responsible for the regularity of the CHIF financial resource management.

To achieve the CHI objectives, NHIC establishes and manages, on a compulsory basis, following funds: Main Fund – intended for covering the costs of the current health care services, Reserve Fund, Preventive Fund, Public Health Care Providers Development and Modernization Fund, Administrative Fund.

In 2010, by Law on Compulsory Health Insurance Funds, the initially approved revenues and expenditure amounted to MDL 3383.5 million, subsequently this amount was revised, amounting to MDL 3434.4 million.

▪ With respect to the evolution of the revenues

In 2010, MDL 3424.4 million were collected in the CHIF, which is 99.7% towards the corrected indicators. Compared to 2009, the accumulated revenues increased by 18.9% or by MDL 545.5 million, especially due to the increase of the transfers from the State Budget with 32.2%, amounting for MDL 469.8 and increase of the compulsory health insurance contributions proceeds, paid by the employers and employees, by 8.1% or MDL 108.1 million.

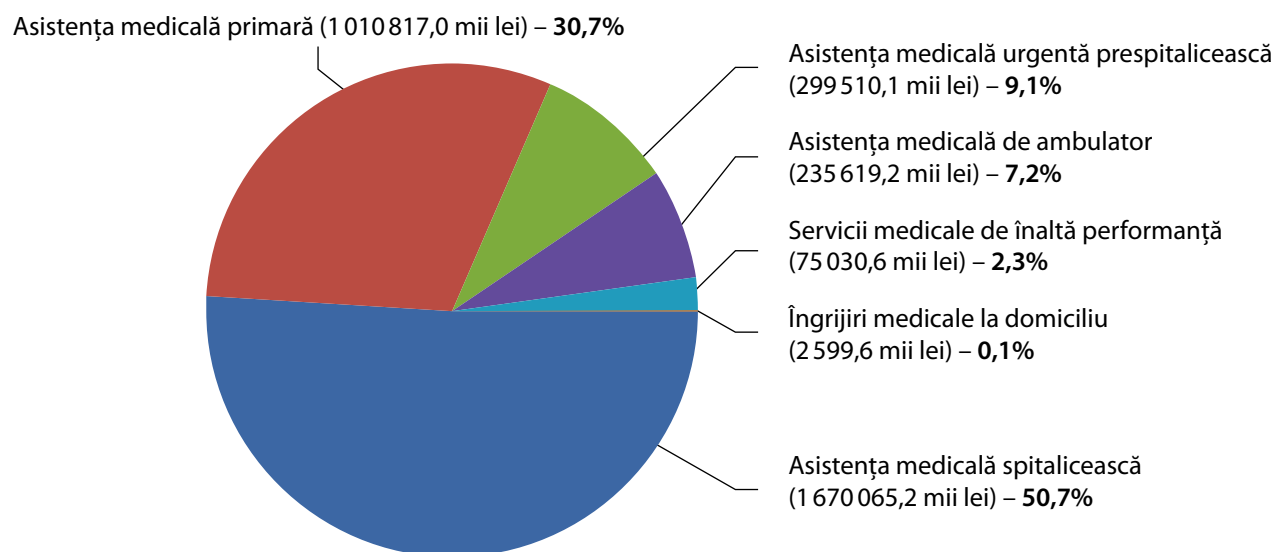
The development analysis of the revenues accumulated in the Compulsory Health Insurance Funds for 2005–2010 revealed a continuous increase, which may be followed in the Table below.

The evolution of the revenues accumulated in the Compulsory Health Insurance Funds for 2005–2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Compared to previous year, %	131,2	121,6	130,6	132	107,1	119
Against GDP, %	3,4	3,5	3,8	4,3	4,8	4,8
Against NPB, %	8,8	8,7	9,1	10,5	12,2	12,4
Against state budget revenues, %	14,2	14,0	14,5	16,8	20,8	19,9
Against ATU budgets, %	35,2	32,6	36,1	43,9	45,8	45,0
Against Remuneration Fund, %	12,4	12,0	12,8	13,8	14,4	16,5
Revenues, MDL million	1281,7	1559,1	2036,4	2688,6	2878,9	3424,5

Sursă: Information of Ministry of Economy

Tipurile de asistență medicală finanțate de către CNAM din fondul de bază în anul 2010



Sursă: Darea de seamă CNAM privind executarea FAOAM

Astfel, veniturile în anul 2010 au crescut în comparație cu cele din anul 2005 de circa 2,7 ori.

▪ Cu referire la cheltuieli

Cheltuielile efectuate din FAOAM au constituit 3367,7 mil.lei, fiind executate la nivel de 98,1% față de cele precizate, înregistrând o creștere, comparativ cu anul 2009, de 9,6%. O cotă semnificativă în totalul cheltuielilor FAOAM o dețin cheltuielile din fondul de bază în sumă de 3293,9 mil.lei, ce reprezintă 97,8% (vezi figura de mai sus).

Urmare exercitării auditului, s-au constatat unele probleme persistente la gestionarea mijloacelor FAOAM, care au rezultat din imperfecțiunea cadrului normativ intern. Astfel, auditul nu a avut posibilitatea de a evalua realizarea obiectivelor de către prestatorii contractați, deoarece Compania Națională de Asigurări în Medicină în comun cu Ministerul Sănătății nu au reglementat exhaustiv metoda de finanțare „buget global”, care nu conține indicatori măsurabili ai volumului de servicii medicale spitalicești de lungă durată și costul acestora.

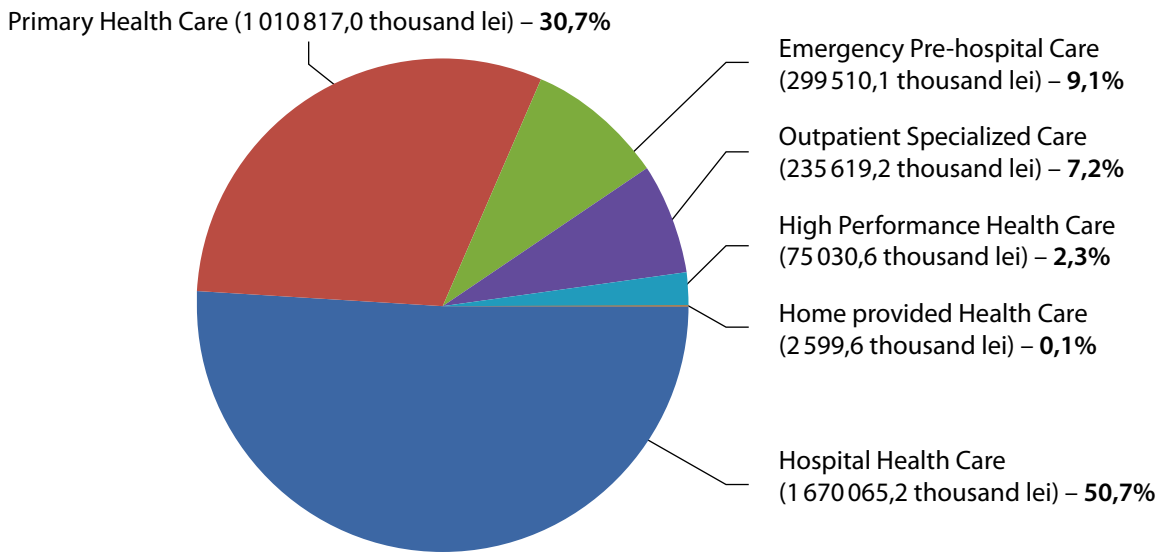
De asemenea, n-au fost determinați indicatori cantitativi și calitativi, conform prevederilor Programului unic, la distribuirea mijloacelor FAOAM nevalorificate la finele anului 2010 în sumă de circa 33 mil. lei, din fondul de bază, la compartimentul „Asistență medicală spitalicească”. Acest fapt a determinat majorarea soldurilor de mijloace neutilizate ale instituțiilor medico-sanitare publice pen-

tru perioada de gestiune, acestea fiind raportate Guvernului de către Companie ca cheltuieli privind serviciile medicale acordate persoanelor asigurate în anul 2010. În așa mod, mijloacele respective au fost transferate, la 31.12.2010, pentru 66 de instituții medico-sanitare publice proporțional sumelor contractate anterior, dar nu în dependență de volumul de servicii medicale real acordate, conform prevederilor regulamentare.

La finele anului de gestiune, de către instituțiile medico-sanitare publice au fost înregistrate solduri de mijloace bănești semnificative, provenite din FAOAM, în sumă de 218,4 mil. lei. Situația respectivă a fost posibilă din cauza nereglementării mărimii și a condițiilor de formare a soldurilor de către prestatorii de servicii medicale, precum și a modului de utilizare ulterioară a acestora pentru acordarea unui volum suplimentar de servicii medicale, fapt ce ar contribui la gestionarea eficientă și utilizarea conform destinației a mijloacelor financiare provenite din FAOAM.

Potrivit cadrului departamental regulator defec-tuos de formare și utilizare a rezervelor din contul mijloacelor FAOAM, prestatorii de servicii medicale, contractați în anul 2010, au utilizat mijloace (destinate achitării serviciilor medicale curente) în sumă de 130,0 mil. lei, pentru procurarea mijloacelor fixe și efectuarea reparațiilor capitale. Aceste atribuții, potrivit normelor regulamentare, îi revin fondatorului (Ministerului Sănătății).

All types of health care services funded by the NSIH from the Main Fund in 2010



Source: CHIF Report on CHIF implementation

Thus, in 2010, compared to 2005, the revenues increased nearly by 2.7 times.

▪ With respect to expenditure

The CHIF expenditure amounted to MDL 3367.7 million, which is 98.1% towards the corrected level, recording an increase of 9.6% as compared to 2009. A significant share of the total CHIF spending belongs to the Main Fund expenditure, amounting to MDL 3293.9 million or 97.8% (see figure above).

The audit revealed certain persisting problems in the CHIF resource management, which were caused by the shortcoming of the internal regulative framework. Thus, the audit did not have the possibility to assess the extent to which the contracted providers achieved the set objectives, because the National Health Insurance Company together with Ministry of Health did not provide detailed regulations for the funding method "global budget", it does not contain measurable indicators for the cost and volume assessment of the long term hospital health care services.

As well, the qualitative and quantitative indicators for the distribution of the CHIF unused resources, amounting to MDL 33 million at the end-year 2010, from the "Hospital Health Care" section of the Main Fund, were not determined pursuant to the Single Program. This determined the balance increase of the unused resources of the public health care facilities in the reporting period, which

was reported by the Company to the Government as health care spending on the insured persons in 2010. In such a way, on 31 December 2010, these resources were transferred to the 66 public health care facilities proportionally to the previously contracted amounts, and not compliant to the real volume of the provided health care services, according to the regulative provisions.

At the end of the reporting year, the public health care facilities recorded significant funds balances, accruing from CHIF and amounting to MDL 218.4 million. This situation occurred because of the lack of regulations regarding the size and the conditions of how balances should be formed by the health care services providers and regarding further use of these balances to provide additional health care services, which would contribute to the improvement of the management and the appropriate use of the funds accruing from CHIF.

According to the deficient departmental regulation on how the CHIF reserves should be formed and used, the health care services providers, contracted in 2010, used MDL 130.0 million (which were intended for current health care services) for the fixed assets procurement and capital renovations. According to the regulations, these are duties adhere to the founder (Ministry of Health).

The procurement of transportation means for MDL 1.0 million from the resources of the Public Health Care Providers Development and Mod-

Utilizarea mijloacelor fondului de dezvoltare și modernizare a activității instituțiilor medico-sanitare publice pentru procurarea autoturismelor în valoare de 1,0 mil. lei a fost posibilă în lipsa reglementărilor exhaustive privind criteriile și caracteristicile „transportului sanitar specializat”. Pentru reparația Spitalului raional Călărași (lucrări executate anterior), în lipsa evaluării de către organele competente (Inspecția de Stat în Construcții) a realizării pe deplin și calitative a lucrărilor executate, de către CNAM au fost achitate mijloace din fondul de dezvoltare și modernizare a activității instituțiilor medico-sanitare publice în sumă de 9,0 mil. lei.

Soldurile neutilizate ale IMSF în sumă de 218,4 mil. lei, precum și direcțiile de utilizare a rezervelor formate din contul mijloacelor fondurilor în sumă de 130,0 mil. lei nu au fost reflectate în Raportul Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, deoarece lipsesc reglementările referitor la necesitatea raportării lor. Aceste probleme au fost constatate de Curtea de Conturi în cadrul controalelor/auditelor precedente, dar pînă în prezent au rămas nesoluționate.

În contextul verificării indicatorilor contractați de către CNAM, auditul n-a avut posibilitatea de a evalua cu certitudine și a se expune, deoarece mijloacele fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, conform normelor legale, au fost aprobate pe programe și subprograme, însă Compania nu dispune de indicatori măsurabili stabiliți, precum și de evaluări privind obiectivele realizate și impactul obținut în domeniu.

Auditarea a 6 instituții medico-sanitare publice privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în exercițiul bugetar 2010 a desemnat unele iregularități și discrepanțe ce țin de planificarea, utilizarea și raportarea mijloacelor FAOM, de gestionarea patrimoniului public, precum și unele probleme în aspectul cadrului legislativ-normativ.

Astfel, echipa de audit a constatat că lipsa reglementărilor exhaustive privind formarea, mărimea și direcțiile de utilizare a soldurilor a permis instituțiilor medico-sanitare publice să înregistreze solduri semnificative în conturile bancare la finele anului

2010 în sumă de 15,6 mil. lei, care ulterior au fost utilizate în activitatea operațională, dar nu pentru acordarea unui volum suplimentar de servicii medicale.

Neracordarea actelor normative interne cu prevederile legale ce țin de procedura de formare și utilizare a rezervelor din contul mijloacelor fondurilor a permis instituțiilor medicale auditate să direcționeze mijloacele destinate achitării serviciilor medicale curente la procurarea utilajelor și efectuarea reparațiilor capitale în sumă de 10,8 mil. lei, aceste atribuții revenind în exclusivitate fondatorului.

Pînă în prezent de către autoritățile administrației publice din domeniu nu au fost elaborate politici de contabilitate și de raportare pentru instituțiile medico-sanitare publice, compatibile cu forma organizatorico-juridică a acestora, cu toate că Curtea de Conturi, în urma controalelor/auditelor efectuate în anii precedenți, a înaintat astfel de cerințe. În aceste condiții auditul a constatat multiple nereguli la ținerea evidenței contabile și la întocmirea rapoartelor financiare, reflectîndu-se beneficii sau pierderi din activitatea economico-financiară. Totodată, prezentarea Declarației persoanelor juridice cu privire la impozitul pe venit sînt inaplicabile în condițiile desfășurării activității pe principiul de nonprofit.

La capitolul gestionarea patrimoniului public auditul a constatat că Ministerul Sănătății nu și-a îndeplinit pe deplin atribuțiile de fondator la gestionarea patrimoniului public, prin netransmiterea regulamentară în gestiune economică a bunurilor publice conducătorilor unor instituții medicale, ceea ce generează riscul neasigurării integrității patrimoniului public.

Achizițiile publice de bunuri și servicii au fost efectuate cu unele abateri de la prevederile normelor legale privind solicitarea și analiza informațiilor suficiente și relevante referitor la calificarea operatorilor economici.

Rapoartele de audit au fost examinate și aprobate în ședința Curții de Conturi din 25 august 2011, entităților auditate fiindu-le înaintate recomandări în vederea înlăturării carențelor și neregulilor constatate de audit.

ernization Fund for was possible due to the lack of detailed regulations regarding the criteria and characteristics on the “specialized sanitary transportation means”. NHIC paid MDL 9.0 million from the resources of the Public Health Care Providers Development and Modernization Fund, for the renovation of the Calarasi county hospital, (works previously carried out), in spite of the fact that no evaluation of the full and qualitative works completion was performed by the competent body (State Inspection in Constructions).

The unused balances of the health care facilities, amounting to MDL 218.4 million, as well as further use of reserves accumulated in the Funds accounts, amounting to MDL 130.0 million, were not reflected in the Government Report on the implementation of the Compulsory Health Insurance Funds, because there are no regulations on the need to report these resources. These problems were found by the Court of Accounts during the previous controls/audits, however these stayed so far unsolved.

The audit did not have the possibility to evaluate accurately and provide an opinion on the indicators corrected by the NHIC, as these were verified, because the resources of the Compulsory Health Insurance Funds, pursuant to the legal regulations, were approved for programs and subprograms, whereas the Company did not establish measurable indicators and evaluation tools to assess to impact and the extent to which the set objectives are accomplished,

During the audit of the 6 health care facilities on the implementation of the Compulsory Health Insurance Funds in 2010, certain irregularities and gaps related to planning, use and reporting of the CHIF resources, to public assets management and deficiencies in the legal-normative framework were found.

Thus, the audit team revealed that the lack of detailed regulations regarding the formation, the size and the use destination of the balances enabled the health care facilities to record significant balances, amounting to MDL 15.6 million in the

accounts at the end of 2010, which were subsequently used in the operational activity, instead of providing additional health care services.

By not adjusting the internal regulations containing legal provisions on the procedures for the creation and use of the reserves in the Funds accounts, enabled the audited health care facilities to channel MDL 10.8 million, the resources intended for the payment of the current health care services, towards the equipment procurement and capital renovation, which are exclusive duties of the founder.

Despite the fact that, the Court of Accounts, following the controls/audits carried out during the previous years, has requested the specialized public authorities to design accounting and reporting policies for the health care facilities, compatible with their organizational and legal form, this has not been done so far. Under these circumstances, the audit revealed multiple irregularities in accounting records keeping and in preparation of the financial reports, reflecting the benefits or losses of the economic-financial activity. As well, the submission of the Declaration on pay-roll tax by the legal entities cannot be applied when working according to the nonprofit principle.

Concerning the public assets management, the audit revealed that Ministry of Health did not fully fulfill its founder duties concerning the public assets management, by not following the regulations on the economic use of certain public goods by the heads of some health care facilities, which puts under threat the public assets integrity.

Public procurement of goods and services were carried out with some deviations from the legal provisions on the way the necessary and relevant information regarding the suppliers’ qualifications was requested and analyzed.

The Audit Reports were analyzed and approved during the Court of Accounts meeting on 25 August 2011, whereas the audited entities were provided with recommendations on the way to remove the shortcomings and irregularities found by the audit.

CNAS se confruntă anual cu probleme în administrarea și gestionarea sistemului public de asigurări sociale



Ina Baci
Controlor superior de stat,
Departamentul de audit II

Întru asigurarea politicilor sociale, statul garantează cetățenilor, prin intermediul sistemului public de asigurări sociale, dreptul la protecția socială în cazurile de bătrânețe, șomaj, boală, invaliditate, de pierdere a întreținătorului prin plăți sociale – pensii, indemnizații, compensații nominative și alte prestații de asigurări sociale.

Casa Națională de Asigurări Sociale (în continuare – CNAS) este o instituție publică autonomă de nivel național, care realizează politica statului în domeniul asigurărilor sociale și administrează și gestionează sistemul public de asigurări sociale, prin intermediul a 41 de Case teritoriale de asigurări sociale (în continuare – CTAS), exercitând funcțiile de acumulare și de distribuire a mijloacelor financiare provenite din achitarea de către asigurați a contribuțiilor de asigurări sociale de stat.

În anul 2010, conform Legii bugetului asigurărilor sociale de stat, partea de venituri a fost aprobată în sumă de 8,5 miliarde lei și cea de cheltuieli în sumă de 8,7 miliarde lei, cu un deficit de 209,1 milioane lei.

Analiza evoluției indicatorilor de bază, aprobați prin Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anii 2009 și 2010 este prezentată în Tabelul nr.1.

Tabelul nr. 1

Evoluția indicatorilor de bază, aprobați prin Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anii 2009 și 2010

Indicatori	Aprobat 2009 (mil. lei)	Aprobat 2010 (mil. lei)	Diferența (+/-) (mil. lei)
Venituri, total	7 469,6	8 492,30	1 022,70
Cheltuieli, total	7 666,7	8 701,50	1 034,80
Deficit(-)/excedent(+)	-197,0	-209,1	-12,10

Sursă: Formularele de raportare pentru anii 2009 și 2010

Datele Tabelului nr. 1 denotă că, comparativ cu anul 2009, acești indicatori au avut o tendință de creștere: cu 1,0 miliarde lei – la venituri și cu 1,0 miliarde lei – la cheltuieli.

Analiza executării bugetului asigurărilor sociale de stat (în continuare – BASS) pe anul 2010 se prezintă în Tabelul nr.2.

Tabelul nr. 2

Analiza executării bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2010

Indicatori	Precizat (mil. lei)	Executat (mil. lei)	Executat/ Precizat (+/-)	Executarea (%)
1	2	3	4=3-2	5=3/2·100
Venituri, total	8 492,30	8 416,00	-76,3	99,1
Cheltuieli, total	8 701,50	8 629,30	-72,1	99,2
Deficit (-) / excedent (+)	-209,10	-213,30	-4,2	102,0

Sursă: Formularul de raportare pentru anul 2010

NSIH faces annually problems in administering and managing the public social insurance system

To ensure social policies, the Government guarantees to the citizens, by means of the public social insurance system, the right to social protection in cases of aging, unemployment, illness, disability, loss of breadwinner by social payments – pensions, allowances, nominal compensations and other social insurance benefits.

The National Social Insurance House (hereinafter referred to as NSIH) is a national autonomous public institution, which implements the state policy on social insurances, as well as administers and manages the public social insurance system, by means of 41 local social insurance houses (hereinafter referred to as LSIH), it performs the functions of accumulating and distributing the financial resources generated from the payment of the state social insurance contributions by the insured people.

In 2010, pursuant to Law on State Social Insurance Budget, the approved revenues amounted to MDL 8.5 billion and approved expenditure amounted to MDL 8.7 billion, with a deficit of MDL 209.1 million.

The analysis of the core indicators development, approved by the Law on State Social Insurance Budget for 2009 and 2010 is provided in Table 1.

Ina Baci
Senior state controller,
Audit Department II

Table 1

The analysis of the core indicators development, approved by the Law on State Social Insurance Budget for 2009 and 2010

Indicators	Approved for 2009 (MDL million)	Approved for 2010 (MDL million)	Difference (+;-) (MDL million)
Total revenues	7 469,6	8 492,30	1 022,70
Total expenditures	7 666,7	8 701,50	1 034,80
Deficit(-)/surplus(+)	-197,0	-209,1	-12,10

Source: Reporting forms for 2009 and 2010

The data provided in Table 1 show that, compared to 2009, these indicators had an upward trend: the revenues having increased by MDL 1.0 billion and expenditures by MDL 1.0 billion as well.

The analysis of State social Insurance Budget (hereinafter referred to as – SSIB) implementation for 2010 is provided in Table 2.

Tabelul nr. 2

The analysis of State social Insurance Budget implementation for 2010

Indicators	Adjusted (MDL million)	Implemented (MDL million)	Implemented/ Adjusted (+/-)	Implemen- tation (%)
1	2	3	4=3 – 2	5=3/2 · 100
Total revenues	8 492,30	8 416,00	-76,3	99,1
Total expenditures	8 701,50	8 629,30	-72,1	99,2
Deficit(-)/surplus(+)	-209,10	-213,30	-4,2	102,0

Source: 2010 Reporting form for 2010

Informația prezentată în Tabelul nr.2 indică că în anul 2010 veniturile au însumat 8,4 miliarde lei, ne-realizându-se cu 76,3 milioane lei indicatorii aprobați prin lege. Totodată, au fost suportate cheltuieli

în sumă de 8,6 miliarde lei. În acest context, a fost înregistrat un deficit în sumă de 213,3 milioane lei, acesta depășind nivelul aprobat cu 2 puncte procentuale.

Tabelul nr.3

Evoluția veniturilor proprii și transferurilor de la bugetul de stat pentru anii 2009 și 2010

Indicatori	Executat 2009 (mil. lei)	Executat 2010 (mil. lei)	Dinamica 2010/2009	
A	1	2	3=2-1 (mil. lei)	4=2/1*100-100 (%)
VENITURI, TOTAL inclusiv:	7 581,70	8 416,00	834,3	11,0
I. Venituri proprii	5 613,30	5 989,70	376,4	6,7
II. Transferuri de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat	1 956,20	2 425,70	469,5	24,0

Sursă: Formularele de raportare pentru anii 2009 și 2010

Datele Tabelului nr.3 relevă că în anul 2010 au fost acumulate venituri proprii în sumă de 6,0 miliarde lei, transferurile de la bugetul de stat constituind 2,4 miliarde lei. Auditul a remarcat că, comparativ cu anul precedent, ritmul de creștere a transferurilor de la bugetul de stat a fost mai mare decât ritmul de creștere a veniturilor proprii cu 17,3 puncte procentuale, astfel veniturile proprii au crescut cu doar 6,7%, pe când transferurile de la bugetul de stat au înregistrat o creștere de 24,0%.

În urma colectării probelor, au fost identificate un șir de probleme, care creează impedimente în buna gestionare a veniturilor BASS.

▪ *Datoriile contribuabililor față de BASS au o tendință continuă de creștere.* Astfel, acestea au crescut cu 101,3 milioane lei, sau cu 15,9% la finele anului de gestiune, comparativ cu începutul anului, adică de la 638,6 milioane lei până la 739,9 milioane

lei. Evoluția datoriilor contribuabililor față de BASS poate fi urmărită în Diagrama nr. 1.

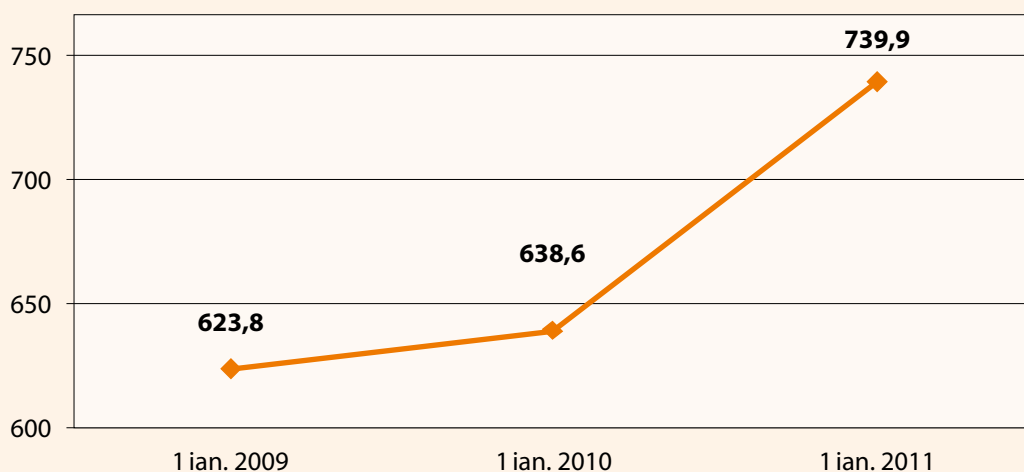
Auditul a remarcat faptul că Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2010 nu conține date privind datoriile formate față de bugetul asigurărilor sociale de stat, precum și plățile calculate de către contribuabili, astfel Raportul neoferind o imagine integră și reală a situației în acest aspect.

▪ *O problemă importantă pentru BASS este ne-prezentarea de către circa 50 la sută din contribuabili, conform normelor legale, a Declarațiilor privind calcularea și achitarea contribuțiilor de asigurări sociale la BASS.*

Astfel, potrivit Diagramei nr.2, din 141,4 mii contribuabili care au avut obligațiunea de a prezenta Declarațiile Forma 4 BASS, doar 72,1 mii contribuabili le-au prezentat regulamentar.

Diagrama nr. 1

Soldul datoriilor contribuabililor față de BASS (mil. lei)



Sursă: Rapoartele Forma 4 BASS pentru anii 2009 și 2010

Information provided in Table 2 shows that in 2010, the revenues amounted to MDL 8.4 billion, which is with MDL 76.3 million below the indicators approved by the Law. As well, the costs incurred

amounted to MDL 8.6 billion. In this context, a deficit of MDL 213.3 million was recorded, which is 2 percentage points over the approved level.

Table 3

The development of own revenues and transfers from the State Budget for 2009 and 2010

Indicators	Implemented 2009 (MDL million)	Implemented 2010 (MDL million)	Dynamics 2009/2010	
			(MDL million)	(%)
A	1	2	3=2-1	4=2/1*100-100
TOTAL REVENUES, including	7 581.70	8 416.00	834.3	11.0
I. Own revenues	5 613.30	5 989.70	376.4	6.7
II. Transfers from the State Budget to the State Social Insurance Budget	1 956.20	2 425.70	469.5	24.0

Source: Reporting forms for 2009 and 2010

Data from Table 3 show that in 2010 the own revenues amounted to MDL 6.0 billion, while the transfers from the State Budget amounted to MDL 2.4 billion. The audit noticed that, compared to previous year, the growth rate of the transfers from the State Budget exceeded the growth rate of the own revenues by 17.3 percentage points; thus, own revenues increased only by 6.7%, whereas the transfers from the State Budget by 24.0%.

After collecting evidence, there was found a number of problems hindering the appropriate management of the SSIB revenues.

- *The taxpayers' arrears towards the SSIB had a continuous upward trend.* Thus, at the end of the reporting year, these debts increased by MDL 101.3 million or by 15.9%, compared to the beginning of the year, namely from MDL 638.6 million

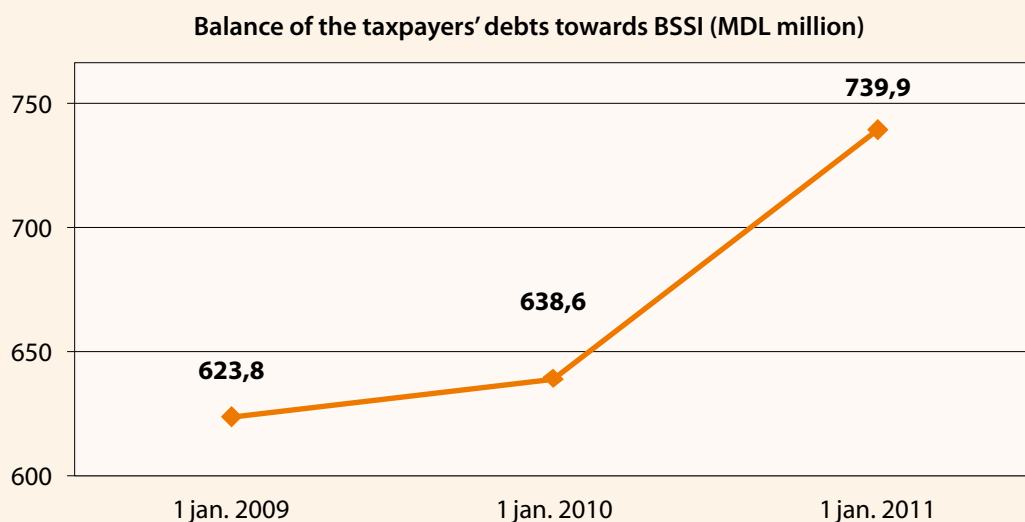
to MDL 739.9 million. The evolution of the taxpayers' arrears towards the SSIB may be followed in Diagram 1.

The audit noticed that the Report on the implementation of the State Social Insurance Budget for 2010 contains data neither on the debts towards the State Social Insurance Budget, nor on payments calculated by the taxpayers, thus, in this regard, the Report does not provide a complete and real picture of the situation.

- *An important problem for the SSIB is that nearly 50 per cent of the taxpayers did not submit the Declarations on the calculation and payment of the social insurance contributions to the SSIB, in line with the legal provisions.*

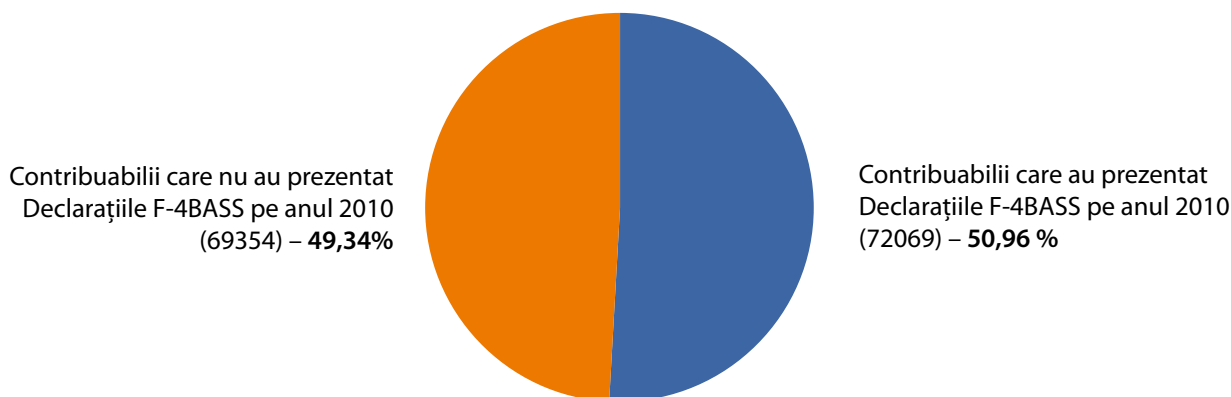
Thus, according to Diagram 2, of the 141.4 thousand taxpayers who are obliged to submit the

Diagram 1



Source: Reporting Form 4 BSSI for 2009 and 2010

Informația privind nivelul prezentării Declarațiilor Forma 4 BASS



Sursă: Informația din sistemul informațional al CNAS

- *Neprezentarea de către contribuabili, în termenele stabilite, a Declarațiilor Forma 4 BASS și neînregistrarea informațiilor cu privire la calculul contribuțiilor în sistemul informațional al CNAS au determinat înregistrarea unor datorii incerte ale BASS către contribuabili în sumă de 111,4 milioane lei.*

- *Neprezentarea de către contribuabili (angajatori) a Declarațiilor F-4 BASS și, respectiv, a Declarațiilor anuale ale persoanelor asigurate (REV5) creează riscuri pentru angajații asigurați la stabilirea drepturilor de pensionare, de neincluere a perioadei respective în stagiul de cotizare, micșorarea venitului asigurat și, respectiv, micșorarea mărimii pensiei.*

- O altă problemă identificată de audit a fost și necorespunderea informației din baza de date a CNAS cu datele înregistrate în rapoartele financiare ale unor contribuabili referitor la datoriile față de BASS privind asigurările sociale. Informația colectată de către audit din sistemul informațional al CNAS și rapoartele financiare pentru un eșantion de 8 contribuabili denotă faptul că aceștia înregistrează datorii față de BASS în sumă de 1,5 milioane lei, pe când situația, potrivit datelor CNAS, este contradictorie, astfel BASS înregistrând față de contribuabilii respectivi datorii în sumă de 4,3 milioane lei.

Cu referire la cheltuieli au fost constatate următoarele probleme:

- *Carența legislativă nu oferă persoanelor asigurate condiții echitabile la recalcularea pensiei în cazul continuării activității după pensionare. Astfel, se atestă situația când funcționarii publici, având perfectată pensia de funcționar public, la atingerea vârstei generale de pensionare, trec la pensia pentru limită de vârstă, pentru ca ulterior să solicite reperfectarea pensiei de funcționar public, fiin-*

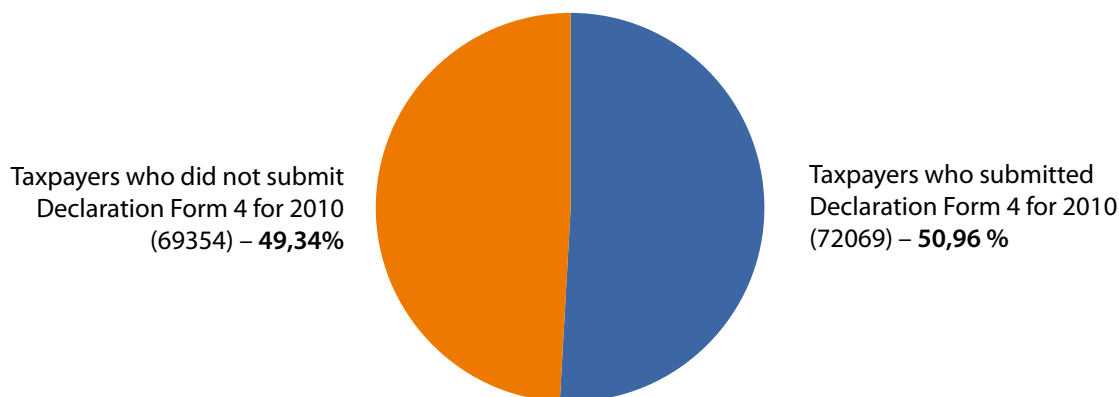
du-le acceptată includerea în calcul a perioadei de cotizare realizată după stabilirea pensiei inițiale de funcționar public, mărimea pensiei majorându-se. Aceeași stare de lucruri s-a constatat și în cazul beneficiarilor de pensie de invaliditate. Totodată, alte categorii de pensionari nu beneficiază de așa posibilități. Astfel, în condițiile actuale, cadrul juridic de domeniu nu oferă tuturor persoanelor asigurate posibilitatea recalculării pensiei în cazul continuării activității după pensionare.

- *CNAS nu dispune de elemente de control intern distincte și corelate care ar asigura o monitorizare operativă, la toate nivelurile, a plății pensiilor prin intermediul Î.S. „Poșta Moldovei”. Astfel, pe parcursul perioadei auditate, colaboratorii CNAS și ai CTAS Centru, CTAS Botanica și CTAS Rîșcani din mun. Chișinău nu au efectuat controale la centrele/oficiile poștale în aspectul regularității plății pensiilor de asigurări sociale beneficiarilor, cu toate că regulamentar CNAS și CTAS au atribuția de a exercita controlul plății corecte și în termenele stabilite a pensiilor.*

- *Controlul redus al CNAS asupra regularității calculării indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă a dus la majorarea nejustificată a cheltuielilor pentru acest tip de indemnizații cu 170,9 mii lei și, respectiv, la micșorarea contribuțiilor cu aceeași sumă, fapt ce determină utilizarea neîntemeiată de către contribuabili a mijloacelor BASS. Aceste nelegi au fost depistate la Serviciul de pază militarizată filiala Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, Î.S. „Poșta Moldovei” și la S.A. „Franzeluța”.*

- *CNAS nu dispune de pîrghii de determinare a regularității stabilirii beneficiarilor de compensații sociale și ajutoare sociale. Finanțarea compensațiilor sociale în perioada rece a anului și a ajuto-*

Information on the submission rate of the Declaration Form 4 BSSI



Source: Information for NSIH information system

Declaration Form 4 SSIB, only 72.1 thousand did so complying with the legal acts.

- *The taxpayers' failure to submit timely the Declaration Form 4 SSIB and to record the information on the calculation of the contributions in the NSIH information system, resulted in recording uncertain SSIB debts towards the taxpayers in an amount of MDL 111.4 million.*

- *The taxpayers' (employers') failure to submit timely the Declaration Form 4 SSIB and the Annual Declarations of the Insured Persons (REV5) generates risks for the insured employees in establishing their rights to pension, in counting this period as non-contribution period, in decreasing the insured person's income and, respectively, decreasing the pension size.*

- Another problem found by the audit was the non-compliance of the information in the NSIH database with the data in the financial statements of certain taxpayers concerning their debts towards SSIB related to social insurance. The data collected by the audit from the NSIH information system and from the financial statements on a sample of 8 taxpayers, show that they have debts towards the SSIB amounting to MDL 1.5 million, whereas, according to NSIH data, this situation is quite the opposite, showing that the SSIB has debts towards these taxpayers, amounting to MDL 4.3 million.

The following issues were found with respect to the expenditures:

- *A shortcoming of the legislation does not provide the insured persons with equitable conditions regarding the pension recalculation, if continuing working after retirement. So, there can happen that the civil servants, after having the civil servant pension for a period of time, reach the general retire-*

ment age and switch to the pension scheme according to the age limit and subsequently request the recalculation of the civil servant pension, which shall include the contribution period after the initial retirement point, which ultimately increases the pension size. The same state of fact is found also in the case of disability pension beneficiaries. At the same time, other categories of pensioners cannot take advantage of the same opportunities. Thus, under the current conditions, the legal framework in this area does not provide to all insured persons the opportunity for pension recalculation should the person continue working after retirement.

- *NSIH does not have dedicated and connected internal control tools to monitor operatively and at all levels the pensions payment by means of SOE "Posta Moldovei". Thus, during the audited period, employees of the NSIH and LSIH Centru, LSIH Botanica and LSIH Riscani from Chisinau municipality did not perform controls at the post centers/offices with regard to the regularity of paying social insurance pensions to the beneficiaries, although, according to the regulatory acts, NSIH and LSIH have the duty to check that the payment of the pensions is accurate and within the established terms.*

- *Poor NSIH control over the regularity of calculating the temporary disability allowance led to an unjustified expenditure increase for this type of allowances by MDL 170.9 thousand and respectively, decreasing the contributions by the same amount, which determined an unjustified use of the SSIB funds by the taxpayers. These irregularities were found within the Military Security Service within the branch of the SOE "Calea Ferata din Moldova", SOE "Posta Moldovei" and JSC "Franzeluta".*

rului social se efectuează din mijloacele bugetului de stat, prin intermediul BASS, iar justificarea corectitudinii evaluării beneficiarilor, plenitudinii listelor aprobate ale acestora este de competența autorităților administrației publice locale. Această situație este cauzată de lipsa prevederilor regulamentare și a unor procese integrale de control la etapele de stabilire a plăților beneficiarilor, de aprobare a listelor și de achitare a plăților între Direcțiile teritoriale de asistență socială și protecție a familiei, CNAS și Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

Urmare problemelor și neregulilor identificate, au fost formulate recomandări atât CNAS, cât și factorilor de decizie de nivel național referitor la completarea și consolidarea cadrului legal și regulatoriu privind bazele și politicile bugetar-fiscale de constituire a BASS, asigurarea monitorizării operative a procesului de plată a prestațiilor sociale, elaborarea unor proceduri integrale de control la etapele de stabilire și achitare a plăților beneficiarilor de compensații sociale în perioada rece a anului și de ajutoare sociale, evaluarea și eficientizarea proceselor de control intern.



▪ *NSIH has no leverages to determine the regularity of establishing the beneficiaries of social compensations and social aid.* The compensations for the cold season of the year and the social aid are financed from State Budget funds, by means of SSIB, and it falls under the competence of the local public authorities to justify the beneficiary assessment accuracy and the completeness of the approved lists. This situation is caused by the lack of legal provisions and of integral control processes at the stages of establishing the payments to beneficiaries, of approving the beneficiary lists and of making the payments among the Local Divisions for Social Assistance and Family Protection, NSIH

and the Ministry of Labor, Social Protection and Family.

Based on the problems and irregularities found, both the NSIH and the decision makers at the national level were given recommendations on supplementing and strengthening the legal and regulatory framework on the financial-budgetary bases and policies for establishing the SSIB, on ensuring the operational monitoring of the social insurance benefits, designing of integral control procedures at the stages of establishing and disbursing the social compensations for the cold season of the year and social aid to the beneficiaries, evaluation and streamlining of the internal control processes.



Stoparea funcționării sistemelor informaționale ale Î.Ș. „Cadastru” poate avea urmări negative considerabile



George Antoci
Controlor superior de stat,
Departament de audit IV

Auditul tehnologiilor informaționale (în continuare – TI) este un domeniu important pentru orice organizație, instituție și întreprindere, care are scopul să ajute managementul acesteia să depisteze și să conștientizeze posibilitățile de optimizare și eficientizare a investițiilor în domeniul TI, întru atingerea scopurilor de afacere, precum și să prezinte recomandări pentru dezvoltarea și modernizarea acestora.

Misiunea de audit TI la Î.Ș. „Cadastru” a fost inițiată pentru evaluarea modului de gestiune, precum și pentru identificarea acțiunilor necesare eficientizării tehnologiilor informaționale.

Î.Ș. „Cadastru” este formată în scopul creării și ținerii Cadastrului bunurilor imobile, altor sisteme informaționale și registre de domeniu, executării lucrărilor cadastrale și celor de evaluare a bunurilor imobile, precum și administrării băncii centrale de date a Cadastrului bunurilor imobile.

Sistemele informaționale aflate în gestiune au fost create, dezvoltate și adaptate pe parcursul unei perioade îndelungate, astfel au fost introduse funcții, componente și posibilități noi. În perioada anilor 1996–1997, au fost formate bazele normative, metodologice și tehnologice pentru înregistrare și evidență electronică a bunurilor imobile. În anul 1998 a fost lansată versiunea a doua a sistemului informațional, care se utilizează pînă în prezent, fiind dezvoltată și modificată continuu. Reieșind din necesitatea asigurării continuității funcționării, precum și dat fiind că pînă în prezent se utilizează aceeași platformă tehnologică, întreprinderea a fost nevoită să dezvolte o serie de sisteme informaționale separate, care interacționează cu Cadastrul bunurilor imobile și adaugă funcționalități noi. Au fost identificate mai multe domenii ce necesită îmbunătățire.

O sinteză a evaluării efectuate poate fi prezentată astfel:

- Nu există o planificare strategică a dezvoltării TI ca parte a acțiunilor necesare pentru dezvoltarea instituției și ramurii respective. La momentul actual, de către întreprindere sînt puse sarcini complicate față de gestionarea TI: a) conformarea gestionării cu Standardul de calitate ISO 9001:2008; b) implementarea prescripțiilor Hotărîrii Guvernului nr.1123 din 14.12.2010; c) implementarea cerințelor standardelor informaționale ISO/IEC 27001:2005 și ISO/IEC 17799:2005. Din cauză lipsei unei analize complexe a perspectivelor și posibilităților de dezvoltare, implementarea completă a standardelor menționate nu poate fi realizată pe infrastructura existentă, impunînd necesitatea de reformare a sistemelor informaționale existente și, drept urmare, a infrastructurii tehnologice.

- Pînă în prezent se depune un efort considerabil pentru descrierea business-proceselor și documentarea proceselor interne. Cu toate acestea, nu există o politică internă privind formarea, gestionarea, păstrarea și actualizarea documentației TI. Actualmente mai

Breakdown of the information system of “Cadastru” SOE could have considerable negative consequences

George Antoci

*Senior state controller, Audit
Departament IV*

IT audit is an important area for any organization, institutions or enterprise. Its main purpose is to help the management identify and become aware of the possibilities of streamlining and optimizing the investments in IT with a view to meet the business goals and to present recommendations for their development and modernization.

The IT audit mission at “Cadastru” SOE was initiated to evaluate the IT administration and identify the needed actions to enhance the IT.

“Cadastru” SOE was set up with the purpose to keep the register of real estate and other specialized information systems and registers, perform services of real estate registration and evaluation, and manage the central database of the Real Estate Registry.

The current information systems were created, developed and adjusted during a long period of time, and thus new functions, components and possibilities were introduced. During 1996–1997 the regulatory, methodological and technological base was created for electronic recording of real estate. The second version of the information system was launched in 1998, which was developed and changed continuously and is still in use. Given the need to ensure continuity of operation and because the same technological platform is used so far, the company had to develop a series of separate information systems that interact with the Registry of Real Estate and add new functionalities. A number of areas were identified that need enhancement.

The results of the evaluation could be summarized as following:

- There isn't any strategic planning of the IT development as part of the development of the respective institution and branch. The enterprise has assume the commitment to perform complex tasks related to IT management: a) align the management to Quality Standard ISO 9001:2008; b) implement the Government Decision no. 1123 of 14.12.2010; c) implement the requirements of the information standards ISO/IEC 27001:2005 and ISO/IEC 17799:2005. Due to the failure to conduct a complex analysis of the development perspectives and possibilities, the above-mentioned standards cannot be implemented fully on the existing infrastructure, requiring a reform of the existing information systems and, as a result, reform of the technological infrastructure.

- A considerable effort was invested so far to describe the business processes and document the internal processes. However, the enterprise does not have an internal policy on the formation, management, storage and updating of the IT documentation. Currently there are some important areas that need to be documented. It seems that some internal documents are not known by users, therefore their implementation cannot be ensured. Documentation of the existing IT solutions will have a beneficial effect on the standardization of the relations between the specialized staff and the other subdivisions,

sînt domenii importante ce trebuie documentate. Unele documente interne importante par să nu fie cunoscute de utilizatori, deci, aplicarea lor nu poate fi asigurată. Documentarea soluțiilor TI existente urmează să aibă un efect benefic asupra standardizării relațiilor dintre personalul specializat și celelalte subdiviziuni, însă în cazul trecerii la versiuni noi de aplicații și schimbării infrastructurii tehnologice (fapt ce pare inevitabil și nu s-a luat în considerație) toate documentele interne vor necesita modificări esențiale sau ajustări.

- Gestionînd un spectru larg de sisteme informaționale, comunicații, periferice și acordînd servicii ce se bazează pe tehnologii informaționale în 41 de locații diferite, entitatea nu are o persoană responsabilă de evaluarea funcționării ramurii TI. Deși în a.2009 a fost contractată o companie pentru evaluarea sistemului de management al securității informaționale, nu există o persoană abilitată să efectueze auditul tehnologiilor informaționale, pentru a prezenta conducerii recomandări, date veridice și actualizate despre domeniu.

- Î.S. „Cadastru” utilizează o structură tehnologică decentralizată în care datele din sistemele informaționale se acumulează și se prelucrează pe servere separate, aflate în oficiile cadastrale teritoriale (OCT). Serverele OCT efectuează schimb de date continuu cu serverele din oficiul central. Pentru anumite operațiuni sînt transmise pachete ce conțin integral bazele de date și aplicațiile. Schimbul de date se efectuează utilizînd canale VPN, gestionate integru de S.A. „Moldtelecom”. Întreprinderea nu controlează nici un segment din procesul de circulație a datelor, astfel datele putînd fi interceptate de furnizor fără impedimente și fără a lăsa urme.

- Deși se utilizează o soluție software universală de monitorizare a echipamentului, nu se efectuează o analiză a performanțelor echipamentului și pentru planificarea îmbunătățirii acestora, reieșind din planurile de dezvoltare. Mai mult, logurile nu sînt analizate și utilizate ca instrument de depistare și prevenire a evenimentelor nedorite.

- În condițiile în care există mai multe sisteme informaționale, care funcționează pe echipamente separate și care se modifică și se dezvoltă continuu, interdependența acestora dictează necesitatea gestionării adecvate a modificărilor și conformarea lor cu tendințele generale de dezvoltare, perspectivele și planurile strategice. În cadrul entității nu există documente care ar reglementa oficial gestionarea și managementul schimbărilor, astfel încît acestea să se încadreze în planurile de dezvoltare a

întreprinderii și să fie asigurată compatibilitatea și eficiența lor la etapele ulterioare de dezvoltare.

- Fiind utilizată o gamă largă de soluții TI interdependente, procedura de recuperare a funcționalității devine o sarcină dificilă și de durată. Cu toate acestea, Î.S. „Cadastru” nu are elaborate și implementate BCP, DRP, iar copiile de rezervă nu sînt testate corespunzător.

- Controalele aplicației sînt bine gîndite și aplicate pe scară largă, însă eficiența utilizării lor este diminuată considerabil de modul de interacțiune dintre sistemele informaționale și între nivelele de arhitectură ale acestora.

Întreprinderea este responsabilă de formarea și transmiterea datelor către beneficiari. Principalul beneficiar este IFPS. Schimbul de date cu Serviciul Fiscal de Stat este realizat ineficient și necesită lucrări considerabile efectuate repetat, chiar dacă pentru acest scop a fost creat și se întreține un SI separat.

Î.S. „Cadastru” are nevoie de o abordare strategică a perspectivelor de dezvoltare, astfel încît următoarele etape de dezvoltare să ducă la crearea unei soluții integre, flexibile, scalabile, eficiente și ușoare de întreținut. Este necesar un studiu de fezabilitate și o analiză economico-financiară și tehnologică a soluției selectate. Pentru determinarea exactă a priorităților și trasarea obiectivelor principale, Î.S. „Cadastru” are nevoie de susținerea și participarea nemijlocită a Agenției Relații Funciare și Cadastru, Consiliului de Administrare, astfel încît să fie asigurată o dezvoltare armonioasă și în conformitate cu direcțiile strategice din ramură și cu programele naționale de domeniu.

Se concluzionează că Î.S. „Cadastru” gestionează date extrem de importante pentru economia țării, informația utilizîndu-se de alte sisteme informaționale, inclusiv de cel al Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, pentru acumulări de venituri. Stoparea funcționării sau eventualele erori din cadrul sistemelor informaționale ale întreprinderii pot avea urmări negative considerabile.

Întru ameliorarea situației create la entitățile auditate și excluderea riscurilor majore în funcționarea sistemelor informaționale menționate, este necesar suportul autorităților supreme ale statului în asigurarea finanțării adecvate și la timp, pentru crearea unei infrastructuri fiabile, securizate și de perspectivă, întru excluderea situațiilor de dezastru pe viitor și pierderilor financiare mult mai importante.

but when passing to the new version of the application and changing the technological infrastructure (*which seems inevitable but was not taken into account*) all internal documents will need to be changed or adjusted significantly.

- Though the enterprise manages a wide range of information and communication systems, peripherals and provides IT-based services in 41 difference locations, it does not have a person in charge of evaluating the operation of the IT area of work. Though in 2009 a company was contracted to evaluate the information security management system, there isn't any person to perform the IT audit and submit to the management recommendations, accurate and updated data about this area.

- "Cadastru" SOE uses a decentralized technological structure, where the data from information systems are accumulated and processed on separate servers, located in the territorial cadastre offices (TCO). The TCO servers exchange continuously data with the servers from the central office. For some transactions packages are transmitted that contain both the databases and applications. The data are exchanged via VPN channels, managed fully by "Moldtelecom" JSC. The enterprise does not control any segment of the data circulation process, and therefore can be intercepted by the supplier without any impediments and without leaving any traces.

- Though a universal equipment monitoring solution is used, the equipment performance is not analyzed and not enhancements are planed on the basis of the development plans. Moreover, the logs are not analyzed and are not used as an instrument to identify and prevent unwanted events.

- As there are more information systems that operate on separate equipments, are changed and developed continuously, and are interconnected, the changes need to be managed properly and adjusted to the general development trends, strategic perspectives and plans. The entity does not have any documents to regulate formally the change management in line with the enterprise development plans. Thus, they fail to ensure compatibility and efficiency at the next development stages.

- As a wide range of independent IT solutions were created, the recovery of functionality will be a difficult and tough task. Nevertheless, "Cadastru" SOE has not developed and implemented BCP, DRP, and the back-up copies are not tested accordingly.

- The application controls are well thought and applied on a wide scale, but their efficiency is diminished by the interaction between the different information system and between their levels of architecture.

The enterprise is responsible for the formation and transmittal of data to beneficiaries. The MSTI is the main beneficiary. The exchange of data with the State Tax Service is not efficient and needs considerable additional works, though a separate IS was developed and is maintained for this purpose.

"Cadastru" SOA needs a strategic approach to the development perspectives, so that the next development stages lead to integral, flexible, scalable, efficient and easy-to-maintain solutions. A feasibility study and economic-financial analysis need to be conducted for the selected solution. To determine exactly the priorities and set the main objectives, "Cadastru" SOE needs the support and direct participation of the Land Relations and Cadastre Agency, in order to insure a harmonious development in accordance with the strategic directions of the sector and the national programs in this area.

We conclude that "Cadastru" SOE manages data of extreme importance of the country's economy. This information is used by other information systems, including the IS of the Main State Tax Inspectorate for revenue accumulation. A breakdown or eventual errors in the information system of the enterprise could have considerable negative consequences.

To improve the situation at the auditees and exclude major risks in the operation of the information system in question, the support of the supreme Government authorities is needed, i.e. a proper and timely funding to establish a feasible, secure and modern infrastructure and avoid future disaster situation and large financial losses.

Auditul regularității la Ministerul Educației și unele instituții din subordine a constatat neregularități la capitolul alocarea și utilizarea mijloacelor bugetului de stat, fondurilor speciale și a patrimoniului public aflat în gestiune



Victor Munteanu
Director adjunct al
Departamentului de audit I

Executarea mijloacelor bugetare la Ministerul Educației și unele instituții din subordine s-a realizat cu unele abateri și neregularități la utilizarea mijloacelor financiare publice și gestionarea patrimoniului public, cum ar fi: nerespectarea disciplinei financiar-bugetare; admiterea de suprachelțuieți; efectuarea achizițiilor publice cu abateri de la cadrul legal; gestionarea neeficientă a patrimoniului public; organizarea ținerii evidenței contabile și raportării financiare cu abateri de la cadrul normativ-legislativ; neefectuarea inventarierii patrimoniului, utilizarea neconformă a capacităților de proiect ale căminelor instituțiilor și blocurilor de studii și altele. Toate acestea s-au materializat în patru rapoarte cu următoarele constatări:

1. Constatările auditului la Ministerul Educației și Fondul special pentru manuale:

- Ministerul Educației (în continuare – ME) nu a asigurat activitatea Agenției de Asigurare a Calității, responsabilă de calitatea educației, de realizarea politicii statului privind evaluarea externă a sistemului de învățământ, de atestarea angajaților din sistem și de acreditarea instituțiilor de învățământ.
- Lipsa unei monitorizări conforme și controlul intern neadecvat asupra formării și utilizării regulamentare a mijloacelor speciale au condiționat neîncasarea veniturilor în sumă de 38,0 mil. lei și, respectiv, formarea datoriilor debitoare în sumă de 80,2 mil. lei (70,1 mii lei – cu termenul de achitare expirat).
- Au fost admise cheltuieli cu depășirea limitelor precizate în sumă de 1,1 mil. lei și s-au format datoriile debitoare și creditoare cu termenul de prescripție expirat la capitolul cheltuieli în sumă de 371,5 mii lei și, respectiv, 29,5 mii lei.
- Managementul achizițiilor publice în cadrul ME este însoțit de nereguli, care au impact negativ asupra efectuării unor procurări de bunuri în condiții de economicitate. Nu sînt elaborate planuri trimestriale și anuale de achiziții și nu este asigurată publicarea anunșurilor de intenție; nu se eliberează recipise operatorilor economici; nu sînt întocmite în prezența ofertanșilor procesele verbale de deschidere a ofertelor.
- Autoritatea contractantă, neexecuțînd prevederile regulamentare, a tergiversat cu 655 de zile executarea contractului privind achiziționarea Sistemului informașional automatizat (în continuare – SIA) „Registrul de Stat al Educației” în condițiile sta-

The regularity audit conducted at the Ministry of Education and some of its subordinated institutions found irregularities in the appropriation and use of State Budget money, special funds, and the public assets they manage.

The Ministry of Education and some of its subordinated institutions committed some deviations and irregularities in the use of public funds and management of public assets, such as: non-observance of financial-budgetary discipline; overspending; public procurements with deviations from the legal framework; inefficient management of public assets; accountancy and financial reporting with deviations from the legal-regulatory framework; assets not subject to inventory counting; inappropriate use of the designed capacity of the institutions' dormitories and study buildings and others. The irregularities were reflected in four reports with the following findings:

1. Findings of the audit conducted at the Ministry of Education and the Special Fund for Textbooks:

- The Ministry of Education failed to ensure the work of the Quality Assurance Agency, which is responsible for the quality of education, implementation of the Government policy through external evaluations of the educational system, testing of staff and accreditation of educational institutions.

- Due to inappropriate monitoring and internal control over the formation and fair use of special means, revenues of MDL 38.0 million were not collected and, respectively, receivables of MDL 80.2 million were formed (of which MDL 70.1 thousand are overdue).

- Overspending of MDL 1.1 million was admitted and overdue receivables and payables were formed in the amount of MDL 371.5 thousand and MDL 29.5 thousand respectively.

- The management of public procurements in the MoE is irregular and has a negative impact on the economical procurement of goods. Neither quarterly nor annual procurement plans are developed, advertisement of intent are not published; receipts are not issued to business entities; bid opening minutes are not drafted in the presence of bidders.

- The contracting authority, in transgression of the regulatory provisions, delayed by 655 days the implementation of the contract on the procurement of "State Education Register" Automated Information System according to the tender documents and failed to use MDL 5.0 million.

- The entity did not delimit, assess and register properly the real estate and related ownership rights with the territorial cadastre bodies and in the accounting books. Land plots of 405 ha in total area, transferred for use to 35 audited educational institutions and some

Victor Munteanu
*Deputy Director of the Audit
Department I*

bilite în documentele de licitație și nu a valorificat mijloace în sumă de 5,0 mil. lei.

- Entitatea nu a asigurat delimitarea, evaluarea și înregistrarea regulamentară a bunurilor imobile și drepturilor asupra lor la organele cadastrale teritoriale și în evidența contabilă. În lista bunurilor imobile proprietate a statului nu au fost incluse terenuri cu suprafața totală de 405,0 ha, transmise în folosință pentru 35 de instituții de învățământ auditate, și unele clădiri în valoare de 1,8 mil. lei. În aceste circumstanțe, persistă riscul de neasigurare a integrității patrimoniului de stat.

- Nu au fost întocmite, împreună cu autoritățile publice locale, actele de primire-predare pe 26 de obiecte nefinalizate în valoare totală de 51,4 mil. lei, a căror construcție urma să continue din mijloacele bugetelor locale.

- Bilanțul executării bugetului autorităților/instituțiilor publice, la 31.12.2010, generalizat pe ME, este denaturat cu 55,2 mil. lei, inclusiv cu: 48,9 mil. lei – valoarea investițiilor capitale executate din contul mijloacelor speciale, nereflectată la contul „Fondul pentru dezvoltarea instituției”; 4,9 mil. lei – costul utilajului și al lucrărilor de proiectare a SIA „Registrul de Stat al Educației”; suma de 812,4 mii lei – valoarea mijloacelor fixe și a inventarului de mică valoare, primită regulamentar în cadrul unor proiecte, dar neînregistrată; suma uzurii mijloacelor fixe de 303,6 mii lei, precum și cu suma de 598,3 mii lei – activul nematerial (Sistemul automatizat de prelucrare a datelor), transmis în cadrul unui proiect și neînregistrat regulamentar de către Agenția de Evaluare și Examinare.

- Pe parcursul a 2 ani nu a fost asigurată inventarierea bunurilor materiale, surselor bănești, actelor de studii, care se află la balanța aparatului central al ME, precum și a decontărilor cu diferiți debitori și creditori.

- În anul 2010, Fondul special pentru manuale n-a încasat veniturile planificate din taxele de închiriere a manualelor în sumă de 5978,5 mii lei și nu a executat cheltuieli în sumă de 4095,1 mii lei.

- Fondul special pentru manuale nu a asigurat executarea a 3 contracte în sumă de 2,2 mil. lei și, respectiv, nu a încasat plăți de garanție pentru executarea contractelor, prevăzute de documentele de licitație, în sumă de 108,9 mii lei, sau 5% din suma contractelor neexecutate.

- Lipsa reglementărilor privind crearea rezervei de stoc a manualelor, precum și alte circumstanțe au determinat faptul că, la 31.12.2010, Fondul special pentru manuale a înregistrat un stoc de 767,6

mii de manuale în sumă de 16,2 mil. lei, sau 15,1% din volumul total transmis în chirie.

- Nu a fost asigurată ținerea evidenței contabile a datoriilor debitoare și creditoare aferente taxei de închiriere, cu reflectarea lor în rapoartele financiare prezentate Ministerului Educației și nu a fost elaborat un mecanism care ar prevedea eliberarea documentului justificativ elevilor din învățământul gimnazial și liceal la momentul achitării plății în numerar pentru chiria manualelor, precum și evidența acestor sume.

2. Constatările auditului la instituțiile de învățământ superior subordonate Ministerului Educației:

- Lipsa unei monitorizări conforme a condiționat neîncasarea de către unele instituții de învățământ superior a veniturilor preponderent de la studiile pe bază de contract, de la darea în locațiune/arendă și de la plata pentru cazare în cămine în sumă totală de 23,6 mil. lei și, respectiv, formarea datoriilor debitoare în sumă de 20,7 mil. lei.

- Unele instituții auditate nu au contabilizat datoriile debitoare la venituri în sumă de 1,8 mil. lei.

- Planificarea, executarea și raportarea cheltuielilor s-au efectuat cu abateri de la cadrul legal, fiind admise cheltuieli neprevăzute în legea bugetară anuală în sumă de 4,9 mil. lei. S-a admis utilizarea contrar destinației a mijloacelor speciale în sumă de 113,9 mii lei.

- Cheltuielile efectuate pentru reparațiile capitale în sumă de 972,6 mii lei nu au fost trecute regulamentar la majorarea valorii inițiale a clădirilor.

- La 3 instituții de învățământ superior s-au efectuat cheltuieli nereglementare la capitolul retribuirea muncii în sumă de 291,8 mii lei, prin stabilirea suplimentelor, sporurilor și plăților cu caracter stimulator din contul mijloacelor speciale.

- În anul 2010, cinci instituții de învățământ superior auditate au exmatriculat 1079 de studenți. Cheltuielile calculate estimativ pentru instruirea acestora constituie 12,1 mil. lei. La acest subiect, se remarcă prezența în Contractul-tip a unor clauze privind restituirea la buget a cheltuielilor pentru instruire în cazul exmatriculării, neaplicabile din momentul aprobării lor până în prezent.

- S-a constatat neînregistrarea la organele cadastrale a unor imobile în valoare de 12,9 mil. lei, neevaluarea și nereflectarea în bilanțul contabil a valorii terenurilor transmise în folosință cu suprafața de 97,4 ha, precum și neînregistrarea în Registrul bunurilor imobile a terenurilor cu suprafața de 58,1 ha.

buildings worth MDL 1.8 million were not included in the list of state-owned real estate. In these circumstances, there persists the risk of not ensuring the integrity of the state property.

- The Delivery Statements of 26 unfinished objects, with the total value of MDL 51.4 million, were not drafted with the local public authorities whose construction had to continue on the account of local budgets' funds.

- The balance of the implementation of the budgets of public authorities/institutions as of 31.12.2010 consolidated on the entire MoE is distorted by MDL 55.2 million, including: MDL 48.9 million – the value of capital investments made from the special means, not shown on the "Institution Development Fund" account; MDL 4.9 million – the cost of equipment and design of "State Education Register" AIS; MDL 812.4 thousand – the value of the fixed assets and inventory items, received legally as part of some projects, but which were not registered; MDL 303.6 thousand of the fixed assets wear and tear; as well as the amount of MDL 598.3 thousand – intangible asset (automated data processing system) transferred under a project and not registered properly by the Assessment and Examination Agency.

- No inventory counting was done for the past 2 years for the goods, monetary sources, diplomas that are on the balance sheet of the MoE central office, as well as for the settlements with various debtors and creditors.

- In 2010, the Special Fund for Textbooks did not collect the planned revenues from book rental fee in an amount of MDL 5978.5 thousand and did not make expenses amounting to MDL 4095.1 thousand.

- The Special Fund for Manuals failed to ensure the implementation of 3 contracts in the amount of MDL 2.2 million and, respectively, did not receive security payments for contract implementation, which were stipulated in the tender documents, worth MDL 108.9 thousand, or 5% of the amount of non-implemented contracts.

- Due to the lack of regulations on the establishment of a textbooks reserve and other circumstances on 31.12.2010 the Special Fund for Manuals recorded a stock of MDL 767.6 thousand textbooks worth MDL 16.2 million or 15.1% of the total amount of the rented books.

- The receivables and payables related to rental fees were recorded neither in accounting books nor in the financial statements submitted to the Minis-

try of Education; no mechanism was developed yet to issue a justifying document for the payment of the rental fee in cash and to keep records of these amounts.

2. Findings of the audit conducted at the higher educational institutions subordinated to the Ministry of Education:

- Due to inappropriate monitoring, some higher educational institutions failed to collect revenues, mainly from tuition fee, lease/rental and payment for accommodation in dormitories in a total amount of MDL 23.6 million, which led to formation of payables of MDL 20.7 million.

- Some audited institutions failed to enter in their accounting books payables worth MDL 1.8 million.

- The planning, implementation, and reporting of expenses was done with deviations from the legal framework, admitting expenses that were not stipulated in the annual Budget Law, in the amount of MDL 4.9 million. Special means of MDL 113.9 thousand were used for other than intended purposes.

- The expenses made for the capital repairs, worth MDL 972.6 thousand, were not recorded legally as an increase in the initial value of the buildings.

- 3 higher educational institutions made improper payroll expenses, in an amount of MDL 291.8 thousand, by paying allowances, increments and bonuses from special means.

- In 2010, five higher educational institutions expelled 1079 students. The expenses calculated approximately for the training of these students amount to MDL 12.1 million. The standard Contract stipulates that in case of expulsion the expenses planned for the training of the expelled student shall be reimbursement to the budget. However, these clauses have never been applied since their approval.

- Real estate worth MDL 12.9 million was not registered with the cadastre office; the value of 97.4 ha of land parcels, transferred for use, was not evaluated and entered in the balance sheet; land parcels of 58.1 ha were not registered in the Register of Real Estate.

- Due to the failure to comply with the general accounting rules some educational institutions misstated revenues of MDL 1.8 million and diminished by MDL 48.9 million the capital investments from special means.

- Nerespectarea regulilor generale de reglementare a contabilității a cauzat raportarea eronată de către unele instituții de învățământ superior a veniturilor în sumă de 1,8 mil. lei și diminuarea cu 48,9 mil. lei a valorii investițiilor capitale executate din contul mijloacelor speciale.

- Taxele pentru studiile pe bază de contract sînt în creștere, acestea fiind stabilite de către Senatul instituțiilor; pînă în prezent nu este elaborat un act normativ privind metodologia de calculare a cuantumului cheltuielilor aferente plății pentru studii.

3. Constatările auditului la instituțiile de învățământ secundar și mediu de specialitate subordonate Ministerului Educației:

- Încasarea ilicită a veniturilor în sumă de 111,3 mii lei de la plata pentru chirie în cămine în rezultatul majorării taxei lunare pentru un elev și neaprobarea taxei de cazare pentru alte categorii de locatari au condiționat ratarea veniturilor în sumă de 117,2 mii lei.

- Privatizarea spațiilor cu titlu de apartamente (147,3 m²) în căminul pentru elevi la o instituție de învățământ s-a efectuat cu încălcarea prevederilor Legii învățământului.

- Nu s-au înregistrat regulamentar la organele cadastrale teritoriale bunuri imobiliare (15 imobile în valoare de 17,0 mil. lei), precum și nu s-a asigurat delimitarea, evaluarea și înregistrarea în evidența contabilă a terenurilor proprietate publică aferente construcțiilor cu suprafața de 22,1 ha, transmise în folosință instituțiilor.

- Două colegii n-au asigurat înregistrarea în evidența contabilă a terenurilor evaluate în valoare de 39,2 mil. lei.

- Contractarea lucrărilor în sumă de 1102,8 mii lei fără asigurarea, pentru anul în curs, a fondurilor necesare, în vederea îndeplinirii contractului de achiziție de lucrări, formîndu-se datorii creditoare în sumă de 330,4 mii lei.

- Nivelul scăzut al managementului contabil al instituțiilor de învățământ a determinat denaturarea cu 41,1 mil. lei a datelor din Bilanțul generalizat

pe Ministerul Educației ce ține de executarea bugetului autorităților/instituțiilor publice.

Reieșind din cele constatate, Ministerului Educației și instituțiilor din subordine auditate le-au fost înaintate un șir de recomandări, menite să amelioreze situațiile existente referitor la: încasarea veniturilor și utilizarea mijloacelor financiare, fondurilor speciale și gestionarea patrimoniului public; evidența contabilă și raportarea financiară; asigurarea și includerea unității de auditor intern în structura organizațională, întru implementarea unui sistem de management financiar și control complex, viabil.

Totodată, Parlamentului i-a fost recomandat să solicite Guvernului să identifice măsuri privind nefuncționalitatea Agenției de Asigurare a Calității, care a dus la nereacreditarea unor specialități; îmbunătățirea procesului de achiziție a resurselor energetice cu adaos comercial limitat, în vederea eficientizării utilizării mijloacelor publice destinate instituțiilor de învățământ; examinarea situațiilor privind administrarea conformă de către instituțiile de învățământ superior a terenurilor aferente construcțiilor și transmise acestora în folosință, precum și gradul de înregistrare a drepturilor asupra tuturor bunurilor patrimoniale administrate. S-a recomandat să fie reglementată noțiunea de „cămin” pentru studenți și „cămin” pentru elevi și examinată oportunitatea restituirii mijloacelor bugetare de către elevii exmatriculați din instituții, ținîndu-se cont de condițiile în cadrul cărora aceștia sînt exmatriculați.

Pe parcursul auditului, Curtea de Conturi a remis Procuraturii Generale materialele auditului referitor la înstrăinarea suprafețelor în căminul Colegiului de Ecologie din Chișinău, care a emis ordonanța de începere a urmăririi penale, iar Hotărîrea și Raportul auditului regularității pe exercițiul bugetar 2010 la Ministerul Educației și unele instituții din subordine au fost remise, pentru examinare după competență, Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției.

- The tuition fees are increasing, being established by the Senates of the institutions; so far no regulatory act was developed to define the methodology of tuition fee computation.

3. Findings of the audit conducted in secondary and specialized educational institutions, subordinated to the Ministry of Education:

- Due to illegal collection of revenues worth MDL 111.3 thousand from the payment for dormitory accommodation by increasing the monthly fee per student and the failure to approve the accommodation fee for other categories of tenants, revenues of MDL 117.2 thousand were missed.

- The facilities from a dormitory of an educational institution were privatized under the title of apartments (147.3 sq.m.) in violation of the Law on Education.

- Real estate items (15 buildings worth MDL 17.0 million) were not registered appropriately with the territorial cadastre office; land parcels adjoining to buildings of 22.1 ha in total area, transferred for the use of institutions, were not delimited, assessed and registered in the accounting books.

- Two colleges failed to register in the accounting books land parcels of MDL 39.2 million.

- Outsourcing works in the amount of MDL 1102.8 thousand without planning the needed funds in the current year for the implementation of the outsourcing contract, generating payables of MDL 330.4 thousand.

- Due to the low level of the accounting management in educational institutions, the Consolidated Balance Sheet of the Ministry of Education was misstated by MDL 41.1 million with respect to the implementation of the public authorities'/institutions' budget.

Therefore, the Ministry of Education and its audited subordinated institutions were issued a series of recommendations meant to improve the current situation in terms of: collection of revenues and use of funds, special funds, and management of public assets; accounting and financial reporting; establishment and inclusion of the internal auditor position in the organizational chart for the implementation of a complex and feasible financial management and control system.

At the same time, the Parliament was recommended to request that the Government takes appropriate measures and ensures the work of Quality Assurance Agency, whose failure to operate led to the non-accreditation of some specialities; improves the public procurement of energy resources with limited markups, in order to streamline the use of public funds designated for educational institutions; analyzes the situations related to the appropriate administration by the higher education institutions of the land adjoining to buildings and transferred to them for use, and analyzes if the ownership rights over all managed property items are registered. It was recommended to regulate the notion of dormitory for students and dormitory for pupils and consider opportunities to reimburse the budgetary resources by the students expelled from institutions, taking into account the conditions under which they were expelled.

During the audit, the Court of Accounts submitted to the General Prosecutor's Office the audit materials related to the alienation of areas in the dormitory of the Environmental College from Chisinau and the Prosecutor's Office ordered initiation of a criminal investigation of this fact, while the Decision and the Report on the regularity audit of 2010 budget year at the Ministry of Education and some of its subordinated institutions were submitted for consideration to the Center for the Combating of Economic Crimes and Corruption.

Auditul bugetelor de nivelul II din raioanele Anenii Noi, Călărași, Cimișlia, Dondușeni, Drochia, Florești, Orhei, Ungheni



Vladimir Potlog
Director al Departamentului
de audit III

Misiunile de audit public extern la nivelul unităților administrativ-teritoriale au reliefat cazuri de nerespectare a reglementărilor legale, constatându-se abateri și nereguli care au generat fie venituri suplimentare cuvenite bugetelor locale, fie prejudicii sau au influențat calitatea gestiunii economico-financiare a entităților verificate.

Potrivit competențelor stabilite prin lege, Curtea de Conturi a efectuat auditul bugetelor de nivelul II din raioanele Anenii Noi, Călărași, Cimișlia, Dondușeni, Drochia, Florești, Orhei, Ungheni (inclusiv al unor aspecte ce țin de bugetele de nivelul I ale unor primării ale satelor/comunelor) și bugetului municipal Bălți (fiind auditată perioada anului 2010, iar în cazul bugetului raionului Călărași și bugetului mun. Bălți – perioada anilor 2009–2010).

Principalul obiectiv ale misiunilor de audit a fost de a obține asigurarea pentru consiliile locale și contribuabili/societate că mijloacele financiare ale bugetelor locale au fost utilizate regulamentar, cu respectarea principiilor bunei gestiuni financiare, iar patrimoniul public a fost gestionat corespunzător. Întru asigurarea principalului obiectiv, au fost elaborate următoarele obiective de audit:

- Unitatea administrativ-teritorială (UAT) a asigurat în măsură deplină colectarea impozitelor și taxelor locale conform prevederilor legislației în vigoare?
- UAT (a) a executat cheltuielile din bugetul local în conformitate cu legislația în vigoare și (b) a asigurat un control eficient asupra plenitudinii și autenticității cheltuielilor efectuate?
- UAT a raportat în modul corespunzător situațiile patrimoniale, precum și a protejat adecvat mijloacele fixe și patrimoniul care îi aparține cu drept de proprietate?

Prin acțiunile de audit desfășurate, Curtea de Conturi a avut menirea: să detecteze nereguli care au determinat utilizarea incorectă a mijloacelor bugetare și să identifice deficiențele sistemelor de administrare și control propriu entităților audiate, ale căror activități sau inactivități pot primejdui integritatea implementării eficiente a deciziilor de politică bugetară și a altor politici adiacente acestora; să evalueze fiabilitatea situațiilor financiare anuale; să identifice cazuri și moduri de risipă și utilizare neeconomicoasă a resurselor bugetare disponibile; să furnizeze informațiile necesare pentru îmbunătățirea legislației, politicilor și modului de alocare a fondurilor publice.

Efortul activităților a fost orientat către sustenabilitate, materializată prin capacitatea acțiunilor de audit financiar de a participa la menținerea autorităților administrației publice locale (AAPL) în parametrii de funcționare stabiliți de reglementările legale.

Aspectele constatate în urma verificărilor efectuate la UAT au scos la iveală:

Audit of the second-level budgets of Anenii Noi, Calarasi, Cimislia, Donduseni, Drochia, Floresti, Orhei, Ungheni rayons

Vladimir Potlog
Director of Audit
Department III

According to the competences established by the law, the Court of Accounts audited the second-level budgets of Anenii Noi, Calarasi, Cimislia, Donduseni, Drochia, Floresti, Orhei, Ungheni rayons (including some aspects related to the first-level budgets of the mayor's offices of villages/communes) and Balti municipal budget (the audited period was the year 2010, while in case of budgets of Calarasi and Balti – years 2009–2010).

The main goal of the audit missions was to get assurance for the local councils and taxpayers/society that the financial means of the local budget have been used properly, observing the good financial management principles and that the public assets were properly managed. In order to fulfill the main goal, the following audit objectives were developed:

- Did the administrative-territorial unit (ATU) ensure the collection of local taxes and fees to a full extent in line with the legislation in force?
- Did the ATU (a) implement the expenses of the approved budget in accordance with the legislation in force and (b) ensure an efficient control of the completeness and accuracy of implemented expenses?
- Did the ATU properly account for, adequately maintain, and adequately safeguard its fixed assets and property?

By means of the performed audit actions, the Court of Accounts aimed at: tracking irregularities that determined the inappropriate use of budget funds and identifying the deficiencies of the management and control systems of the auditees, whose actions or inactions could endanger the integrity of the effective enforcement of budgetary policy decisions and other policies related to it; assessing the reliability of the annual financial statements; identifying cases and ways of waste and uneconomic use of available budget resources; providing the information needed for the improvement of the legislation, policies and the way the public funds are appropriated.

The effort was oriented towards sustainability, which took the form of the capacity of financial audit actions to contribute to the maintenance of the local public authorities (LPA) within the functioning parameters set by the legal provisions.

The issues identified during the verification of ATUs revealed the following:

- deficient management of public funds, lack of knowledge or insufficient knowledge of the local budget spenders related to the procedures of formation, management, commitment, and use of local public resources;
- unsound commitments and payments, caused by non-compliant budget planning, as the budgets are not planned on the basis of potential resources;

- un management defectuos asupra mijloacelor financiare publice, precum și necunoașterea sau cunoașterea insuficientă de către ordonatorii de credite la nivel local a procedurilor privind formarea, administrarea, angajarea și utilizarea resurselor publice locale;
- disfuncționalități în angajarea cheltuielilor și în efectuarea plăților, cauzate de planificarea neconformă a bugetelor, acestea nefiind fundamentate pe baza unor resurse potențiale;
- utilizarea deficitară și/sau ineficientă a resurselor financiare publice;
- desfășurarea unor activități fără repere sau performanțe notabile, prin interpretarea și/sau aplicarea eronată a unor prevederi din actele normative incidente domeniului.

Misiunile de audit efectuate la nivelul UAT menționate denotă că politicile fiscale și bugetare promovate de administrația publică locală la execuția bugetară nu au avut ca finalitate îmbunătățirea managementului finanțelor publice locale. Prin urmare, au fost constatate cazuri de nerespectare a normelor legale, care au condus la abateri și nereguli ce au generat: nerealizarea integrală a veniturilor proprii la bugetele UAT, cuantificate de audit în sumă totală de 61,4 mil. lei (inclusiv restanțele – 55,7 mil. lei); efectuarea unor cheltuieli neregulamentare în sumă totală de 38,7 mil. lei; gestionarea ineficientă a patrimoniului public; nerespectarea prevederilor legale la ținerea evidenței contabile și raportarea eronată a situațiilor patrimoniale în sumă totală de 225,6 mil. lei.

O bună parte din aceste deficiențe au fost constatate și în cadrul auditelor/ controalelor anterioare, ceea ce atestă iresponsabilitate și disciplină financiară precară în cadrul administrației publice locale. Concomitent, implicarea destul de susținută a bugetului de stat în asigurarea resurselor locale explică insuficienta preocupare a autorităților locale în evaluarea veniturilor proprii și urmărirea încasării acestora pe parcursul execuției bugetare.

În vederea consolidării responsabilităților și disciplinei financiare în cadrul AAPL, a sporirii calității managementului finanțelor publice locale, este necesară adoptarea unor măsuri de modernizare a cadrului instituțional și regulator de funcționare a sistemului bugetar-fiscal la nivel de UAT, inclusiv prin promovarea reformelor de descentralizare financiară și fiscală, perfecționarea mecanismului de alocare a transferurilor de la bugetul de stat bugetelor UAT, elaborarea unor strategii în domeniul investițiilor capitale.

Cele mai relevante iregularități și neconformități admise la formarea și utilizarea resurselor bugetelor UAT, menționate în rapoartele de audit, se exprimă prin următoarele.

Misiunile de audit au constatat că AAPL din UAT auditate nu și-au asumat întocmai responsabilitățile și nu au contribuit pe deplin la încasarea veniturilor de către organele abilitate cu acest drept, conform prevederilor legale; nu au asigurat realizarea unor proceduri și instrumente eficiente în vederea încasării integrale a veniturilor proprii în bugetele locale:

- Ca și în anii precedenți, un impact negativ asupra acumulării veniturilor l-au avut restanțele contribuabililor față de buget, care, în perioada auditată, au înregistrat o creștere continuă. Această situație se datorează faptului că executorii principali de buget (președintele raionului, primarii) nu au contribuit pe deplin la încasarea veniturilor, concomitent eschivându-se de la monitorizarea eficientă a activității organelor responsabile de încasarea veniturilor la bugetele respective. Ca rezultat, la situația din 10.10.2011, restanțele contribuabililor din mun.Bălți au însumat 29,4 mil. lei; din raionul Drochia – 8,7 mil. lei; din raionul Orhei – 6,8 mil. lei; din raionul Anenii Noi – 3,9 mil. lei; din raionul Cimișlia – 3,0 mil. lei; din raionul Uhgheni – 2,5 mil. lei; din raionul Călărași – 1,3 mil. lei etc.

- Neexercitarea corespunzătoare a atribuțiilor de către Direcțiile generale finanțe, precum și lipsa unui mecanism de inventariere a materiei impozabile în procesul de estimare bugetară au avut ca impact diminuarea bazei fiscale proprii. Prin urmare, aceste abateri constituie un impediment în evaluarea corectă a performanțelor obținute de către AAPL la colectarea veniturilor, precum și generează incorectitudini la alocarea de la bugetul de stat a transferurilor de susținere financiară a teritoriului. Deficiențe de acest ordin au fost constatate la Direcția generală finanțe (DGF) Călărași în sumă totală de 2,1 mil. lei și DGF Drochia în sumă totală de 3,1 mil. lei.

- Urmare acțiunilor de verificare, au fost constatate abateri de la legalitate și regularitate, care au condus la nestabilirea, neevidențierea și neîncasarea în cuantumul și la termenele prevăzute de lege a unor venituri bugetare în sumă totală de 5,7 mil. lei, această situație fiind condiționată inclusiv de preocuparea insuficientă a AAPL privind încasarea integrală a veniturilor programate, altor plăți cunvenite bugetului. Astfel de fapte au fost evidențiate la execuția bugetului municipal Bălți (3,1 mil. lei) și

- deficient and/or inefficient use of the public financial resources;
- conduct of activities without any milestones or remarkable performance, by erroneously interpreting and/or applying some provisions of the applicable regulatory acts.

The audit missions conducted in the aforementioned ATUs reveal that the fiscal and budgetary policies, promoted by the local public authorities when implementing the budget, did not improve the management of local public finance. Consequently, cases of legal violations were identified, leading to deviations and irregularities that generated: failure to collect fully the own revenues to the ATU budgets, estimated by the audit in the total amount of MDL 61.4 million (including arrears – MDL 55.7 million); inadequate payments in the total amount of MDL 38.7 million; inefficient management of the public property; non-observance of legal provisions on accounting and erroneous reporting of the statements of property in a total amount of MDL 225.6 million.

Most of these deficiencies were found during the prior audits/controls and this proves the irresponsibility and poor financial discipline of local public authorities. At the same time, the quite significant share of transfers from the State Budget in the formation of the local budgets explains the insufficient concern of the local public authorities about the assessment and full collection of their own revenues during the budget year.

To improve the responsibilities and the financial discipline of LPAs and to enhance the quality of local public finance management, it is necessary to take some measures with a view to upgrade the institutional and regulatory framework for the operation of the budgetary and fiscal system at the ATU level, by promoting the financial and fiscal decentralization reform; by improving the mechanism of transferring appropriations from the State Budget to the ATU budgets; and by developing some strategies on capital investments.

The most relevant irregularities and non-compliances occurred in the formation and use of ATU budget resources, mentioned in the audit reports, are listed below.

The audit missions found that the LPA of the audited ATUs did not assume accordingly their responsibilities and did not ensure full collection of revenues by the authorized bodies, in line with the legal provisions; did not ensure application of some efficient procedures and instruments for the

purpose of integral collection of own revenues to the local budgets:

- Like in the previous years, the taxpayers' arrears towards the budget had a negative impact on the collection of revenues, which increased continuously during the audited period. This is due to the fact that the main budget spenders (rayon chairman, mayors) did not contribute fully to the collection of revenue, failing to monitor efficiently the bodies responsible for revenue collection to the respective budgets. Consequently, as of 10.10.2011 the arrears of the taxpayers from Balti municipality amounted to MDL 29.4 million; Drochia rayon – MDL 8.7 million; Orhei rayon – MDL 6.8 million; Anenii Noi rayon – MDL 3.9 million; Cimislia rayon – MDL 3.0 million; Ungheni rayon – MDL 2.5 million; Calarasi rayon – MDL 1.3 million, etc.

- Due to the improper performance of tasks by the General Finance Divisions and the lack of a mechanism for the taxable basis evaluation during the budget preparation phase, the own fiscal basis was diminished. As a result, these deviations hinder the correct assessment of the performance achieved by the LPA in revenue collection, as well as generate inaccuracies in the appropriation of financial transfers from the State Budget for the purpose of financial support to the territories. Such deficiencies were identified in the General Finance Division (GFD) of Calarasi rayon in the total amount of MDL 2.1 million and in GFD of Drochia rayon in the total amount of MDL 3.1 million.

- The verification revealed deviations from the legality and regularity perspective, which led to the failure to establish, identify, and collect appropriately and timely budget revenues worth MDL 5.7 million; this situation was also conditioned by the insufficient concern of the LPA about the integral collection of planned revenues and other payments to the budget. Such cases were noticed in the implementation of Balti municipal budget (MDL 3.1 million) and budgets of Calarasi (MDL 1.0 million), Cimislia (MDL 0.8 million), Floresti (MDL 0.4 million), Ungheni (MDL 0.3 million) rayons, etc. That is:

- Balti municipality did not develop a mechanism to transfer a share of the net profit of municipal enterprises into the local budget. When developing the Statutes of 20 municipal enterprises, the Mayor's Office of Balti municipality, as their Founder, did not follow the legal provisions and failed to include in the enterprises' statutes provisions related to its share of participation and distribution

bugetelor raioanelor Călărași (1,0 mil. lei), Cimișlia (0,8 mil. lei), Florești (0,4 mil. lei), Ungheni (0,3 mil. lei) etc. Prin urmare:

- În mun. Bălți nu este elaborat un mecanism privind defalcările în bugetul local din profitul net al întreprinderilor municipale. La elaborarea statutelor a 20 de întreprinderi municipale, primăria mun. Bălți, ca fondator al acestora, nu a asigurat respectarea prevederilor legale referitor la includerea în statutul întreprinderilor a aspectelor privind cota-parte și metoda de repartizare a profitului net în bugetul local. Ca urmare, bugetul mun. Bălți a ratat venituri în sumă totală de 1,9 mil. lei.

- Măsurile întreprinse de către primăria Bălți pentru conformarea ratei impozitelor și taxelor locale de la prestarea serviciilor de transport auto de călători pe teritoriul municipiului s-au dovedit a fi neeficiente. Deși au fost întreprinse măsuri în vederea conformării cotelor impozitelor și taxelor locale la cele aprobate prin Decizia Consiliul municipal Bălți (CMB), inclusiv prin intermediul Inspectoratului fiscal de stat pe mun. Bălți, toți agenții economici care au prestat servicii de transport auto de călători, cu autoturisme cu capacitatea de pînă la 8 locuri (taxi), au ignorat decizia respectivă, calcularea bazei impozabile fiind efectuată la un tarif redus pentru o unitate de transport, ceea ce a lipsit bugetul municipal de venituri estimate la suma de 0,6 mil. lei.

- Lipsa unui mecanism eficient de monitorizare a amplasării obiectelor de publicitate, precum și a controlului corespunzător din partea AAPL din mun. Bălți asupra legalității desfășurării activității comerciale de către agenții economici a generat diminuarea nejustificată a resurselor financiare ale bugetului municipal cu suma totală de 0,4 mil. lei.

- CMB și primăria mun. Bălți nu au asigurat o administrare adecvată a veniturilor de la arenda/ locațiunea patrimoniului public. Lipsa unui control eficient asupra corectitudinii calculului plății pentru arendă/ locațiune a condiționat ratarea veniturilor la bugetul municipal în sumă totală de 0,2 mil. lei.

- AAPL din raionul Cimișlia nu au întreprins toate măsurile întru încasarea taxei pentru patenta de întreprinzător, veniturile neîncasate din această sursă fiind estimate la suma de 0,6 mil. lei. Nu au fost calculate și încasate regulamentar plățile pentru folosirea terenurilor proprietate publică, ceea ce a cauzat venituri ratate în sumă totală de 0,2 mil. lei.

Urmare evaluării managementului financiar al executării cheltuielilor bugetelor UAT pe perioada auditată, ținându-se cont de reglementările în

vigoare, s-a constatat că acesta a fost afectat de nereguli și abateri de la normele legale, neavînd tendințe de îmbunătățire. Totodată, lipsa controlului intern și a unui management eficient între structurile UAT, nerespectarea actelor normative în vigoare, precum și a regulamentelor interne, au condiționat încălcări grave ale disciplinei financiare la efectuarea cheltuielilor din bugetele locale, care au rezultat în: nerespectarea limitelor de cheltuieli maxime aprobate; efectuarea de cheltuieli neregulamentare, iraționale și contrar destinației; utilizarea neregulamentară a mijloacelor fondului de rezervă; denaturarea datelor registrelor contabile și dărilor de seamă; încălcarea procedurilor la achizițiile de mărfuri și servicii etc., cele mai esențiale exprimîndu-se prin următoarele:

- În procesul de elaborare și aprobare a angajamentelor de cheltuieli, unele AAPL nu au respectat prevederile legale. Prin urmare:

- AAPL din raionul Orhei, în rezultatul planificării incorecte a cheltuielilor ce țin de asigurarea activității unităților de personal din cadrul autorităților administrației publice locale, au majorat nejustificat volumul cheltuielilor pentru asigurarea activității personalului autorităților administrației publice locale de nivelul II (pus în relații pe anul 2010) cu suma totală de 1,0 mil. lei, totodată fiind micșorat volumul cheltuielilor pentru asigurarea activității personalului autorităților administrației publice locale de nivelul I cu 0,4 mil. lei.

- AAPL din raionul Anenii Noi au efectuat planificarea unor cheltuieli pentru întreținerea instituțiilor din domeniul învățămîntului, fără confirmarea prin documentele și calculele corespunzătoare a cheltuielilor pentru reparații capitale și a rezervelor pentru cheltuielile în legătură cu majorarea tarifelor la gazele naturale, ca urmare fiind admisă majorarea neargumentată a cheltuielilor pentru 3 licee teoretice cu suma de 2,6 mil. lei. Cazuri de nerespectare a planificării unor cheltuieli pentru retribuirea muncii au fost evidențiate în raionul Florești.

- La executarea părții de cheltuieli, unele AAPL nu au reușit să mențină cheltuielile efective în limitele maxime aprobate, conform prevederilor legale. Astfel, numai adoptarea de către CMB a deciziilor privind acordarea compensațiilor pentru energia termică, fără indicarea sursei de acoperire a costului realizării acestora, a generat depășirea planului rectificat pentru achitarea compensațiilor, la situația din 01.01.2010 – cu 10,2 mil. lei și la 01.01.2011 – cu 3,4 mil. lei, ceea ce a determinat formarea unor datorii creditoare neasigurate cu suport financiar,

of the net profit in the local budget. Consequently, the budget of Balti municipality missed revenues worth MDL 1.0 million.

- The measures taken by Balti Mayor's Office to align the rate of local taxes and fees paid by the providers of passenger motor transport services on the territory of the municipality proved to be ineffective. Although measures were taken to align the rates of local taxes and fees to the rates approved by the Decision of Balti Municipal Council (BMC), including by means of the State Tax Inspectorate of Balti municipality, all business entities who provided passenger motor transport services, using vehicles with the capacity of up to 8 seats (taxi), ignored the respective decision and calculated the taxable base at a lower tariff per vehicle. As a result of this, the municipal budget missed revenue worth MDL 0.6 million.

- The lack of an efficient mechanism for the monitoring of outdoor advertising placement, as well as the lack of appropriate Balti LPA control over the legality of commercial activity conducted by the economic units generated the groundless diminishing of municipal budget's financial resources by the total amount of MDL 0.4 million.

- BMC and the Mayor's Office of Balti municipality did not ensure an adequate management of the income from the rental/lease of public property. The lack of an efficient control over the accuracy of calculation of rental/lease payment made the municipality miss revenues to the municipal budget in an amount of MDL 0.2 million.

- The Cimisia rayon LPA did not take all appropriate measure in order to collect the fee for the issuance of entrepreneur patent; the revenues not collected from this source are estimated to the amount of MDL 0.6 million. There haven't been calculated and collected legally the payments for the use of public land, which led to missing revenues in a total amount MDL 0.2 million.

As a result of the assessment of the financial management of ATU budgets' expenses implementation during the audited period, taking into account the regulations in force, it was found out that it was affected by irregularities and deviations from the legal provisions, not having any improvement tendencies. At the same time, the lack of internal control and of an efficient management in the ATU bodies, non-observance of the legal acts in force, as well as of the internal regulations conditioned serious infringements of financial discipline when making expenses from the local budgets, which resulted in: non-observance of approved ex-

pense ceilings; making inappropriate, irrational expenses opposite to their designation; irregular use of reserve fund money; distortion of the data in the accounting books and accounts; infringement of goods and services procurement procedures; etc. The most significant were the following:

- When developing and approving the expense commitments, some LPAs did not observe the legal provisions. As a result:

- The LPA of Orhei rayon, due to the inaccurate planning of expenses related to the ensuring of staff activity within the local public authorities, justified groundlessly the amount of expenses for ensuring the staff activity within the level 2 local public authorities (compared to 2010) by the total amount of MDL 1.0 million, decreasing at the same time the amount of expenses for ensuring the activity of the staff in level 1 local public authorities by MDL 0.4 million.

- The LPA of Anenii Noi rayon planned some expenses for the maintenance of educational institutions, not confirming by appropriate documents and calculations the expenses needed for capital repairs and the reserves related to the increase of the tariff on natural gas, thus admitting the groundless increase of the expenses for 3 high-schools by MDL 2.6 million. There were noticed cases of non-observing the planning of payroll expenses in Floresti rayon.

- When implementing the expenses side, some LPAs did not manage to keep the accrued expenses within the approved ceilings, in line with the legal provisions. Thus, only BMC, approving the decisions on providing heating compensation and not showing the source where from to cover their cost, generated the exceeding of the adjusted plan for the payment of compensations by MDL 10.2 million as of 01.01.2010 and by MDL 3.4 million as of 01.01.2011 and this led to the formation of financially uninsured accounts payable, including MDL 5.3 million with an outstanding due date, amount that was not reported as of the beginning of the year. Some secondary budget spenders from Anenii Noi rayon also did not manage to keep the expenses within the approved limits.

- The LPA of the audited rayons and of Balti municipality did not ensure the compliance with the legislation when establishing the remuneration rights of the employees and this led to inappropriate payments in the total amount of MDL 2.0 million, including: Calarasi (MDL 643.5 thousand), Cimisia (MDL 269.5 thousand), Donduseni (MDL

inclusiv 5,3 mil. lei – cu termenul de prescripție expirat, care la început de an nu au fost raportate. Nu au reușit menținerea cheltuielilor în limitele aprobate și unii executori secundari de buget din raionul Anenii Noi.

- AAPL din raioanele audiate și mun.Bălți nu au asigurat respectarea legislației în stabilirea drepturilor salariale ale personalului angajat, fapt ce a dus la efectuarea unor plăți necuvenite în sumă totală de 2,0 mil.lei, inclusiv: Călărași (643,5 mii lei), Cimișlia (269,5 mii lei), Dondușeni (137,3 mii lei), Drochia (130,1 mii lei) etc. Prin urmare, contabilitatea Direcției învățământ, tineret și sport a CMB nu a asigurat un management contabil prudent, ca rezultat fiind admisă gestionarea frauduloasă a banilor publici pentru cheltuielile privind remunerarea muncii, care s-a soldat cu cheltuieli neregulamentare în sumă totală de 648,5 mii lei.

- În cadrul verificărilor efectuate asupra modului de acordare a diferitor compensații păturilor social-vulnerabile ale populației au fost identificate nereguli și abateri de la normele legale, mai semnificative fiind următoarele exemple:

- Direcția asistență socială și protecție a familiei a Consiliului raional Orhei a stabilit și achitat compensația pentru călătorii în transportul auto comun/urban în sumă totală de 1,3 mil. lei, în lipsa documentelor confirmative de atribuire a gradului de invaliditate, precum și de atribuire a solicitanților la categoria de beneficiar al compensației.

- Lipsa unor politici clare, precum și a unui control intern corespunzător asupra modului de acordare păturilor social-vulnerabile a compensației la energia termică în perioada rece a anilor 2007–2010 a cauzat încălcări grave ale disciplinei financiare, ceea ce s-a soldat cu cheltuieli neregulamentare din contul bugetului mun.Bălți în sumă totală de 0,9 mil. lei.

- Ca rezultat al ignorării normelor legale la distribuirea ajutorului umanitar persoanelor care au suferit în urma calamităților naturale, AAPL din raionul Ungheni au admis distribuirea a 63,1% (0,5 mil. lei) din ajutorul umanitar altor categorii de beneficiari.

- Ca urmare a unei gestionări frauduloase a mijloacelor financiare publice și abuzurilor admise de către persoanele cu funcții de răspundere ale Direcției generale asistență socială și protecție a familiei a Consiliului raional Drochia, Comisariatul raional de poliție a preluat spre examinare 40 de cauze penale referitor la prejudiciul cauzat în sumă totală de 0,5 mil. lei.

- Cu un risc sporit de fraudă au fost repartizate beneficiarilor amestecurile lactate pentru copii în raionul Florești.

- AAPL din mun. Bălți nu au asigurat un control eficient și nu au întreprins măsuri de rigoare privind optimizarea mijloacelor financiare ale bugetului local pentru asigurarea îndeplinirii atribuțiilor de serviciu ale autorităților. Această situație, precum și nerespectarea limitelor aprobate de actele normative în vigoare au condiționat efectuarea cheltuielilor neregulamentare (pentru serviciile de telefon, întreținerea autoturismelor și cheltuielile de protocol) în sumă totală de 0,6 mil. lei. Astfel de deficiențe au fost evidențiate și în raioanele Dondușeni, Drochia și Florești.

- Pe parcursul a mai multor ani, UAT nu au exclus practica de utilizare neregulamentară a mijloacelor din fondul de rezervă, această situație fiind condiționată de lipsa de claritate în actele normative ale administrației publice locale referitor la categoriile de cheltuieli care pot fi efectuate din contul fondurilor de rezervă, ceea ce permite asimilarea tuturor cheltuielilor la cele cu „caracter excepțional și imprevizibil”. Astfel de nereguli au fost constatate la toate AAPL supuse auditului, cele mai semnificative cheltuieli neregulamentare, care nu se asimilează celor cu caracter imprevizibil și excepțional, fiind constatate în mun. Bălți (1,4 mil. lei) și raioanele Florești (0,9 mil. lei), Dondușeni (0,5 mil. lei), Orhei (0,5 mil. lei).

- Neelaborarea și aprobarea la nivel de raion a unei strategii referitor la valorificarea investițiilor și reparațiilor capitale, în funcție de priorități, are ca consecință inițierea unor construcții ale obiectivelor noi, fără a fi finalizate cele începute anterior. Totodată, ținând cont de faptul că pentru unele construcții nefinalizate sînt necesare mijloace suplimentare pentru actualizarea documentației de proiect, o parte din care riscă să devină inutilă, tergiversarea finanțării și finalizării obiectivelor inițiate generează o irosire a banilor publici. Se exemplifică în acest sens situația constatată la aparatul președintelui raionului Ungheni, la care se numărau 19 obiecte nefinalizate, cu valoarea de 48,3 mil.lei, inclusiv documentația de proiect – de 2,5 mil.lei. Situații analogice au fost constatate în raioanele Anenii Noi, Călărași, Cimișlia, Drochia, Orhei, Ungheni.

- Nerespectarea actelor normative în domeniul investițiilor/reparațiilor capitale a cauzat: executarea lucrărilor în lipsa proiectului și a calculelor de deviz, elaborate și verificate regulamentar, a licențelor în domeniu, precum și fără efectuarea procedurilor de achiziție publică; majorarea neîntemeiată a valorii

137.3 thousand), Drochia (MDL 130.1 thousand) etc. Consequently, BMC did not ensure a prudent accounting management and this led to the fraudulent management of public money for payroll, which resulted in inappropriate expenses amounting to MDL 648.5 thousand.

- During the check-ups conducted on the way of providing various compensations to the socially-vulnerable population groups, there were identified irregularities and deviations from the legal provision, the following examples being the most significant ones:

- The Division for Social Assistance and Family Protection of Orhei Rayon Council established and paid the compensation for public urban transport in the total amount of MDL 1.3 million, in the absence of justifying documents that confirm the assignment of a disability degree, as documents including the applicant in the compensation beneficiary category.

- The lack of clear policies, as well as of an appropriate internal control over the way of providing heating compensations to the socially-vulnerable groups of population during the cold season of the years 2007–2010 generated serious infringements of financial discipline, which resulted in irregular expenses on the account of Balti municipality budget in the total amount of MDL 0.9 million.

- As a result of ignoring the legal provisions on distribution of humanitarian aid to the people who suffered as a result of natural disasters, the LPA of Ungheni rayon admitted the distribution of 61.3% (MDL 0.5 million) of the humanitarian aid to other categories of population.

- As a result of the fraudulent management of public funds and abuse committed by accountable officials of the General Division for Social Assistance and Family Protection of Drochia Rayon Council, the rayon Police Department took for investigation 40 criminal cases related to the damage caused, in the total amount of MDL 0.5 million.

- The milk formula for babies in Floresti rayon were distributed to the beneficiaries with a high risk of fraud.

- The LPA of Balti municipality did not ensure an efficient control and did not take the appropriate measures to streamline the financial means of the local budget in order to ensure the accomplishment of authorities' job duties. This situation, as well as non-observance of the limits approved by the regulatory acts in force determined the making of irregular expenses (for telephone services, maintenance of vehicles, and representation expenses)

in the total amount of MDL 0.6 million. Such deficiencies were also identified in Donduseni, Drochia and Floresti rayons.

- During several year, the ATU did not eliminate the practice of irregular use of money from the reserve fund; this situation is conditioned by the lack of clarity in the local public administration regulatory acts on the categories of expenses that can be made on the account of the reserve funds and this allows assigning all expenses to the category of "emergency and unpredictable expenses". Such irregularities were found in all audited LPAs; the most significant irregular expenses that do not fit in the category of emergency and unpredictable ones were found in Balti municipality (MDL 1.4 million) and in Floresti (MDL 0.9 million), Donduseni (MDL 0.5 million), and Orhei (MDL 0.5 million) rayons.

- The lack of a strategy developed and approved at rayon level with respect to implementing investments and capital repairs depending on priorities results in the beginning of building new objects without finishing the ones started before. At the same time, taking into account that for some unfinished constructions additional resources are needed in order to update the project documentation, a part of which are exposed to the risk of becoming useless, the slowing down of funding and finishing of started objects causes a waste of public funds. A perfect example of this is the situation found in the office of Ungheni rayon chairman, which had 19 unfinished objects with the total value of MDL 48.3 million, including the project documentation – MDL 2.5 million. Similar situations were found in Anenii Noi, Calarasi, Cimislia, Drochia, Orhei, Ungheni rayons.

- The non-observance of the regulatory acts in the area of investment/capital repairs caused: the performance of works in the absence of a project and budget calculations, as well as without conducting public procurement procedures; the groundless increase in the value of the works performed; non-observance of work acceptance procedure; lack of regular registration in book keeping of some goods and services; irregular transfer of funds to expenses; incurring expenses for the capital repairs of fixed assets managed by a central public authority. The aforementioned situation generated improper payments that amounted to: MDL 10.6 million in Calarasi rayon; MDL 9.0 million in Orhei rayon; MDL 7.0 million in Drochia rayon; MDL 4.6 million in Floresti rayon; MDL 2.0 million in Ungheni rayon, etc. At the same time, the found irregularities generated the lack of appropriate reg-

lucrărilor executate; nerespectarea procedurii de recepție a lucrărilor; neînregistrarea regulamentară în evidența contabilă a unor bunuri și servicii; trecerea neregulamentară a mijloacelor financiare la cheltuieli; suportarea cheltuielilor pentru reparația capitală a mijloacelor fixe din gestiunea unei autorități publice centrale. Situația menționată a generat cheltuieli neregulamentare, care au însumat: în raionul Călărași – 10,6 mil. lei; în raionul Orhei – 9,0 mil. lei; în raionul Drochia – 7,0 mil. lei, în raionul Florești – 4,6 mil. lei; în raionul Ungheni – 2,0 mil. lei etc. Totodată, neregulile evidențiate au generat neînregistrarea regulamentară în evidența contabilă a aparatului președintelui raionului Drochia a bunurilor și serviciilor în sumă totală de 14,3 mil. lei.

– Autoritățile executive ale UAT auditate nu au asigurat respectarea pe deplin a procedurilor de achiziții publice de mărfuri, lucrări și servicii, fiind admise multiple încălcări și neajunsuri, care au afectat buna gestiune a mijloacelor publice și au dus la: evitarea desfășurării achizițiilor în condiții de liberă concurență și transparență; achiziționarea de mărfuri, lucrări și servicii fără respectarea procedurilor stabilite, precum și achiziționarea altor mărfuri decât cele specificate în contracte; divizarea achizițiilor în scopul evitării procedurilor legale; achiziționarea de bunuri la prețuri majorate; neasigurarea garanției de executare a contractelor; deficiențe în activitatea grupurilor de lucru pentru achiziții publice și perfectarea dosarelor achizițiilor publice.

Sistemul de management al gestionării patrimoniului UAT nu a fost conformat prevederilor legale, fiind afectat de un șir de deficiențe și lacune, ce se exprimă prin: lipsa unei evidențe conforme a patrimoniului public și a raportării veridice a situațiilor patrimoniale; neasigurarea înregistrării integrale a dreptului de proprietate la organul cadastral; neîncheierea contractelor de comodat privind transmiterea patrimoniului în gestiune; nedeterminarea responsabilității manageriale a conducătorilor întreprinderilor pentru buna gestiune a bunurilor încredințate etc. Toate acestea se datorează lipsei în cadrul subdiviziunilor UAT a unei politici exhaustive de reglementare a modului de gestionare a patrimoniului public local, fapt care, în consecință, lipsește bugetele UAT de venituri pasibile încasării, necesare pentru asigurarea îndeplinirii obligațiilor legale ale AAPL. Prin urmare:

- O problemă nesoluționată o perioadă îndelungată de timp este neînregistrarea la organul cadastral a patrimoniului proprietate publică locală, fapt ce poate genera riscul integrității acestuia. Prin urmare, AAPL din raionul Ungheni dețin proprie-

tate neînregistrată în modul stabilit în valoare de 130,5 mil. lei, iar din raionul Călărași – 30,0 mil. lei. Deși AAPL își argumentează inacțiunile prin lipsa mijloacelor financiare, nu au fost găsite și propuse Guvernului soluții alternative relevante în vederea depășirii situației create (de exemplu, propunerea către Guvern a înregistrării bunurilor fără plată etc.). Situații analogice au fost constatate și în raioanele Anenii Noi, Cimișlia, Dondușeni, Drochia, Orhei. Totodată, nu toate AAPL au întreprins măsuri în vederea înregistrării conforme a suprafețelor de terenuri aferente construcțiilor.

- În mun. Bălți sînt necesare îmbunătățiri semnificative în ce privește evidența contabilă, întreținerea și protecția corespunzătoare a mijloacelor fixe care aparțin municipiului. Ca rezultat al faptului că municipalitatea nu deține o informație exhaustivă, s-a pierdut urma a miliarde de lei sub formă de mijloace fixe, care au fost transmise neregulamentar în gestiunea întreprinderilor municipale și instituțiilor medico-sanitare publice. Totodată, AAPL din mun. Bălți nu au întreprins măsuri eficiente pentru soluționarea situațiilor referitor la patrimoniul public neutilizat în procesul de activitate a mun. Bălți, cu valoarea de bilanț de 5,7 mil. lei, acesta continuînd să degradeze rapid.

- Necesită soluționare la nivel statal problema privind proprietatea UAT – rețelele de gaze, edificate din mijloacele bugetului de stat și din contul bugetelor UAT, care în realitate sînt gestionate de întreprinderile de gaze ale S.A. „Moldovagaz”, fără ca statul sau UAT să obțină beneficiile de rigoare. În acest context, se menționează că doar la balanța aparatului președintelui raionului Ungheni sînt înregistrate 13 rețele de gaze în valoare de 78,6 mil. lei, care, de fapt, sînt exploatate de S.A. „Ungheni-Gaz”.

- În cadrul UAT nu au fost elaborate și adoptate politici de reglementare a modului de gestionare a patrimoniului public local, fapt ce nu asigură un management eficient în domeniul dat, lipsind bugetele locale de o sursă suplimentară de venituri. Unele AAPL nu dețin o informație exhaustivă privind fondul funciar aflat în proprietatea sa și modul de utilizare al acestuia, ceea ce generează riscul folosirii neautorizate a terenurilor proprietate publică locală și neîncasarea plăților cuvenite. Cauza principală se prezintă a fi nedelimitarea terenurilor proprietate publică a statului și a UAT, precum și nedelimitarea terenurilor din domeniul public și cel privat.

Un șir de iregularități au fost constatate la ținerea evidenței contabile și privind situațiile finan-

istration in the book keeping of chairman's office of Drochia rayon goods and services in the total amount of MDL 14.3 million.

– The executive authorities of the audited ATUs did not ensure the full compliance with the public procurement procedures related to goods, works, and services, being admitted a number of infringements and deficiencies that affected the proper management of public funds and led to: avoidance of making procurements in circumstances of full competition and transparency; procurement of goods, works, and services not complying with the established procedures, as well as procurement of goods different from the ones specified in the contracts; division of procurements in order to avoid the legal procedures; procurement of goods at higher prices; not ensuring the security for the implementation of the contract; deficiencies in the activity of working groups for public procurements and processing public procurement files.

The ATU property management system was not aligned to the legal provisions, being affected by a series of deficiencies and flaws that result it: lack of an appropriate record keeping of public property and accurate reporting of property statements; lack of ensuring the integral recording of property rights with the cadastre body; the free rental contracts on transfer of property were not signed; the managerial responsibility of the heads of enterprises for the good management of entrusted goods was not determined; etc. All these happen due to the lack of a comprehensive policy within the ATU subdivisions with respect to the local public property management and this makes the ATU budget miss revenues that could be collected and which are needed for the fulfillment of LPA's legal duties. As a result:

- A problem that has not been solved for a long period of time is the lack of local public property registration with the cadastre bodies and this could expose to risk the integrity of the property. For instance, the Ungheni rayon LPA has property that is not registered as provided by the legislation worth of MDL 130.5 million and Calarasi rayon LPA – MDL 30.0 million. Although the LPAs reason their inactions by the lack of money, there were not found and proposed to the Government any alternative relevant solutions to cope with this situation (for instance, Government Decision on registration of assets for free, etc.). Similar situations were found in Anenii Noi, Cimislia, Donduseni, Drochia, Orhei rayons. At the same time, not all LPAs took measures to register, as provided for by the legislation, the land parcels related to buildings.

- In Balti municipality significant improvement is needed in respect of adequate record keeping, maintenance and protection of the fixed assets that belong to the municipality. Since the municipality does not have comprehensive information, they have lost the track of billions of MDL under the form of fixed assets that were transferred irregularly to the municipal enterprises and public health care facilities. At the same time, the LPA of BMC did not take efficient measures to solve the situations related to the public property that is not used by Balti municipality, but has the book value of MDL 5.7 million and keeps degrading quickly.

- It is needed to solve at national level the problem related one type of ATU property – the gas pipes – built based on state and ATU budget funds, but are actually managed by the gas companies of Moldovagaz JSC, while neither the state nor the ATU obtains the appropriate benefits. It is worth mentioning on this background that only Ungheni chairman's office has on its balance sheet 13 gas pipe networks worth of MDL 78.6 million, which are actually managed by Ungheni-Gaz JSC.

- There were not developed and approved within the ATUs policies that would regulate the administration of local public property and this does not ensure an efficient management in this are, making the local budgets miss an additional source of revenues. Some LPAs do not have comprehensive information related to the land they own and how it is used, thus generating the risk of unauthorized use of public LPA-owned land parcels and of non-collection of appropriate payments. The main reason is the lack of delimitation between the state-owned and LPA-owned land, as well as lack of delimitation between the public and private land.

There have been also found irregularities in the record keeping and in the reported financial statements. This is proved by the examples below:

- The audit missions carried out within the ATUs confirmed the deficient status of the accounting management of the auditees due to the non-observance of legal provisions and this generated improper recording of the performed economic operations, owning goods without having a proper record of their value, deficiencies in the settlement statements and all these, in turn, generate distortion of reported property statements in Calarasi rayon (MDL 105.4 million), Orhei rayon (MDL 49.2 million), Balti municipality (MDL 29.8 million), Anenii Noi rayon (MDL 21.7 million), Floresti rayon (MDL 7.3 million), Donduseni rayon

ciare raportate. În această privință se exemplifică următoarele.

- Misiunile de audit efectuate la UAT au confirmat o stare defectuoasă a managementului contabil la entitățile supuse auditului, care se datorează nerespectării prevederilor regulamentare, ceea ce a condiționat înregistrări neconforme ale operațiunilor economice efectuate, deținerea de bunuri materiale fără contabilizarea corespunzătoare a valorii acestora, deficiențe privind decontările, toate acestea generând denaturarea situațiilor patrimoniale raportate în raionul Călărași (105,4 mil. lei), în raionul Orhei (49,2 mil. lei), în mun.Bălți (29,8 mil. lei), în raionul Anenii noi (21,7 mil. lei), în raionul Florești (7,3 mil. lei), în raionul Dondușeni (6,6 mil. lei), în raionul Drochia (4,1 mil. lei), în raionul Ungheni (1,3 mil. lei). Prin urmare:

- Deși în cadrul auditelor/controalelor anterioare, Curtea de Conturi a menționat despre erorile și deficiențele constatate la contabilizarea patrimoniului proprietate publică locală, inclusiv a valorilor nou-create, această situație se perpetuează an de an. Astfel, AAPL din raionul Călărași nu au asigurat înregistrarea corespunzătoare în datele evidenței contabile a patrimoniului proprietate publică locală în sumă totală de 46,5 mil. lei, precum și au admis diferite erori ce țin de raportarea valorilor nou-create, rezultate din cheltuieli capitale în valoare de 58,9 mil. lei.

- Urmare monitorizării ineficiente a modului de gestionare a patrimoniului public transmis de la consiliile raionale instituțiilor medico-sanitare publice din raioane, a fost admisă o diferență semnificativă a valorii mijloacelor fixe gestionate de ambele părți în mun.Bălți cu 24,5 mil. lei, în raionul Anenii Noi – cu 8,0 mil. lei, în raionul Dondușeni – cu 4,7 mil. lei. O situație analogică a fost constatată și în raionul Florești.

- AAPL din raionul Orhei nu au asigurat reflectarea în rapoartele financiare a patrimoniului în sumă totală de 25,2 mil. lei, totodată, admitând denaturări ale datelor din evidența contabilă și dările de seamă referitor la valoarea patrimoniului public raional care au însumat 16,0 mil. lei. AAPL din raionul Dondușeni au admis raportarea eronată a patrimoniului gestionat în sumă totală de 1,9 mil. lei. Cazuri de necontabilizare conformă au fost evidențiate și în raionul Florești.

- AAPL din raionul Drochia au admis diminuarea valorii clădirilor aflate în proprietate publică cu 4,0 mil. lei.

- Urmare lipsei unor reglementări exhaustive privind planificarea, acordarea și înregistrarea în

evidența contabilă a execuției bugetului a împrumuturilor contractate, în baza contractelor de recreditare (încheiat între Ministerul Finanțelor și Consiliul raional Anenii Noi), destinate pentru îmbunătățirea sistemelor de încălzire la obiectele publice de menire socială, și gestionate de Unitatea consolidată pentru implementarea și monitorizarea proiectelor în domeniul energiei, mijloacele primite de raionul Anenii Noi în scopul menționat în sumă totală de 13077,6 mii lei nu au fost incluse în Raportul privind executarea bugetului raional pe anul 2010, astfel fiind denaturate situațiile patrimoniale. O situație analogică s-a constatat și în raionul Orhei, suma totală fiind de 7,9 mil. lei.

- Lipsa unei metodologii de evidență valorică și cantitativă a bunurilor muzeale, elaborată de Ministerul Culturii și Turismului, a determinat situația când 6630 de bunuri muzeale aflate în muzeul din s.Selemet nu sînt reflectate în evidența contabilă nici la Secția cultură a Consiliului raional Cimișlia, nici la primăria s.Selemet.

O mare parte din abaterile constatate sînt urmarea unui management incorect și defectuos al banilor publici, a necunoașterii prevederilor legale privind formarea, administrarea, angajarea și utilizarea mijloacelor bugetare/fondurilor publice. Cauzele care au condiționat încălcările și abaterile constatăte de audit sînt următoarele:

- Vulnerabilitățile la nivelul de administrare a veniturilor, precum și efectuarea necorespunzătoare a controlului financiar și fiscal.
- Nivelul redus de interoperabilitate al structurilor responsabile de acumularea impozitelor, taxelor și altor plăți destinate bugetului, care în general funcționează independent.
- Nerespectarea prevederilor legale la efectuarea cheltuielilor finanțate din mijloacele financiare publice, la efectuarea achizițiilor publice, precum și la stabilirea drepturilor salariale ale personalului angajat.
- Încălcarea prevederilor legale referitoare la administrarea și gestionarea patrimoniului public. Neacordarea atenției cuvenite pentru integritatea patrimonială și, în special, a bunurilor care aparțin domeniului public.

Reieșind din cele constatate de misiunile de audit, atît UAT, cît și unor autorități publice centrale le-au fost înaintate un șir de recomandări menite să amelioreze situațiile financiare și să înlătore iregularitățile admise la administrarea și gestionarea mijloacelor bugetare și a patrimoniului public.

(MDL 6.6 million), Drochia rayon (MDL 4.1 million), and in Ungheni rayon (MDL 1.3 million). As a result:

– Although the Court of Accounts mentioned in its prior audits/controls the errors and deficiencies found in the accounting of public local property, including the new created values, this situation continues year by year. Thus, the LPA of Calarasi rayon did not ensure the proper recording in the accounting books of public local property in the total amount of MDL 46.5 million, as well as admitted various errors related to the reporting of new created values resulted from capital repairs in the amount of MDL 58.9 million.

– Subsequent to the inefficient monitoring of the management of the public property transferred by the rayon councils to the rayon public health care facilities, there was admitted a significant difference in the value of the fixed assets managed by both parties – in Balti municipality the difference amounted to MDL 24.5 million, in Anenii Noi Rayon – to MDL 8.0 million, and in Donduseni rayon – to MDL 4.7 million. A similar situation was found in Floresti rayon.

– The LPA of Orhei rayon did not ensure the recording in the financial statements of property worth of MDL 25.2 million, also admitting data distortion in book keeping and accounts on the rayon public property amounting to MDL 16.0 million. The LPA of Donduseni rayon admitted the errors when reporting property it manages, in an amount of MDL 1.9 million. There were also found cases of inappropriate record keeping in Floresti rayon.

– The LPA of Drochia rayon admitted the diminishing of the buildings it owns by MDL 4.0 million.

– As a result of the lack of comprehensive regulations in the area of planning, provision and record keeping of contracted loans in the implementation of the budget on the basis of the on-lending agreements (concluded between the Ministry of Finance and Anenii Noi Rayon council), designated for the improvement of the heating systems of the socially used public objects and managed by the Consolidated Unit for the Implementation and Monitoring of Projects in the area of Energy, the funds received by Anenii Noi rayon for the aforementioned purposes, in an amount of MDL 13,077.6 thousand

were not included in the Report on the Implementation of the Rayonal Budget for 2010, so the property statements were distorted. A similar situation was found in Orhei rayon and the amount was MDL 7.9 million.

– The lack of a methodology on value and quantitative record keeping of the museum items, developed by the Ministry of Culture and Tourism, led to the situation when 6630 museum items of the Selemet village museum are not shown in the book keeping of Culture Section of Cimisia Rayon Council and neither in Selemet village Mayor's Office.

A significant share of the deviations found are a consequence of an incorrect and deficient management of public funds, of not knowing the legal provisions on the formation, management, commitment, and use of budget means/public funds. The reasons that conditioned the infringements and deviations found by the audit are the following:

- Weaknesses at the level of revenue management, as well as improper conduct of financial and fiscal control.
- Low level of cooperation between the bodies responsible for the accumulation of taxes, fees, and other charges designated for the budget, who mainly function independently from each other.
- The non-observance of the legal provisions when making expenses financed from public funds for the purpose of public procurements, as well as when establishing the remuneration of the staff.
- The infringement of the legal provisions related to the administration and management of the public property. Not paying appropriate attention to the integrity of the property, particularly to the public goods.

Based on the findings of the audit missions, both the ATUs and some central public authorities were submitted a series of recommendations designated to improve the financial statements and eliminate the irregularities admitted in the administration and management of the budget means and public property.

Mai există rezerve în acumularea veniturilor administrate de Serviciul Fiscal de Stat la bugetul public național



Tudor Suhan
*Director adjunct al
Departamentului de audit I*

Printre obiectivele prioritare ale Serviciului Fiscal de Stat rămîne a fi asigurarea părții de venituri la plățile administrate de organele fiscale. Serviciul Fiscal de Stat (în continuare – SFS) are misiunea de colectare eficientă a veniturilor bugetare, în limitele competenței, de asigurare a cadrului necesar pentru aplicarea unitară a legislației fiscale și reducerea cheltuielilor, cu scopul de instituire a unei administrații fiscale eficiente, informatizate și ușor adaptabile la evoluțiile care au loc în societate.

În anul 2010, de către SFS au fost administrate 14790,5 mil. lei, sau 53,7% din veniturile total încasate la bugetul public național (în continuare – BPN), contribuind la acumularea veniturilor la toate componentele. Pentru anul 2010, de către SFS a fost realizat planul de venituri la BPN, în ansamblu pe țară, la nivel de 100,6%.

Veniturile administrate de SFS la BPN au fost planificate cu o rată majorată față de perioada precedentă a anului 2009, deși nu s-a menținut în decursul anului volumul veniturilor inițial planificate. Urmare realizării planului stabilit BPN, s-a obținut o creștere semnificativă, deși n-a fost executată partea de venituri la bugetul de stat și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. Totodată, nefiind executat planul veniturilor la unele bugete, s-au majorat esențial veniturile, comparativ cu anul 2009. Unele inspectorate fiscale de stat teritoriale (în continuare – IFST) au obținut rezultatele preconizate, altele însă nu. Asupra încasării veniturilor în bugetele de toate nivelurile au influențat negativ controlul intern neadecvat stabilit în unele IFST, în unele cazuri conlucrarea ineficientă a acestora cu autorități ale administrației publice locale la determinarea datelor raportate, neperseverența unor autorități ale administrației publice locale, iresponsabilitatea unor contribuabili în teritoriu.

Examinările efectuate de audit au constatat că, pe parcursul anului 2010, au existat rezerve de majorare a veniturilor bugetare de la încasarea impozitului pe venit, taxei pe valoarea adăugată, precum și din încasări nefiscale. Veniturile obținute de la impozitul pe venit au fost încasate în conformitate cu planul stabilit. Totodată, în anul 2010 au fost obținute mai puține venituri datorită impozitării și în continuare a persoanelor juridice la cota zero. Profitînd de această normă, unii contribuabili au ignorat și prezentarea Declarației pe venit. N-au fost asigurate IFST cu informația privind impozitarea venitului sub formă de creștere de capital al persoanelor fizice-cetățeni. Nu în toate cazurile societățile pe acțiuni și întreprinderile de stat au efectuat defalcări în buget ale unei părți din profitul net obținut.

Pentru perioada anului 2010 n-a fost executat planul de încasări la TVA. Față de anul 2009, încasările au fost diminuate. N-au

There are still reserves in the collection of revenues managed by the State Tax Service to the national public budget

Tudor Suhan

Deputy Director of audit department I

Assurance of the revenue side on the payments managed by the tax bodies is one of the priority objectives of STS. The State Tax Service has the mission to collect efficiently the budget revenue according to its competence; to ensure the needed framework for the unitary enforcement of the tax legislation; and to reduce the expenses in order to establish an efficient and automatized fiscal management, easily adjustable to the evolution of the society.

In 2010, the STS managed MDL 14,790.5 million or 53.7% of the total revenue collected to the NPB, contributing to the collection of revenue on all components. For 2010, the STS achieved the plan of revenues to be received by the NPB, altogether per country, to an extent of 100.6%.

The revenues managed by the STS for the NPB were planned in a greater amount, compared to the previous year, although STS did not manage to collect fully the initially planned revenue. The fulfillment of the plan established for NPB led to a significant increase, although the revenue was not collected fully in case of the SB and CHIF. However, though the planned revenue for some budgets was not collected fully, the revenue increased significantly compared to 2009. Some TSTIs (Territorial State Tax Inspectorates) achieved the planned results, others did not. The collection of revenue at all levels was impacted negatively by the inappropriate internal control in some TSTI, in some cases by the inefficient cooperation between them and the local public authorities when determining the reported data, low assiduity of some local public authorities, irresponsibility of some taxpayers in the territories.

The audit revealed that during 2010 the budgetary revenue was not collected fully on the following components: income tax, value added tax, and non-tax receipts. The revenue obtained from the income tax was collected according to the established plan. At the same time, in 2010 less revenue was obtained because of zero-rate corporate income tax. Taking advantage of this, some taxpayers have also ignored the submission of the income statement. The TSTI were not informed about the taxation of the income in form of capital increase of individuals-citizens. Joint-stock companies and state-owned entities have not always transferred a part of their net profit to the budget.

The VAT for 2010 was not collected in the planned amount. The receipts were smaller than in 2009. Appropriate measures were not taken to register and cancel the VAT payers. Although the number of bogus companies decreased during 2010, they continued to exist and dodge taxes. The existence of bogus companies can be proved by the lack of a national regulatory act on the identification of companies with pseudo-activity (bogus) and on argumentation of their false op-

fost întreprinse măsuri corespunzătoare la înregistrarea și anularea contribuabililor ca subiecți ai impunerii cu TVA. Deși pe parcursul anului 2010 numărul firmelor-fantomă s-a micșorat, existența acestora a persistat, continuând activitatea generată de evaziuni fiscale. Drept dovadă de existență a fenomenului firmelor-fantomă pot servi lipsa la nivel central a unui act normativ privind depistarea firmelor cu pseudoactivitate (fantomă) și argumentarea fictivității operațiunilor acestora, în unele cazuri, conlucrarea insuficientă a organelor cu atribuții fiscale, precum și măsurile neadecvate întreprinse de către unele organe fiscale în asigurarea managementului corespunzător la administrarea TVA.

Pe parcursul anului 2010, SFS s-a confruntat cu unele probleme de administrare fiscală, legate de monitorizarea și controlul asupra modului de evidență și utilizare regulamentară a blanchetelor de facturi fiscale de către unii subiecți ai impunerii incluși în lista firmelor-fantomă. Măsurile întreprinse de unele IFST și Direcții de administrare fiscală nu au fost tocmai adecvate, nefiind sancționate persoanele care se fac vinovate de încălcările fiscale asupra modului de păstrare, evidență și utilizare, la efectuarea livrărilor impozabile de către subiecții impunerii, a blanchetelor de facturi fiscale. Au existat probleme și deficiențe privind instituirea și activitatea posturilor fiscale. Astfel, au fost create posturi fiscale, fără a fi elaborate și aprobate regulamentul de funcționare a posturilor fiscale, un plan anual bazat pe obiective bine determinate, stabilite criteriile de risc de selectare a contribuabililor. Modul de organizare, funcționare și de raportare, precum și cel de sistare a unor posturi fiscale a generat riscul eschivării unor contribuabili de la onorarea obligațiilor fiscale față de buget prin relații cu firmele-fantomă. Acestea se datorează controlului intern neadecvat stabilit în cadrul SFS, precum și lipsei unei analize permanente și detaliate a riscurilor parvenite în rezultatul activității posturilor fiscale, inexistenței unor reguli și cerințe unice privind criteriile de selectare și instituire a posturilor fiscale pe domenii de activitate, obligațiile și responsabilitățile funcționarilor postului fiscal.

Unele inspectorate au admis încălcarea termenului de restituire, care s-a soldat cu pagube pricnuite bugetului de stat și, respectiv, cu micșorarea sumei TVA încasate la buget. Acestea au fost condiționate de managementul neadecvat stabilit în cadrul lor.

La situația din 31.12.2010, restanțele contribuabililor față de BPN au înregistrat o creștere cu 95,8 mil. lei (8,3%), comparativ cu 01.01.2010, și au constituit 1146,0 mil. lei, din care 883,7 mil. lei, sau 77,1% se estimează a fi recuperabile.

În multe cazuri executarea silită a ameliorat puțin situația privind stingerea datoriilor și majorarea veniturilor la BPN. Atît suspendarea operațiunilor la conturile bancare ale contribuabililor, cît și sechestrarea bunurilor s-au efectuat cu unele neregularități, soldîndu-se cu o ineficiență. Astfel, măsurile întreprinse n-au asigurat redresarea situației privind reducerea restanțelor, mai cu seamă, a neplăților față de bugetul asigurărilor sociale de stat, care au atins cifra de aproape 740,0 mil. lei.

După cum a constatat auditul, un risc potențial în acumularea veniturilor la BPN și scoaterea mijloacelor valutare din circuitul Republicii Moldova poate persista la efectuarea de către unii contribuabili a tranzacțiilor cu firmele înregistrate în zonele off-shore.

Monitorizarea tranzacțiilor comerciale de import și a lanțului valoric în comerțul interior nu s-a efectuat la cel mai înalt nivel. Administrarea incorectă de către unele subdiviziuni ale SFS a încălcărilor și aplicarea necorespunzătoare a sancțiunilor fiscale este generată, în mare măsură, de interpretarea diferită a actelor normative aplicabile, aprecieri neuniforme asupra modului, metodelor, operațiunilor de organizare și desfășurare a controlului, precum și de valorificare a rezultatelor lui.

Activitatea în bază de patentă, în mare măsură, nu a permis majorarea veniturilor la BPN, ținînd cont de plățile achitate pentru patentă și de veniturile real obținute de deținătorii de patentă. Unele IFST s-au eschivat de la controlul adecvat și responsabilitățile oferite pentru eliberarea patentei, prelungirea termenului de valabilitate și încasarea taxei pentru patentă. Acestea se datorează faptului unor imperfecțiuni existente în actele normative, precum și controlului inadecvat din partea unor responsabili din cadrul SFS.

Completarea veniturilor bugetare cu surse provenite din comercializarea bunurilor confiscate n-a avut o mare semnificație. La desfășurarea procesului respectiv au existat un șir de probleme, care au diminuat această sursă de venituri, cauzate, în special, de prețuri ireale stabilite la unele bunuri, neevaluarea bunurilor un timp îndelungat, păstrarea bunurilor în condiții neadecvate, nivelul insuficient de informare a societății despre bunurile confiscate și altele, care duc la formarea unor stocuri imense în

erations; in some cases by the insufficient cooperation with tax authorities, as well as by the improper measures undertaken by some tax authorities and their failure to ensure an appropriate management of the VAT. This proves the harm caused to the state budget in the amount of over MDL 260.0 million.

During 2010, the STS encountered some fiscal management issues related to the monitoring and control of the record keeping and appropriate use of the fiscal invoice templates by some taxpayers included on the list of bogus companies. The measures undertaken by some TSTI and the Fiscal Administration Department were not appropriate, because they did not sanction the persons who committed fiscal offenses related to the storage, record keeping, and use of fiscal invoice templates by taxable companies when making taxable deliveries. There existed issues and deficiencies related to the establishment and work of fiscal posts. Thus, fiscal posts were created without developing and approving regulations on the modus operandi of fiscal posts and an annual plan based on well defined goals, as well as without establishing any risk criteria for taxpayer selection. The organization, operation, reporting, and suspension of some fiscal posts poses the risk that some taxpayers could dodge taxes by entering into relations with bogus companies. This is due to the inadequate internal control established in the STS, as well as due to the lack of an ongoing and detailed assessment of risks related to the fiscal posts' work, absence of unified rules and requirements related to the criteria of selection and establishment of fiscal posts by areas of activity; obligations and responsibilities of the fiscal post staff.

Some inspectorates allowed violation of the reimbursement term, which damaged the State Budget and, respectively, decreased the VAT amount collected to the budget. These were conditioned by the inadequate management established in some inspectorates.

As of 31.12.2010, the arrears of the taxpayers towards the NPB increased compared to 01.01.2010 and amounted to MDL 1146.0 million, or MDL 95.8 million (8.3%), of which MDL 883.7 million or 77.1% are regarded as recoverable.

In many cases, the foreclosure improved a bit the situation on settlement of debts and increase of revenues to the NPB. Both freezing of taxpayers' bank account operations and the seizing of the goods were done with some irregularities, resulting in inefficiency. Thus, the measures undertaken

by the STS did not ensure a sound management for the recovery of the situation related to arrears collection, particularly of the non-payment of contributions to the State Social Insurance Budget, which achieved the amount of almost MDL 740.0 million. This state of things shows an inappropriate activity of the TSTI with respect to the ensuring of the payment discipline.

As revealed by the audit, a potential risk to the collection of revenue to the NPB and withdrawal of currency from the circulation of the Republic of Moldova can continue in the transactions of taxpayers with companies registered in off-shore areas.

The imports and the value chain for domestic transactions were not monitored efficiently. The improper management, by some subdivisions of the STS, of the infringements and inappropriate application of fiscal sanctions is mainly generated by the different interpretation of applicable regulatory acts, uneven appraisal of the manner, methods, operations of control organization and conduct, as well as use of its results.

The activity on the basis of patents did not allow increasing the NPB revenue, if considering the payments made for the patent and the actual revenue obtained by patent holders. Some TSTI avoided the proper control and the responsibilities provided for in case of patent issuance, prolongation of the validity term and collection of the patent fee. This is due to some flaws in the regulatory acts, as well as due to the improper control exerted by some accountable officials out of the STS.

The budget revenue was not supplemented significantly with funds from the sale of seized goods. There existed a series of problems in the conduct of this process, which diminished this source of income and were caused mainly by unreal prices set for some goods, failure to evaluate the goods during a long period of time, storage of goods in inappropriate conditions, insufficient informing of the society about the seized goods and other that lead to the formation of huge stocks in the STS, incurring expenses for the sales or disposal of some goods. Moreover, the STS with its current staff do not manage to fulfill all the activities needed to sell the seized goods.

The findings that resulted from the check-ups made during the audit, reflected in the Audit Report, reveal the following:

cadrul SFS, suportându-se cheltuieli în organizarea comercializării sau nimicirii unor bunuri. Mai mult decît atît, SFS cu personalul existent nu întrunește toate posibilitățile de organizare a acțiunilor referitor la bunurile confiscate.

Constatările rezultate din verificările efectuate în cadrul auditului, reflectate în Raportul de audit, relevă că măsurile întreprinse de SFS și controlul intern neadecvat stabilit în unele IFST n-au fost suficiente pentru asigurarea eficace a administrării fiscale, în vederea acumulării unor impozite, taxe și alor plăți obligatorii, administrării restanțelor, restituirii TVA, prevenirii evaziunilor fiscale.

Pentru combaterea și înlăturarea celor menționate, este necesară intensificarea controlului asu-

pra procesului de colectare a veniturilor la BPN, conlucrarea mai eficientă cu organele de drept, identificarea operativă a persoanelor care desfășoară activitate ilicită/ilegală, intensificarea operativității controalelor efectuate, cu examinarea tuturor circumstanțelor cauzei, înaintarea urgentă a propunerilor privind modificările legislației în contextul încălcărilor și neajunsurilor constatate de audit, implementarea măsurilor eficiente de menținere a unui sistem de management și control intern adecvat, capabil să asigure o administrare fiscală eficientă, modernizarea sistemului informațional al SFS, cu utilizarea unui sistem de gestiune mai eficient a bazelor de date, optimizarea controlului fiscal în scopul conformării benevole a contribuabililor.



- The low level of public revenue administration and, consequently, the arrears towards the NPB component budgets are a risk for their equilibrium and undermine the capacity to meet the commitments assumed in line with the law.
- The measures taken by the STS and the improper internal control established in some TSTIs were not sufficient in order to ensure effectively the fiscal administration for the collection of some taxes, fees, and other mandatory payments, the management of arrears, reimbursement of VAT, and prevention of tax dodge.
- The failure to conduct a permanent and detailed analysis of the risks generated by activities that have fiscal evasion indicators, as well as the lack of clear objectives on arrear collection, inappropriate methodological framework for the performance of the fiscal control, failure to use all leverages for the prevention

of fiscal evasion, inadequate measures taken for the purpose of revenues collection.

To combat and eliminate the aforementioned, it is necessary to strengthen the control over the collection of revenues to the NPB; to cooperate more efficiently with the law enforcement bodies; to identify quickly the people that conduct illegal activity; to intensify the operability of the performed control; and also to consider all circumstances of the case, to submit urgently proposals on legislation amendment on the background of infringements and deficiencies found by the audit; to implement efficient measures for the maintenance of a proper internal management and control system, able to ensure an efficient fiscal management, to upgrade the information system of the STS using a more efficient database management system, streamlining the fiscal control for the purpose of voluntary compliance of the taxpayers.



Gestionarea patrimoniului public de către Î.S. „Calea Ferată din Moldova” în anii 2009–2010 s-a efectuat cu mari abateri de la normele legale



Sofia Ciuvalschi
Director al Departamentului
de audit II

În cadrul realizării misiunii de audit la Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” (în continuare – Î.S. „CFM”) de către echipa de audit din cadrul Departamentului de audit II a fost evaluată regularitatea gestionării patrimoniului public transmis în gestiune.

Conform constatărilor și concluziilor expuse în raportul de audit, patrimoniul statului s-a gestionat neregulamentar, acest fapt fiind condiționat de următorii factori:

- Nestabilirea componenței și valorii proprietății de stat la transmiterea de către fondator în gestiune operativă administratorului.
- Neînregistrarea deplină a dreptului asupra bunurilor statului, inclusiv asupra terenurilor administrate de către întreprindere. Astfel, din 11367,6 ha la organele cadastrale au fost înregistrate 1057,6 ha, sau 9,3%.
- Neînregistrarea regulamentară și deplină în evidența contabilă a valorii activelor gestionate de întreprindere, inclusiv a terenurilor aferente obiectivelor ei.
- Datele din listele bunurilor imobile proprietate publică a statului, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 351 din 23.03.2005 în număr de 1565 clădiri și completate în anul 2009 pînă la numărul de 1767 clădiri, nu prezintă situația reală a clădirilor și construcțiilor legate solid de pămînt, gestionate de Î.S. „CFM”. Acestea, potrivit ultimelor date prezentate auditului, au constituit 1919 clădiri.
- Pînă la 31.12.2010 nu s-a determinat modul de înregistrare a **construcțiilor speciale legate solid de pămînt**, care constituie 29,4% din valoarea mijloacelor fixe (elementele infrastructurii: fîntîni arteziene, linii de cale ferată, platforme pentru încărcări în vrac, rampe de încărcare, linii de transport al energiei electrice, cabluri, transformatoare electrice etc.).

Majoritatea indicatorilor de bază ce caracterizează activitatea economico– financiară a întreprinderii în anii 2009 și 2010, conform rapoartelor financiare, au fost în descreștere.

- Veniturile din transportul de mărfuri și călători s-au redus în anul 2010 cu 56,5%, față de venitul obținut în anul 2008. Astfel, dacă în anul 2008 rezultatul activității economico-financiare a Î.S. „CFM” s-a soldat cu profit în sumă de 6,2 mil. lei, anul 2009 a fost încheiat cu pierderi în sumă de 3,7 mil. lei, iar anul 2010 nu au fost obținute nici pierderi, nici venituri.

The management of the public assets by the State-Owned Company “Calea Ferata din Moldova” (Moldova Railways) in 2009–2010 was done with big deviations from the legal provisions

During the conduct of the audit mission within the State-Owned Company “Calea Ferata din Moldova” (hereinafter SOE CFM), the audit team of Audit Department II assessed the regularity of the management of the public assets transferred for use.

Sofia Ciuvalschi
Director of Audit Department II

According to the findings and conclusions presented in the audit report, the state assets have been managed inappropriately and this was determined by the following factors:

- Non-establishing the components and value of the state property when transferring it from the founder to the administrator for operational management purposes.
- Not full registration of the right over the state property, including the land parcels managed by the entity. Thus, out of 11367.6 ha, only 1057.6 ha have been registered with the cadastre bodies.
- The inappropriate and incomplete registration in accounting records of the value of the assets managed by the enterprise, including the land related to its real estate.
- The data from the listing of state public real estate approved by Government Decision no. 351 of 23.03.2005 in an amount of 1565 buildings and supplemented in 2009 up to 1767 buildings do not reflect the real situation of buildings and constructions strongly connected with the land, managed by the SOE CFM. These, according to the last data presented to the audit, amounted to 1919 buildings.
- There had not been determined until 31.12.2010 the way of registering the **special constructions strongly connected to the land**, which account for 29.4% of the fixed assets value (infrastructure elements: artesian wells, railways, platforms for bulk loading, loading ramps, electricity wires, cables, electricity transformers, etc.)

According to the financial statements, most of the basic indicators that characterize the economic and financial activity of the entity in 2009 and 2010 have been decreasing.

- The revenues from the transportation of goods and passengers have decreased in 2010 by 56.5% compared to the revenues obtained in 2008. Thus, if in 2008 the result of the economic and financial activity of the SOW CFM was a profit amounting to MDL 6.2 million, in 2009 – a loss amounting to MDL 3.7 million, and in 2010 neither profit nor losses were registered.
- The diminishing of the economic and financial activity indicators of the SOE CFM was influenced by: the economic crisis; decrease

- Diminuarea indicatorilor activității economico-financiare a Î.S. „CFM” a fost influențată de: criza economică, scăderea traficului de mărfuri cu 67,7%, micșorarea traficului de pasageri cu 17,9%, lipsa tracțiunii electrice, costul înalt al unităților convenționale, scăderea concurenței Î.S. „CFM” față de căile ferate ale țărilor vecine, insuficiența investițiilor capitale în ramură, uzura fizică și morală înaltă ce depășește 70%, politica tarifară neflexibilă etc.

Sistemul de administrare a veniturilor este unul multifuncțional și implică multe servicii și subdiviziuni.

- Acest sistem în cadrul Î.S. „CFM” conține elemente-cheie de control intern, din care: existența în componența Serviciului financiar-economic (în continuare – Serviciul financiar) a *Secției control venituri*, existența și aplicarea actelor normative și metodologice, instrucțiunilor, aderarea la tratatele și acordurile internaționale în traficul de mărfuri și călători. Funcțiile de control intern în procesul de achitări complexe între țările membre ale CSI și calcularea veniturilor, parvenite în urma decontărilor cu alte țări, sînt asigurate de către *Secția decontări internaționale* a Serviciului financiar al întreprinderii.
- Auditul a atenționat conducerea întreprinderii asupra faptului că veniturile și cheltuielile au fost majorate datorită rulajului intern între subdiviziunile Î.S. „CFM” pentru anul 2009 cu 51,0 mil lei și pentru anul 2010 – cu 51,5 mil lei.
- În perioada anilor 2009–2010 (5 luni), Î.S. „CFM” nu a efectuat revizii financiare în toate subdiviziunile structurale, ceea ce a generat riscuri esențiale în procesele de control al corectitudinii aplicării tarifelor, efectuării cheltuielilor, precum și gestionării uniforme a proprietății întreprinderii.

În ultimii 5 ani s-a micșorat esențial, și anume de 2 ori, cota mărfurilor transportate prin calea ferată în structura mărfurilor total transportate de întreprinderile republicii.

- Această situație a determinat diminuarea veniturilor de la transportarea mărfurilor în anul 2010 cu 51,2%, comparativ cu anul 2008.
- În anii 2006–2010 se menționează o scădere de 5,7 ori a traficului mărfurilor de tranzit pe calea ferată din Moldova.

- Politica tarifară realizată de conducerea Î.S. „CFM” prin Comisia tarifară a fost neflexibilă, tarifele fiind menținute la un nivel înalt.
- Comisia tarifară a Î.S. „CFM” activează în lipsa unui regulament aprobat, nefiind reglementate sarcini, drepturi, funcții, competențe și modul de constituire, reieșind din competențele profesionale ale membrilor comisiei.
- De către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și Î.S. „CFM” nu s-a inițiat procedura de legalizare și anunțare conform normelor internaționale a stației de cale ferată Giurgiulești Port, ceea ce condiționează situații incerte la aplicarea tarifelor pentru Î.S. „CFM”.
- Pînă la situația din 01.03.2011 nu a fost aprobat proiectul Regulamentului de transportare a mărfurilor pe calea ferată, potrivit prevederilor art.166 din Codul transportului feroviar.

Transportul de călători a fost nerentabil, întreprinderea, în anul 2009, suportînd pierderi de 163,5 mil. lei și în anul 2010 – de 157,3 mil. lei. Compensarea pierderilor rezultate din traficul de călători s-a efectuat din contul veniturilor din traficul de mărfuri.

- Aceasta s-a datorat neindexării de către fondator a coeficienților de indexare a tarifelor din anul 2006, deși Î.S. „CFM” a înaintat solicitări ministerului.
- Tarifele traficului de călători suburban, aplicate de către întreprindere din anul 2002, pînă în prezent nu sînt racordate, fiind cu 15% mai mici decît cele aprobate de Ministerul Economiei și Reformelor.

Veniturile de la darea în arendă a vagoanelor și containerilor în anul 2010 s-au redus de 18,3 ori, în comparație cu anul 2008.

- Acest fapt a fost determinat de rezilierea unilaterală de către întreprindere, la finele anului 2008, a contractelor de locațiune încheiate în anii 2003–2008, precum și de neîncheierea unor noi contracte.
- În urma neexecutării contractelor de dare în locațiune a vagoanelor, întreprinderea a înregistrat, la 01.01.2009, creanțe, formate din anii 2003–2008, de la 5 agenți economici, în sumă de 4,8 mil. lei, iar pentru perioada auditată acestea au înregistrat o creștere de pînă la 7,3 mil. lei, ceea ce a influențat neîncasarea plăților la acest capitol.

of the transport of goods by 67.7%; decrease of the passenger transport by 17.9%; lack of electric traction; high cost of the conventional units; decrease of SOE CFM competitiveness compared to the railway companies of the neighbor countries; insufficient capital investment in this area; high physical and moral wear and tear, over 70%; not flexible tariff policy; etc.

The revenue management system is multi-functional and involves several services and subdivisions.

- This system within the SOE CFM has key internal control elements, out of which: existence, within the Financial-Economic Service (hereinafter – the Financial Service) of a Revenue Control Section; existence and enforcement of regulatory acts and methodology papers, instructions; adherence to the international treaties and agreements in the area of transporting goods and passengers. The internal control functions in the complex payments among the CIS countries and calculation of payments received as a results of settlements with other countries are ensured by the International Settlements Section of the entity's Financial Service.
- The audit drew the attention of the entity's management to the fact that the revenues and expenses increased due to the internal turnover among the subdivisions of the SOE CFM, by MDL 51.0 million in 2009 and by MDL 51.5 million in 2010.
- During 2009–2010 (5 months), the SOE CFM have not carried out financial revisions in all structural subdivisions and this generated crucial risks in the control processes related to the accuracy of applying tariffs, making expenses, as well as uniform management of entity's property.

In the last 5 years the share of goods transported by rail has decreased essentially, two times, in the structure of the total goods transported by the companies of the country.

- This situation determined the decrease of revenues from the transportation of goods in 2010, by 51.2% compared to 2008.
- There was noticed in 2006–2010 a 5.7 time decrease in the transit transport of goods on the Moldovan railways.
- The tariff policy implemented by the management of the SOE CFM by means of the

Tariff Committee was not flexible, the tariffs being kept at a high level.

- The Tariff Committee of the SOE CFM acts in the absence of approved regulations; there are not established tasks, rights, functions, competences and the way of creating it, based on the professional competences of the Committee members.
- The Ministry of Transports and Road Infrastructure and the SOE CFM did not start the procedure on legalizing and announcement in line with the international rules of the Giurgiulesti Port railway station, which determined uncertain situations for the SOE CFM when applying tariffs.
- There has not been approved until 01.03.2011 the draft Regulation on the Transportation of Goods by Railway, in line with Article 166 of the Railway Transport Code.

The passenger transport was not profitable; the company having incurred losses amounting to MDL 163.5 million in 2009 and to MDL 157.3 million in 2010. The losses generated by the passenger transport were compensated on the account of the revenues from transportation of goods.

- This happened due to the fact that the founder did not index the tariffs of 2006, although the SOE CFM submitted requests to the Ministry.
- The tariffs for suburban passenger transport applied by the company since 2002 has not been adjusted yet, being 15% smaller than the one approved by the Ministry of Economy and Reform.

The revenues from the lease of wagons and containers in 2010 decreased by 18.3 times compared to 2008.

- This was determined by the unilateral termination by the company, at the end of 2008, of the lease contracts concluded in 2003–2008, as well as non-concluding of other contracts.
- As a result of not implementing the contracts on lease of wagons, the entity has registered accounts receivable as of 01.01.2009, accrued during 2003–2008 from 5 economic units, in an amount of MDL 4.8 million and during the audited period they have increased up to MDL 7.3 million, which influenced non-collection of payments in this area.

- Nestabilirea în contracte a părții ce va suporta cheltuielile pentru întoarcerea vagoanelor pe calea ferată a Moldovei a determinat suportarea acestor cheltuieli în sumă de 2,6 milioane lei de către Î.S. „CFM” și formarea litigiilor cu arendașii vagoanelor de marfă.
- Conducerea Î.S. „CFM” nu a asigurat integritatea patrimoniului public și a admis pierderea a 43 de vagoane, astfel prejudiciind patrimoniul întreprinderii cu suma de 406,4 mii lei.

Controlul și auditul intern insuficient al subdiviziunilor întreprinderii au determinat admiterea sustragerii mijloacelor financiare în sumă de 2154,5 mii lei de la contul bancar al întreprinderii, acestea fiind trecute neîntemeiat la creșterea prețului de cost al transporturilor de mărfuri și călători ale Î.S. „CFM”.

La alocarea mijloacelor financiare pentru finanțarea activității Serviciului de pază militarizată de către Direcția Î.S. „CFM” nu au fost supuse controlului cuvenit sumele solicitate pentru decontările cu bugetul asigurărilor sociale de stat (BASS) și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală (FAOAM), remunerarea muncii salariaților, precum și pentru achitarea serviciilor bancare.

- La generalizarea Declarațiilor privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și Rapoartelor privind calcularea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, Serviciul financiar al Direcției Căii Ferate nu a controlat veridicitatea datelor reflectate în ele.
- Verificarea extraselor bancare la Serviciul pază militarizată a identificat că filiala, în perioada ianuarie 2008–octombrie 2010, în baza a 39 de ordine de plată, semnate de șeful Serviciului pază militarizată (dl I.Susarenco) și contabilul-șef (dna S.Mihai) neîntemeiat, în lipsa documentelor justificative, a transferat unor unități economice mijloace în sumă de 2154,5 mii lei.
- Conform informațiilor solicitate de Curtea de Conturi, aceste mijloace financiare au fost ridicate ulterior în numerar de la instituțiile financiare.

Transferurile ilegale au fost determinate de alocarea mijloacelor financiare pentru finanțarea activității Serviciului pază militarizată cu depășirea cheltuielilor reale ale acestuia, precum și de denaturarea de către contabilul-șef al Serviciului pază militarizată a datelor privind datoriile față

de BASS cu 906,1 mii lei și față de FAOAM cu 447,9 mii lei.

Cele relatate denotă că Raportul financiar al Î.S. „CFM” nu prezintă situațiile veridice privind soldurile datoriilor întreprinderii față de BASS și FAOAM, ca rezultat al consolidării rapoartelor prezentate de către subdiviziuni.

Depoul de locomotive Chișinău casează și trece la cheltuieli valoarea pieselor de schimb în baza cererilor subdiviziunilor întreprinderii, contrasemnate de conducerea Depoului, fără întocmirea actelor de recepție a lucrărilor executate, ceea ce contravine politicii de contabilitate și determină riscul de nedetectare a conformității acestor operațiuni și de neutilizare reală a pieselor de schimb la îndeplinirea lucrărilor de reparații.

Achiziționarea materialelor, utilajului, pieselor de schimb în mod netransparent și neregulamentar determină pentru întreprindere factori de risc.

Potrivit Regulamentului, conducerea Serviciului de aprovizionare tehnico-materială (în continuare – Serviciul ATM) efectuează aprovizionarea tehnico-materială a subdiviziunilor Î.S. „CFM”, încheie contracte de activitate economică în conformitate cu autorizația directorului general al Î.S. „CFM” și asigură controlul asupra executării lor.

- Majoritatea contractelor încheiate de Serviciul ATM, supuse verificării selective, sînt întocmite în mod arbitrar, cu nerespectarea prescripțiilor legale privind forma contractului, specificarea obiectului, nomenclatorul sortimentelor, cantitatea și calitatea bunurilor; stipularea termenelor de executare a angajamentelor etc.
- La schimbarea condițiilor de livrare, în unele cazuri, nu se încheie acorduri adiționale la marfa nelivrată și livrată, lipsește monitorizarea executării contractelor încheiate.
- În anii 2008–2010, de către conducerea Serviciului ATM, în unele cazuri, au fost încheiate contracte de procurare a utilajului, pieselor de schimb și altor materiale, neautorizate de directorul general al Î.S. „CFM”.
- Au fost stabilite cazuri de procurări ale mărfurilor cu depășirea prevederilor contractuale, totodată admițîndu-se procurarea mărfurilor în lipsa contractelor încheiate și autorizate de comisia de prețuri a întreprinderii.
- Potrivit Regulamentului Serviciului ATM, acesta urma să încheie contracte de livrare a producției cu destinație tehnică și de producție doar cu întreprinderile producătoare.

- Not stipulating in the contracts the party who will suffer expenses for the return of the wagons to the Moldova railways determined the fact that SOE CFM incurred expenses amounting to MDL 2.6 million and beginning of litigations with the lessees of the merchandise wagons.
- The management of the SOE CFM did not ensure the integrity of the public assets and allowed losing 43 wagons, thus damaging the enterprise property by MDL 406.4 thousand.

The insufficient internal control and audit of the entity's subdivisions determined the admission of withdrawal of financial means amounting to MDL 2154.5 thousand from the entity's bank account being groundlessly accounted to the increase in the cost of transport of goods and passengers of the SOE CFM.

When allotting funds for the financing of the Military Security Service activity by the Division of the SOE CFM, there have not been properly controlled the amounts requested for settlement with the State Social Insurance Budget (SSIB) and the Compulsory Health Insurance Funds (CHIF), remuneration of staff, as well as for the payment for bank services.

- When consolidating the statements on calculation and use of state social insurance contributions and the reports on the calculation of the compulsory health insurance premiums, the Financial Service of the Railway Division did not check the accuracy of the data shown in them.
- The checking of the bank receipts within the Military Security Service identified that the branch, during January 2008 – October 2010, based on 39 payment orders signed by the Head of the Military Security Service (I. Susarenco) and by the Chief-accountant (S. Mihai) transferred in the absence of any justifying documents money amounting to MDL 2154.5 thousand to some economic units.
- According to the information requested by the Court of Accounts, these funds have been subsequently withdrawn in cash from the financial institutions.

The illegal transfers have been determined by the appropriation of funds for the financing of the activity of the Military Security Service in amounts exceeding its actual expenses, as well as by the distortion, by the Chief-accountant of the Military Security Service, of data on accounts payable to the

SSIB by MDL 906.1 thousand and to the CHIF by MDL 447.9 thousand.

The aforementioned prove that the Financial Statement of the SO CFM does not show accurate data regarding the balance of entity's debts towards the SSIB and CHIF, as a result of the consolidating the reports submitted by the subdivisions.

The Railway Engine Depot from Chisinau writes off and transfers to expenses the value of the spare parts on the basis of the requests from entity's subdivisions, countersigned by the management of the Depot, not drafting the documents of the acceptance of the performed works, which infringes the accounting policy and determines the risk of not detecting the compliance of these operations and not using actually these spare parts when making repairs.

Procurement of materials, equipment, spare parts in a not transparent and irregular way involves risk factors for the entity.

According to the Regulations, the management of the Technical-Material Procurement Service (hereinafter – TMP Service) performs technical-material procurements for the subdivisions of the SOE CFM; concludes contracts on economic activity in line with the authorization of the SOE CFM Director General; and ensures the control over their implementation.

- Most of the contracts concluded by the TMP Service, subjected to selective checks, are drafted arbitrarily, not complying with the legal provisions on form of the contract, specification of the object, nomenclature of the range, quantity, and quality of the goods; stipulation of the deadlines for the implementation of commitments, etc.
- When changing the delivery conditions, in some cases, additional agreements are not concluded for the goods that were and were not delivered; there lacks the monitoring of implementation of concluded contracts.
- In 2008–2010, the management of the TMP Service, in some cases, concluded contracts on the procurement of equipment, spare parts and other materials that were not authorized by the SOE CFM Director General.
- There have been found cases of purchasing exceeding the contract provisions, also being admitted procurement of goods in the absence of contracts concluded and authorized by the Price Committee of the entity.

- În realitate procurările utilajului, pieselor de schimb și altor bunuri s-au efectuat, de regulă, nu direct de la producător, dar prin firme intermediare.

În urma analizei relațiilor între **Serviciul ATM** și furnizorii pieselor de schimb și altei producții tehnice, selectate în cadrul auditului, inclusiv S.R.L. „Ratfer-Com”, S.R.L. „Avangarda-Const”, S.R.L. „Antarius-Com”, S.R.L. „Elenicna”, S.R.L. „Uncovlad”, S.R.L. „Doina-Emox”, s-a constatat că tranzacțiile economice s-au efectuat într-un cerc constant determinat, agenții economici nominalizați, de regulă, nu sînt importatori și producători ai producției nominalizate. Aceste întreprinderi au livrat Serviciului ATM producție tehnică în sumă de 55,2 milioane lei, concomitent înregistrînd importul acestor mărfuri în sumă de numai 12,7 milioane lei, sau cu 42,6 milioane lei mai puțin. De asemenea, acestea au avut relații cu firme anulate de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat ca plătitori TVA din cauza neonorării

obligățiunilor fiscale, fiind calificate ca delincvente sau fantomă.

Situația relatată în procesul de procurare a producției tehnice la Î.S. „CFM” denotă netransparența acestor achiziții, insuficiența controlului intern la contractarea procurării mărfurilor, precum și lipsa studiului privind credibilitatea agenților contractați, ceea ce determină riscul de majorare a costului de mărfuri, cu suportarea cheltuielilor suplimentare de către întreprindere la aprovizionarea subdiviziunilor Î.S. „CFM” cu piese de schimb, materiale și utilaj.

Producția cu destinație tehnică, inclusiv piesele de schimb pentru reparația vagoanelor și locomotivelor, procurate de la furnizorii autohtoni, nu este însoțită regulamentar de Certificatele de proveniență, Certificatele de conformitate, precum și de altă documentație tehnico-normativă, prin ce nu este garantată calitatea, proveniența acestor mărfuri, starea pieselor de schimb și a materialelor folosite în procesul de reparație a mijloacelor fixe ale Î.S. „CFM”.



- According to the Regulations of the TMP Service, it had to conclude contracts on delivery of products with technical and production purposes only with the manufacturing companies.
- Actually, the procurement of equipment, spare parts and other goods was done usually not directly from the producer, but rather through intermediaries.

Subsequent to analyzing the relationship between the **TMP Service** and the providers of spare parts and technical production, selected during the audit, including „Ratfer-Com” Ltd., „Avangarda-Const” Ltd., „Antarius-Com” Ltd., „Elenicna” Ltd., „Uncovlad” Ltd., „Doina-Emox” Ltd., there was found out that the economic transactions were made in a constant circuit; the mentioned economic units being not usually importers and manufacturers of the aforementioned products. These enterprises delivered to the TMP Service technical production in an amount of MDL 55.2 million, having registered the import of these goods in an amount of only MDL 12.7 million, or MDL 42.6 million less. As well, they

had relationships with companies annulled as taxpayers by the Main State Tax Inspectorate because they did not meet their fiscal liabilities, being qualified as delinquent or ghost companies.

The situation found in the process of purchasing technical products within the SOE CFM proves lack of transparency in these procurements, insufficient internal control when contracting the procurement of goods, as well as the lack of an analysis on the credibility of contracted companies, which generates the risk of increase in the cost of goods, the enterprise incurring additional expenses when ensuring the subdivisions of the SOE CFM with spare parts, materials, equipment.

The production that has technical purposes, including spare parts for the repairs of wagons and railway engines, purchased from autochthonous providers is not legally accompanied by Certificates of Origin, Compliance Certificates, as well as other technical-regulatory documents, thus not being guaranteed the quality, origin of these goods, condition of the spare parts and of the materials used for the repairs of the fixed assets belonging to the SOE CFM.



Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor – auditul regularității gestionării resurselor financiare publice și administrării patrimoniului public pentru exercițiul bugetar 2010



Maria Ninescu
*Controlor superior de stat,
auditor public, Departamentul
de audit I*

Auditul regularității pentru exercițiul bugetar 2010, efectuat la Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și la unele instituții din subordine: I.P. „Căpitănia portului Giurgiulești”, I.P. „Agenția Națională Transport Auto”, Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”, precum și auditul Proiectului de susținere a Programului în sectorul drumurilor, auditul formării și utilizării mijloacelor fondului rutier au relevat existența mai multor neregularități și neconformități.

Constatările auditului la Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și la unele instituții din subordine:

- Neînsușirea pe deplin de către minister a mijloacelor financiare aprobate prin legea bugetară anuală în aspectul surselor, nefiind valorificate limite de alocații, în total pe toate sursele, în sumă de 290,8 mil. lei, ceea ce constituie 26,3% din limita precizată.
- Necorelarea în modul stabilit a unor prevederi regulamentare a condiționat situația că I.P. „Căpitănia portului Giurgiulești” a ratat încasarea unor venituri. În unele cazuri, înregistrarea navelor în Registrul navelor se efectua pînă la achitarea taxelor de înregistrare, fapt care a contribuit atît la formarea datoriilor debitoare, cît și la apariția riscului de neachitare.
- I.P. „Agenția Națională Transport Auto” n-a asigurat pe deplin respectarea regulilor generale de organizare a evidenței contabile, fiind stabilite unele abateri de la normele metodologice de ținere a evidenței contabile.
- Finanțarea cheltuielilor din contul mijloacelor bănești din fondul rutier se efectuează de către Ministerul Finanțelor prin transferul acestora la contul trezorerial al Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, iar ulterior ministerul transferă aceste mijloace la contul bancar al Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”, care este beneficiar în construcția și reconstrucția, reparația și întreținerea drumurilor și obiectivelor gospodăriei drumurilor, precum și distribuitor al tuturor mijloacelor alocate în aceste scopuri din bugetul de stat, fondul rutier și investițiile străine. În evidența contabilă a ministerului aceste operațiuni nu se reflectă.
- Exercitarea de către minister a funcțiilor de fondator al întreprinderilor de stat și de administrator al patrimoniului public, prin intermediul reprezentanților statului în societățile comerciale al căror capital social include cota statului denotă mai multe deficiențe care indică necesitatea îmbunătățirii activității acestora. Entitățile econo-

Ministry of Transport and Road Infrastructure – regularity audit of management of public financial resources and administration of public assets in the budget year 2010

Regularity audit of financial year 2010, conducted at the Ministry of Transport and Road Infrastructure and some subordinated institutions: P.I. “Giurgiulesti Harbor Masters”, PI “National Auto Transport Agency”, SE “State Road Administration”, the audit of “Road Sector Program Support Project”, and the audit of formation and usage of the Road Fund revealed various irregularities and nonconformities.

The findings in the audit of the Ministry of Transport and Road Infrastructure and some subordinated institutions:

- The ministry did not use fully the funds approved by the annual budget law in terms of their sources; MDL 290.8 million was not spent in total from all sources, which represents 26.3% of the limits specified.
- Lack of correlation, in the manner set, between certain regulatory provisions conditioned that PI “Giurgiulesti Harbor Masters” missed the receipt of some revenues. In some cases, the registration of ships in the Ship Register was done before the payment of registration fees, which contributed both to the formation of receivables, as well as to the risk of non-payment.
- P.I. “National Auto Transport Agency” did not fully comply with general rules on accounting organization; certain deviations from the established methodological norms for keeping accounting records were identified.
- Financing of expenditure from the Road Fund shall be made by the Ministry of Finance by transferring the money to the Treasury account of the Ministry of Transport and Road Infrastructure and then the Ministry transfers these funds to the bank account of the SE “State Road Administration”, which is the beneficiary in the construction and reconstruction, repair and maintenance of roads and road management sites, and distributor of all funds allocated for these purposes from the state budget, Road Fund and foreign investments. In the accounts of the ministry these operations are not disclosed.
- The discharge of the functions of the ministry as founder of state enterprises and as administrator of public assets through state representatives in commercial companies, whose share capital includes state share, reveals several shortcomings indicating the need to improve their work. Economic entities from Transport and Roads industry recorded losses in 2010 amounting to MDL 84.7 million and profit amounting to MDL 54.9 million.

Maria Ninescu
Senior state controller, public auditor, Audit Departament I

mice din ramura transportului și infrastructurii drumurilor au înregistrat în anul 2010 pierderi în sumă de 84,7 mil. lei și profit în sumă de 54,9 mil. lei.

- Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, prin acțiunile sale, a intervenit neregulamentar în activitatea unor instituții subordonate și unități economice ale căror fondator și deținător al cotei statului este ministerul. În anul 2010, ministerul a utilizat din mijloacele acestora suma de 1062,2 mii lei pentru activitatea proprie.

- Ministerul n-a asigurat consolidarea capacităților pentru întreprinderile de întreținere a drumurilor, fapt ce a cauzat ineficiența gestionării patrimoniului cotă-parte a statului în Societățile pe Acțiuni „Drumuri”. Astfel, activele nete ale acestor societăți acoperă capitalul social la nivel de 168,9%. În același timp, activele nete ale unor societăți sînt mai mici decît capitalul social al lor, acest indice variind între 4,5% și 33,4%. Circa 79,8% în veniturile din vânzări revin veniturilor obținute din mijloacele bugetare (fondul rutier) și numai 20,2% – veniturilor obținute din alte activități. Totodată, la unele societăți pe acțiuni mijloacelor bugetare (inclusiv din fondul rutier) le revin circa 90–96% din veniturile totale, ce denotă că activitatea lor se limitează preponderent la activitățile cu finanțare asigurată din mijloacele bugetare.

- Întreprinderea de Stat „Portul fluvial Ungheni”, care în baza Hotărîrii Guvernului nr.154 din 14.02.2008 a efectuat construcția Portului de pasageri Giurgiuilești, n-a finalizat construcția obiectului și acesta nu a fost dat în exploatare pînă la 01.06.2008, după cum prevedea Hotărîrea nominalizată. La situația din 31.12.2010, lucrările de construcție nu au fost finalizate, costul lor, potrivit raportului financiar, fiind de 69,6 mil. lei.

- Neelaborarea regulamentului în baza căruia Autoritatea Aeronautică Civilă urma să-și exercite funcțiile și atribuțiile, precum și alte elemente necesare activității acesteia au cauzat incertitudini în asigurarea funcționalității instituționale a unor entități instituite juridic din domeniul de activitate pentru care responsabilitatea îi revine ministerului, ceea ce creează riscul administrării neconforme a fondurilor publice.

- Conducătorii întreprinderilor de stat din subordinea ministerului pînă în prezent n-au asigurat

înregistrarea în măsură deplină a drepturilor asupra imobilelor și terenurilor aferente.

- Nestabilirea unui mecanism eficient de coordonare, executare, monitorizare și raportare între părțile implicate în procesul de organizare, achiziționare, executare și monitorizare a lucrărilor de construcție și reparație a obiectivelor de investiții capitale, aprobate ministerului, a condiționat un nivel redus (65,5%) de absorbție a mijloacelor publice destinate investițiilor în infrastructura drumurilor, rămînînd nevalorificate alocații aprobate în bugetul de stat pentru aceste scopuri de circa 62,7 mil. lei.

- Procesul de organizare și achiziționare a lucrărilor de construcție și reparație a obiectivelor de investiții capitale aprobate conform legii bugetare anuale, efectuat de minister prin intermediul Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”, s-a desfășurat cu nerespectarea cadrului legal, totodată fiind cauzat și de lipsa reglementărilor exclusive ce țin de transmiterea de către minister a drepturilor de beneficiar către Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”.

- Lipsa unei monitorizări eficiente asupra îndeplinirii obligațiilor contractuale de către antreprenori a condiționat: prelungirea nefondată a termenului de executare a lucrărilor; încheierea contractului de achiziție fără constituirea garanției de bună execuție a lucrărilor; lipsa în obligațiunile contractuale a sancțiunilor față de operatorii economici care nu execută volumele lucrărilor în termenul contractat și, respectiv, neaplicarea lor; utilizarea neeficientă a mijloacelor publice alocate de la bugetul de stat în aceste scopuri.

- Sistemul neadecvat al organizării și ținerii evidenței contabile de către Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” este determinat de: neinventarierea drumurilor, a lucrărilor în curs de execuție, a zonelor de protecție a drumurilor etc.; neevaluarea costului drumurilor; lipsa reglementării aspectelor ce țin de înregistrarea în evidența contabilă a operațiunilor de finanțare a lucrărilor din contul mijloacelor bugetare.

- Valoarea de bilanț a lucrărilor de reparație și de reabilitare a drumurilor nefinisate (în curs de execuție), efectuate din sursele fondului rutier și ale bugetului de stat (inclusiv executate în perioada anilor precedenți), la 31.12.2010, a constituit 190,7

- Ministry of Transport and Road Infrastructure, by its actions, interfered illegally in the activity of subordinate units and economic units whose founder and owner of the state share is the Ministry. In 2010, the ministry used from their money an amount of MDL 1,062,200 for its own activity.

- Ministry has not secured capacity building for road maintenance companies, which caused inefficient management of state property share in the Joint Stock Companies "Roads". Thus, the net assets of these companies cover the share capital at the level of 168.9%. At the same time, the net assets of certain companies are smaller than their share capital; this index is ranging between 4.5% and 33.4%. About 79.8% of income from sales belongs to revenues from budgetary resources (Road Fund) and only 20.2% – income from other activities. Besides, in some JSC budget funds (including from Road Fund) account for about 90-96% of total revenues, indicating that their activity is limited mainly to activities financed from budgetary resources.

- State Enterprise "Ungheni river port", which under Government Decision no.154 of 14.02.2008 built Giurgiulesti passenger port, had not completed the construction of the site and it has not been put into operation by 01.06.2008, as stipulated in the Decision nominated. As of 31.12.2010, the construction works were not completed, and their cost, according to the financial report, was of MDL 69.6 million.

- Due to failure to develop the rules under which the Civil Aeronautic Authority would exercise its functions and duties, and other elements necessary for its operations, there is uncertainty in institutional functioning of certain legally established entities from the business area for which the responsibility lies with the ministry; this brings about the risk of non-compliant administration of public funds.

- Leaders of state enterprises subordinated to the ministry so far have not ensured full registration of the rights on real estate and adjoining lands.

- Not setting an effective mechanism for coordination, implementation, monitoring and reporting between the parties involved in organizing, purchasing, implementing and monitoring the construction and repair of capital investment sites, approved for the ministry, caused poor (65.5%) ab-

sorption of public funds meant for investments in road infrastructure; unused allowances approved in the budget for these purposes amounted to approximately MDL 62.7 million.

- The organization and purchasing of construction and repair works of capital investment sites, approved by annual budget law, conducted by the ministry via SE "State Road Administration" was done with violation of the legal framework; this was also caused by the lack of exclusive regulations related to transmission by the Ministry of beneficiary rights to the SE "State Road Administration".

- Lack of effective monitoring of the fulfilment of contractual obligations by entrepreneurs conditioned: unjustified extension of works execution term; conclusion of the purchase contract without the good performance guarantee; lack in the contractual obligations of sanctions against operators who do not perform the work within contracted timeframe, and respectively, their non-application; inefficient use of public funds allocated from state budget for these purposes.

- The inadequate system of organizing and keeping accounting records by the SE "State Road Administration" is determined by: lack of inventory of roads, works in progress, and roads protection areas; lack of estimation of roads cost; lack of regulation on the aspects of recording in the accounts the transactions of funding the works with budgetary money.

- The balance sheet value of the repairs and rehabilitation of unfinished (in progress) roads, executed with the Road Fund and budget resources (including executed during previous years) was MDL 190.7 million as at 31/12/2010. Thus, non-completion of these works delays the operation of roads, the calculation of wear, although they are being used.

- Ministry of Transport and Road Infrastructure has not regulated the manner of inventory of road infrastructure to establish specific rules for inventory in this industry, and these cases distort significantly the completeness and accuracy of accounting records and financial and economic reporting, putting at risk the integrity of state assets.

- From all available financing sources for the implementation of "Road Sector Program Support Project", the Ministry of Transport and Road Infra-

mil. lei. Astfel, nefinisarea acestor lucrări tergiversează punerea în funcțiune a drumurilor, calcularea uzurilor, cu toate că acestea se exploatează.

- Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor n-a reglementat modul de inventariere a infrastructurii drumurilor, cu stabilirea regulilor specifice de inventariere în ramura respectivă, iar aceste situații denaturează în aspecte semnificative plenitudinea și corectitudinea evidenței contabile a întreprinderii, precum și veridicitatea raportării situațiilor financiar-economice, condiționând riscul integrității bunurilor statului.

- Din toate sursele disponibile de finanțare pentru implementarea Proiectului de susținere a Programului în sectorul drumurilor, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, prin intermediul Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”, a asigurat absorbția a numai 33,2% din resurse, deși perioada de timp în care trebuia implementat Proiectul este spre final. La situația din 31.12.2010, din contul împrumutului acordat de BERD de 30 mil. euro nu s-a efectuat nici o debursare. Totodată, grantul în sumă de 12,0 mil. euro, acordat de către Comisia Europeană, nu a fost valorificat, fiind înregistrat în soldul bugetului de stat. Tergiversarea de către Comitetul de evaluare al Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” a procesului de desemnare a câștigătorilor licitației de achiziționare a lucrărilor de reabilitare a drumurilor a condus la anularea de către creditorii externi (Banca Mondială, BERD) a unei tranșe a creditelor în sumă totală de 20,3 mil. euro.

Constatările auditului formării și utilizării mijloacelor fondului rutier:

- Evaluările necorespunzătoare de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și Ministerul Finanțelor a contingentului potențialilor contribuabili au generat erori de calcule la estimarea bazei fiscale și, respectiv, la planificarea încasărilor la fondul rutier. Nivelul de execuție a surselor fondului rutier pe anul 2010 a constituit 103,8% față de prevederile rectificate, inclusiv la taxele rutiere – în medie, 122,9%. În aspectul tipurilor de taxe rutiere, nivelul execuției variază de la 70,0% pînă la 175,0%, fapt cauzat de carențele în modul de planificare a veniturilor fondului rutier. Taxelor rutiere percepute conform legislației fiscale le revin

25,4% (153,6 mil. lei) din totalul acumulărilor fondului rutier, față de 21,4% (125,0 mil. lei) – potrivit indicilor rectificați. Totodată, conform informației Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, restanțele agenților economici la bugetul de stat pentru taxele rutiere, la situația din 31.12.2010, au constituit 4756,9 mii lei.

- Ministerul și I.P. „Agenția Națională Transport Auto” n-au efectuat monitorizarea conformă a activității stațiilor de testare tehnică, acestea neasigurând plenitudinea ținerii evidenței mijloacelor de transport supuse testării tehnice, precum și transmiterea informației privind testarea lor, pentru completarea conturului „G” – „Evidența executării legislației fiscale” al Registrului de stat al transporturilor.

- Organele de competență (I.P. „Agenția Națională Transport Auto”, Î.S. „Registru” și Inspectoratul Fiscal Principal de Stat) n-au întreprins măsurile corespunzătoare pentru o cooperare rezultativă privind funcționalitatea conformă a sistemului deținătorilor de transport, în vederea asigurării organelor fiscale cu informația necesară, avînd drept consecință netaxarea a circa 30% din contribuabili – deținători ai unităților respective de transport.

- Responsabilizarea redusă a părților implicate în procesul de administrare a autorizațiilor multilaterale ale Conferinței Europene a Miniștrilor de Transport a cauzat nerespectarea actelor normative în vigoare în acest domeniu și, respectiv, neîncasarea la bugetul de stat în volum deplin și în termenele stabilite a taxei de eliberare a autorizațiilor pentru transporturi rutiere internaționale.

- Conform datelor raportate, efectiv au fost executate din fondul rutier mijloace în sumă de 569,6 mil. lei, nefiind valorificate 9,5 mil. lei, inclusiv 3,6 mil. lei – pentru întreținerea drumurilor pe timp de iarnă și 5,9 mil. lei – pentru reparația drumurilor și construcțiilor ingineresti.

- Actuala modalitate de distribuire a mijloacelor fondului rutier pentru lucrările de întreținere și reparație a drumurilor condiționează neuniformitatea și netransparența estimării cheltuielilor pentru întreținerea unui km de drum, precum și a repartizării lor între beneficiari. Astfel, în anul 2010, pentru întreținerea unui km de drum, în medie, pe țară au fost alocate 33,7 mii lei, sau cu 18,3 mii lei mai mult decît în anul 2009. S-a relevat că, în aspectul dis-

structure, via SE "State Road Administration", secured the absorption of only 33.2% of resources, although the period of time when the project is to be implemented is nearing the end. As of 31.12.2010, no disbursement was made from the EBRD loan of 30 million euro. Moreover, the grant in the amount of 12.0 million euro awarded by the European Commission was not used, being in the balance of the state budget. Delays caused by the Evaluation Committee of SE "State Road Administration" in the nomination of winners in the tender for purchasing roads rehabilitation works have led to cancellation by external creditors (World Bank, EBRD) of an instalment of 20.3 million euro.

Findings from the audit of formation and usage of the Road Fund:

- Incorrect assessments made by the Ministry of Transport and Road Infrastructure and Ministry of Finance of the number of potential contributors have generated errors in estimating the tax base, and respectively, in planning the Road Fund revenues. The execution of Road Fund resources for 2010 was 103.8% of adjusted provisions, including the tolls – 122.9% on average. In terms of types of tolls, the execution varies from 70.0% to 175.0%, due to deficiencies in the planning of Road Fund revenues. Tolls levied under the tax laws account for 25.4% (MDL 153.6 million) of the total Road Fund receipts, against 21.4% (MDL 125.0 million) – according to rectified indicators. In addition, according to information of the Main State Tax Inspectorate, the arrears of businesses to the state budget for the tolls, as of 31.12.2010, were of MDL 4,756,900.

- The ministry and PI "National Auto Transport Agency" did not monitor regularly the work of the technical testing stations; they did not ensure the completeness of record-keeping of vehicles subject to technical testing, and the transmission of information on their testing to complete the contour "G" – "Tracking the implementation of tax laws" of the State Register of Transport.

- The pertinent bodies (PI "National Auto Transport Agency", SE "Registru" and the Main State Tax Inspectorate) have not taken appropriate steps to effectively cooperate for a consistent functionality of the transport owners system, to provide tax au-

thorities with the necessary information, having the consequence that about 30% of taxpayers – owners of relevant transport units – were not taxed.

- Poor accountability of the parties involved in the management of multilateral authorizations of the European Conference of Ministers of Transport caused non-compliance with the laws in force in this area, namely, failures to receive to the state budget in full and in due time the fees for issuance of authorizations for international road transport.

- Reportedly, from the Road Fund the amount of MDL 569.6 million was actually spent, and MDL 9.5 million was not used, including MDL 3.6 million – for road maintenance in winter, and MDL 5.9 million – for road repairs and engineering constructions.

- The current way of distributing the Road Fund money for maintenance and repair of roads conditions non-transparency and non-uniformity in estimating the expenditure for maintenance of one kilometer of road, and in their distribution among the beneficiaries. Thus, in 2010, for maintaining a km of road on average in the country MDL 33,700 has been allocated, or MDL 18.3 thousand more than in 2009. We found that in terms of distribution to S.A. "Roads", these grants range from MDL 16,300 to 108,600.

- Procurement of construction and repair works of items funded from the Road Fund, conducted by the SE "State Roads Administration", takes place in some cases with deviations from established norms. The evaluation of tenders only on the basis of "lowest price" criterion led to some winner-businesses failure to perform the contracted works by the deadline, and the fact that the contracts do not stipulate how to punish traders who do not comply with contractual clauses is limiting the contracting authority in terms of effective levers for compliant performance.

The deficiencies and nonconformities noted by the audit team take the form of legal and regulatory violations, particularly related to areas such as: accounting, procurement, quality in construction, administration and management of public property, etc. Lack of effective management and internal control system on the use of financial resources both within the ministry, as well as in subordinate

tribuirii S.A. „Drumuri”, aceste alocații variază de la 16,3 mii lei pînă la 108,6 mii lei.

▪ Procesul de achiziționare a lucrărilor de construcție și reparație a obiectelor finanțate din contul mijloacelor fondului rutier, efectuat de Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”, se desfășoară în unele cazuri cu abateri de la normele stabilite. Modalitatea de evaluare a ofertelor doar în baza criteriului „cel mai mic preț” a cauzat neexecutarea în termen de către unii operatori-cîștigători a lucrărilor contractate, iar nestipularea în contracte a modului de sancționare a operatorilor economici care nu respectă clauzele contractuale limitează autoritatea contractantă în pîrghii eficiente asupra executării conforme.

Neregularitățile și neconformitățile constatate de audit sînt expimate prin încălcările cadrului legal și regulator, în special, ce țin de domeniile: contabilității, achizițiilor publice, calității în construcții, administrării și gestionării patrimoniului

public etc. Lipsa unui management eficient, precum și a sistemului de control intern privind utilizarea mijloacelor financiare atît în cadrul ministerului, cît și al entităților din subordine a influențat semnificativ asupra disciplinei bugetare și financiare, afectînd situațiile raportate și cele economico-financiare ale instituțiilor și unităților economice din subordine.

În baza rezultatelor auditului, Curtea de Conturi a înaintat Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și unor instituții din subordine, precum și unor autorități un șir de recomandări menite să amelioreze situațiile existente. Totodată, Parlamentului i-a fost recomandat să solicite Guvernului să identifice măsuri privind audierea factorilor de decizie ai Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor referitor la exercitarea funcțiilor de bază în domeniul de competență prin prisma neregulilor și deficiențelor constatate de auditele efectuate de Curtea de Conturi.



entities, significantly affects the budgetary and financial discipline, also influencing the reported financial and economic situation of the subordinate institutions and economic units.

Based on the audit, the Court of Accounts submitted to the Ministry of Transport and Road Infrastructure and subordinated institutions and authorities a

number of recommendations designed to improve the existing situations. At the same time, the Parliament was advised to ask the Government to identify measures for the hearing of decision-makers from the Ministry of Transport and Road Infrastructure on the performance of basic competence in relation to the irregularities and deficiencies found during the audits of the Court of Accounts.



Activitatea internațională a Curții de Conturi



Lidia Tomozei
Șef al Serviciului Relații
Internaționale

Iulie-decembrie 2011

În cea de-a doua jumătate a anului 2011, Curtea de Conturi a Republicii Moldova, în componența sa reînnoită la începutul lunii iulie, a continuat să-și consolideze și să-și diversifice relațiile de cooperare atât cu instituțiile supreme de audit din alte state, cât și cu organismele internaționale de profil.

În planul relațiilor bilaterale, un prim-moment semnificativ l-a constituit vizita oficială la Curtea de Conturi a Federației Ruse a Președintelui Curții de Conturi Serafim Urechean în zilele de 25–26 iulie 2011. Vizita, desfășurată în cadrul Acordului de cooperare dintre cele două instituții, a dat loc unui amplu schimb de experiență asupra preocupărilor actuale ale celor două Curți, fiind subliniate unele aspecte practice ce vizează auditul public extern. Președintele Serafim Urechean a avut o întrevedere cu omologul său rus Serghei Stepașin, în cadrul căreia s-a discutat despre rolul și locul Curții de Conturi în sistemul organelor de stat din Republica Moldova și Federația Rusă, direcțiile principale de acțiune ale celor două instituții, precum și despre misiunea acestora în asigurarea utilizării corecte și eficiente a fondurilor publice. Părțile au avut, de asemenea, un schimb de vederi cu privire la mecanismul de funcționare a celor două instituții, cu referire la cadrul normativ care reglementează activitatea de control/audit, organizarea și structura, atribuțiile și sarcinile funcționale, formele și procedurile controlului/auditului exercitat, precum și la cooperarea în cadrul organizațiilor internaționale INTOSAI, EUROSAI și Consiliul



conducătorilor organelor supreme de control financiar din statele membre ale CSI. Serghei Stepașin, Președintele Curții de Conturi a Federației Ruse, l-a informat pe omologul său moldovean despre rezultatele activității Grupului de lucru INTOSAI privind indicatorii-cheie naționali, prezidat de Curtea de Conturi a Federației Ruse, și a propus Curții de Conturi a Republicii Moldova să activeze în continuare în cadrul acestui Grup de lucru.

La întrevedere, de asemenea, s-a accentuat că Curțile de Conturi ale ambelor state pot contribui, în limitele competențelor sale, la consolidarea relațiilor de cooperare bilaterală între Republica Moldova și Federația Rusă. În special, părțile au relevat posibilitatea efectuării unui audit paralel privind punerea în aplicare a Planului de cooperare economică între Republica Moldova și Federația Rusă pe anii 2009–2020, cu elaborarea ulterioară pentru conducerile de vîrf ale ambelor state a unor recomandări și propuneri privind realizarea în continuare a Planului respectiv. În acest context, s-a remarcat că un interes comun ar putea prezenta tema exporturilor de produse agricole moldovenești în Rusia.

În încheiere, părțile au exprimat dorința comună de a continua schimbul practic în domeniul efectuării controlului financiar de stat/auditului public extern, organizării unor seminare științifico-practice

International Activity of the Court of Accounts

July-December, 2011

Lidia Tomozei
*Head of International
Relations Service*

In the second half of 2011, the Court of Accounts of the Republic of Moldova, having a new plenary membership since early July, continued to strengthen and diversify its cooperation both with the Supreme Audit Institutions from other countries and with the professional international organizations.

In terms of bilateral relationships, a significant prime-moment was the official visit of the President of the Court of Accounts, Serafim Urechean, to the Accounts Chamber of the Russian Federation on 25–26 July 2011. The visit, which took place under the Cooperation Agreement between these two institutions, provided room for a wide exchange of experience related to the current concerns of the two Courts, emphasizing some practical aspects of public external audit. The President Serafim Urechean had a meeting with his Russian counterpart Sergey Stepashin, where they discussed the role and place of the Court of Accounts in the Moldovan and Russian system of state institutions, the main activity directions of the two institutions, and their mission for a fair and efficient use of public funds. The parties also exchanged opinions about the operation of the two institutions, referring to the regulatory framework that regulates the control/audit work, organization and structure, functional responsibilities and tasks, forms and procedures of the performed control/auditing, as well as to the cooperation within such international organizations as INTOSAI, EUROSAI, and the Council of the Heads of Supreme Audit



Institutions of the CIS. Sergey Stepashin, President of the Accounts Chamber of the Russian Federation, informed his Moldovan counterpart about the results of the INTOSAI Working Group on national key-indicators, chaired by the Accounts Chamber of the Russian Federation and suggested to the Court of Accounts of the Republic of Moldova to continue its works in this Working Group.

During the meeting they also stressed that the Supreme Audit Institutions of both countries could contribute, within the limits of their competence, to the strengthening of the bilateral cooperation between the Republic of Moldova and the Russian Federation. Particularly, the parties highlighted the possibility to perform a parallel audit of the implementation of the Economic Cooperation Program between the Republic of Moldova and the Russian Federation for 2009–2020, finalized with recommendations and suggestions for a better implementation of this Plan forwarded to the Governments of the two countries. On this background, the export of Moldovan agricultural products to Russia was noted as an issue of common interest.

Finally, the parties expressed their common wish to continue the practical exchange in state financial control/public external audit by organizing bilateral scientific-practical workshops, training and de-

bilaterale, instruirii și perfecționării auditorilor, în special pe baza Institutului de Cercetări Științifice al Curții de Conturi a Federației Ruse și a Școlii Superioare a Auditului de Stat.



Alături de 11 instituții supreme de audit din Azerbaidjan, Estonia, Letonia, Malaiezia, Federația Rusă, Kazahstan, Tadjikistan, Turcia și Iran, Curtea de Conturi a Republicii Moldova a fost invitată să participe la manifestările organizate de Curtea de Conturi a Republicii Kîrgîze cu prilejul aniversării a 15 ani de la înființare, în zilele de 15–16 septembrie 2011. În cadrul manifestărilor s-au desfășurat lucrările Conferinței științifico-practice cu genericul „*Probleme ce vizează transparența sistemului bugetar și sarcinile auditului public*”, iar șefii delegațiilor au prezentat rapoarte privind problemele ce vizează transparența sistemului bugetar și sarcinile auditului public în țările lor. Delegația Curții de Conturi a Republicii Moldova a fost condusă de dl Valeriu Chițan, membru al Curții de Conturi. La lucrările Conferinței au participat, de asemenea, reprezentanți ai peste zece organizații internaționale, printre care TICA, USAID, FMI, UE etc.

Un grup de auditori ai Curții de Conturi, condus de membrul Curții de Conturi Ion Sturzu, a participat, în zilele de 17–21 octombrie 2011, la un seminar bilateral moldo-rus de schimb de experiență și de formare, care a avut loc la Moscova, la invitația Curții de Conturi a Federației Ruse.

Președintele Curții de Conturi a Federației Ruse Serghei Stepașin s-a întâlnit cu delegația Curții de Conturi a Republicii Moldova și a remarcat că vizita delegației moldovenești la Moscova este o continuare logică a vizitei Președintelui Curții de Conturi a Republicii Moldova Serafim Urechean la Curtea de Conturi a Federației Ruse din luna iulie a acestui an, în cadrul căreia s-a convenit să se consolideze cooperarea dintre ambele instituții în toate domeniile, inclusiv schimbul de experiență și de formare a personalului de audit. În special, s-a discutat despre efectuarea, în anii 2011–2012, a unui audit paralel privind utilizarea fondurilor publice care vizează punerea în aplicare în anii 2009–2011 a Programului de cooperare economică între Federația Rusă și Republica Moldova, inclusiv în ceea ce privește furnizarea în Rusia a produselor alimentare din Republica Moldova.

La finalul întâlnirii, Serghei Stepașin și-a exprimat încrederea că seminarul va contribui la consolidarea relațiilor bilaterale dintre instituțiile supreme de audit ale Federației Ruse și Republicii Moldova.

În cadrul seminarului de instruire experții ruși au împărtășit experiența și bunele practici cu co-

legii lor din Republica Moldova privind asigurarea controlului asupra formării și executării veniturilor federale, problemele ce țin de asistența metodologică și importanța cooperării internaționale, aspectele ce vizează punerea în aplicare a acordurilor interguvernamentale în domeniul activităților financiare și economice, administrarea și gestionarea patrimoniului public, precum și privind auditarea agenților economici al căror capital social este în întregime de stat sau în al căror capital social cota statului este mai mare de 50 la sută.

În plan multilateral, Curtea de Conturi a fost prezentă la unele evenimente de real interes pentru dezvoltarea relațiilor în cadrul organismelor internaționale de profil. Astfel, în perioada 8 august–2 septembrie 2011, doi controlori superiori de stat/auditori publici ai Curții de Conturi, Aurel Chiosa și Vitali Russu, au participat la cursurile de instruire privind auditul încasărilor (veniturilor), organizate de Centrul Internațional pentru Sisteme Informaționale și Audit (iCISA) al Instituției Supreme de Audit din India. Cursurile de instruire au permis participanților să se dezvolte profesional, să dobândească cunoștințe și abilități în vederea realizării auditelor, implementării și menținerii unui sistem de management la nivelul instituției supreme de audit (ISA) în conformitate cu standardele internaționale.

O delegație a Curții de Conturi, condusă de Președintele Curții de Conturi Serafim Urechean, a participat în data de 8 septembrie 2011 la lucrările Sesiunii a XI-ea a Consiliului conducătorilor organelor supreme de control financiar din statele membre ale CSI, care a fost organizată de Curtea de Conturi a Ucrainei, la Kiev, cu genericul „*Rolul și locul organelor supreme de control financiar din statele membre ale CSI în controlul utilizării fondurilor alocate de stat pentru prevenirea și atenuarea dezastrelor naturale*”.

La reuniune au participat delegații ale organelor supreme de control financiar din 9 state membre ale CSI: Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Kazahstan, Kîrgîzstan, Republica Moldova, Federația Rusă, Tadjikistan și Ucraina, precum și delegația Controlului de Stat al Letoniei, în calitate de observator.

În cadrul conferinței s-a remarcat că experiența efectuării auditelor în acest domeniu demonstrează că eficiența și eficacitatea au pondere în cazul în care auditele se efectuează în mod complex, prin intermediul unei analize și aprecieri complexe a sistemului de prevenire a catastrofelor, cele mai eficiente fiind auditele paralele, efectuate concomitent de câteva state.

Conștientizarea acestui fapt a contribuit decisiv la crearea Grupului de lucru EUROSAL privind audi-

veloping auditors, particularly in the State Scientific and Research Institute of System Analysis of The Accounts Chamber and of the State Auditing High-School.



Besides 11 Supreme Audit Institutions from Azerbaijan, Estonia, Latvia, Malaysia, Russian Federation, Kazakhstan, Tajikistan, Turkey, and Iran, the Court of Accounts of the Republic of Moldova was invited to participate in the activities organized by the Court of Accounts of Kyrgyzstan for the 15th anniversary of its foundation, on 15–16 September, 2011. The activities included the Scientific-Practical Conference entitled “*Issues related to the transparency of the budgetary system and tasks of the public auditing*” and the head of the delegations presented reports on the issues related to the transparency of the budgetary system and tasks of public auditing in their countries. The delegation of the Court of Accounts of the Republic of Moldova was headed by Valeriu Chitan, Member of the Court of Accounts. The Conference was also attended by representatives of more than ten international organizations, such as TICA, UAID, IMF, EU, etc.

A group of auditors of the Court of Accounts, headed by the Member of the Court of Accounts, Ion Sturzu, participated on 17–21 October 2011 in a bilateral Moldovan-Russian workshop for purposes of exchange of experience and training, which took place in Moscow, at the invitation of the Accounts Chamber of the Russian Federation.

The Chairman of the Accounts Chamber of the Russian Federation, Sergey Stepashin, met the delegation of the Court of Accounts of the Republic of Moldova and mentioned that the visit of the Moldovan delegation to Moscow is a logical continuation

of the visit of the President of the Court of Accounts of the Republic of Moldova to the Accounts Chamber of the Russian Federation in July this year, when they agreed to strengthen the cooperation between these two institutions in all areas, including the exchange of experience and auditors’ training. Particularly, they discussed the possibility to conduct a joint audit in 2011–2012 of the public funds related to the implementation of the Economic Cooperation Program between the Republic of Moldova and the Russian Federation during 2009–2011, including with respect to the delivery of foodstuff from the Republic of Moldova to Russia.

At the end of the meeting, Sergey Stepashin expressed his confidence that the workshop would contribute to the strengthening of the bilateral relationship between the Supreme Audit Institution of the Russian Federation and of the Republic of Moldova.

During the workshop, the Russian experts shared their experience and best practices with their colleagues from the Republic of Moldova related to the control of the formation and implementation of the federal revenue, methodological support and importance of international cooperation, enforcement of inter-governmental agreements on financial and economic activities, administration and management of public assets, fully owned by the State or with a State participation in the share capital of more than 50 per cent.

As for the multilateral activities, the Court of Accounts attended some events of real interest for the development of relationships within professional international organizations. Thus, during 8 August – 2 September 2011, two senior state controllers/public auditors of the Court of Accounts,



tul fondurilor alocate pentru prevenirea dezastrelor și catastrofelor, activitatea căruia este condusă și coordonată de către Curtea de Conturi a Ucrainei. În prezent, Grupul este format din 13 ISA permanente și 3 ISA în calitate de observatori.

Discuțiile în cadrul Sesiunii a XI-ea a Consiliului conducătorilor organelor supreme de control financiar din statele membre ale CSI cu privire la auditul catastrofelor confirmă consecvența Curții de Conturi a Ucrainei în calitate de președinte al Grupului special EUROSAL.

Toți șefii delegațiilor au prezentat rapoarte cu privire la subiectele discutate la sesiune, concentrându-se, în special, pe problemele existente în țările lor, precum și pe aspectele globale și regionale.

Participanții la sesiune au discutat despre modalitățile de rezolvare a problemelor existente și au făcut propuneri pentru cooperarea în continuare între organele supreme de control financiar din statele membre ale CSI în domeniul respectiv.

În zilele de 26–28 septembrie 2011, doi reprezentanți ai Curții de Conturi, Viorel Gamurar și Viorel Grozavu, au participat la atelierul de lucru privind auditul performanței, organizat de Centrul de Excelență în Finanțe din Ljubljana, Slovenia.

Discuțiile din cadrul atelierului de lucru s-au axat, în special, pe următoarele subiecte:

- informații generale privind auditul performanței;
- auditul performanței și auditul financiar;
- principiile auditării Rapoartelor Guvernului;
- metodologia de audit;
- caracteristicile probelor de audit al performanței;
- planificarea auditului, etapele de pregătire a planului de audit;
- efectuarea auditului, tehnici de audit;
- raportarea, standardele de raportare, raportul elementelor de calitate;
- sistemul de evidență;
- exemple de bune practici.

Reprezentanții Oficiului de Stat de Audit al Macedoniei și ai Curții de Conturi Europene au prezentat diferitele etape ale procesului de audit al performanței, metodologia, treptele de pregătire a planului de audit, executarea de audit, procesul de raportare și sistemul de evidență. Atelierul s-a concentrat pe experiența practică și pe exemple concrete de la Curtea de Conturi Europeană și Oficiul de Stat de Audit al Macedoniei.

În zilele de 10–13 octombrie 2011, controlorii superiori de stat Olesea Djurenco și Viorel Miron

au participat la lucrările Reuniunii a IX-a a Grupului de lucru EUROSAL privind auditul mediului, care au fost organizate de către Oficiul Național de Audit al Suediei la Stockholm, Suedia. La reuniune au participat circa 70 de reprezentanți ai instituțiilor supreme de audit din întreaga Europă. Lucrările reuniunii au fost prezidate de către Auditorul General al Suediei dl Gudrun Antemar și Auditorul General al Norvegiei dl Jurgjen Kosmo, care este Președintele Grupului de lucru EUROSAL privind auditul mediului.

Pe data de 10 octombrie a avut loc Seminarul cu tema „*Cele mai bune practici în domeniul auditului de mediu*”.

Subiectele de discuție din cadrul reuniunii din acest an au fost „*Transportul și problemele mediului*” și „*Auditul celor trei E în domeniul mediului: economicitate, eficiență, eficacitate*”.

În zilele de 1–2 noiembrie 2011, o delegație a Curții de Conturi, condusă de vicepreședintele Curții dl Tudor Șoitu, a efectuat o vizită de documentare la Oficiul Național de Audit al Danemaricii (ONAD). Scopul vizitei a fost de a cunoaște mai bine rolul și funcțiile unei Instituții Supreme de Audit (ISA) și ale Comisiei parlamentare responsabile de finanțe, economie și buget. În cadrul vizitei de documentare delegația Curții de Conturi a avut întreveneri cu Henrik Otbo, Auditorul General al Danemaricii, șefii de Oficiu Vibeke von Stemmann, Michala Krakauer și Rolf Elm-Larsen, precum și cu șeful Secretariatului Nanna Henning. Reprezentanții ONAD au prezentat informații despre rolul și statutul ONAD și cadrul legislativ relevant; procesul de reformare a instituției supreme de audit; auditul fondurilor europene; cooperarea cu auditul intern etc.

De asemenea, în cadrul vizitei de documentare, delegația Curții de Conturi a Republicii Moldova a avut două întreveneri la Parlamentul Danemaricii cu membrii Comisiei de conturi publice și ai Comitetului de finanțe.

La invitația Președintelui Curții de Conturi a Republicii Azerbaidjan, Heydar Asadov, o delegație a Curții de Conturi, condusă de Președintele Curții Serafim Urechean, a participat, în zilele de 2–3 noiembrie 2011, la manifestările organizate cu prilejul aniversării a 10 ani de la crearea Curții de Conturi a Republicii Azerbaidjan, care au avut loc la Baku.

La eveniment au participat șefii instituțiilor supreme de audit membre ale INTOSAI, EUROSAL și ASOSAI, reprezentanți ai organismelor internaționale, precum și înalți demnitari ai Republicii Azerbaidjan.

În zilele de 8–9 noiembrie 2011, o delegație a Curții de Conturi, condusă de Președintele Curții



Aurel Chiosa and Vitali Russu, participated in the training course on revenue audit, organized by the International Centre for Information Systems and Audit (iCISA) of the Supreme Audit Institution of India. At the training course the participants benefited of professional development, acquired knowledge and skills needed for audit performance, implementation and maintenance of a management system at the level of the Supreme Audit Institution in line with the international standards.

A delegation of the Court of Accounts, headed by the President of the Court of Accounts, Serafim Urechean, participated on 8 September 2011 in the XIth session of the Council of the Heads of Supreme Audit Institutions of the CIS, which was organized by the Accounting Chamber of Ukraine in Kiev, entitled *“Role and Place of Supreme Financial Control Institutions of the CIS Member Countries in Controlling the Use of the Funds Appropriated by the State for the Prevention and Mitigation of the Natural Disasters.”*

The event was attended by delegations from supreme financial control bodies of 9 CIS member countries: Armenia, Azerbaijan, Belarus, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Republic of Moldova, Russian Federation, Tajikistan and Ukraine, as well as a delegation of the State Audit Office of Latvia as an observer.

The participants in the conference noticed that their experience with such audits proves that the efficiency and effectiveness can be assessed if the audits are carried out in a complex manner, by making a complex analysis and evaluation of the disaster prevention system; the parallel audits being the most efficient when performed jointly by several countries.

Once this was fully understood, the EUROSAI Task Force on the Audit of Funds Allocated to Disasters and Catastrophes was established, whose work is led and coordinated by the Accounting Chamber of Ukraine. Currently the Task Force consists of 13 permanent SAIs and 3 SAIs with the status of observers.

The discussions during the XIth Session of the Council of the Heads of Supreme Audit Institutions of the CIS on the Audit of Catastrophes confirms the consistency of the Accounting Chamber of Ukraine as chairman of the EUROSAI Task Force.

All the heads of delegations presented reports on the topics discussed during the session, focusing mainly on the problems specific for their countries, as well as on global and regional aspects.

The participants in the session discussed how to overcome the existing problems and made proposals on further cooperation among the supreme financial control bodies from CIS member countries in the respective area.



Center
of Excellence
in Finance

During 26–28 September 2011, two representatives of the Court of Accounts, Viorel Gamurar and Viorel Grozavu, participated in the workshop on performance audit, organized by the Center of Excellence in Finance from Ljubljana, Slovenia.

The workshop discussions focused mainly on the following subject:

- general information about performance audits;
- performance audit and financial audit;
- principles of auditing Government Reports;
- audit methodology;
- characteristics of performance audit evidence;
- audit planning, audit plan development stages;
- conducting the audit, audit techniques;
- reporting, reporting standards, quality elements report;
- records keeping system;
- examples of good practices.

Representatives of the Macedonian National Audit Office and of the European Court of Auditors presented various stages of the performance audit, methodology, stages of preparing the audit plan, conduct of the audit, reporting system and records keeping system. The workshop focused on practical experience and specific examples from the European Court of Auditors and Macedonian National Audit Office.

On 10–13 October 2011, the senior state controllers, Olesia Djurenco and Viorel Miron, participated in the IXth meeting of the EUROSAI Working Group on Environmental Auditing, which was organized by the Swedish National Audit Office in Stockholm, Sweden. The meeting was attended by about 70 representatives of Supreme Audit Institutions from all over Europe. The works of the meeting were chaired by the Swedish Auditor General Gudrun Antemar and Norwegian Auditor General Jørgen Kosmo, who is the Chairman of the EUROSAI Working Group on Environmental Auditing.

Seminar on *“Best practice in environmental auditing”* was held on 10 October.

This year the following topics were discussed – *Transport related environmental issues* and *Approaches in auditing 3Es in environmental audits: economy, efficiency, effectiveness.*

On 1–2 November 2011, a delegation of the Court of Accounts, headed by the Deputy President of the CoA, Tudor Soitu, had a fact-finding visit to the National Audit Office of Denmark (NAOD). The aim

Serafim Urechean, a efectuat o vizită de studiu la Oficiul Național de Audit al Marii Britanii și Irlandei de Nord. Scopul vizitei a fost de a cunoaște mai bine rolul și funcțiile unei instituții supreme de audit moderne.

În cadrul vizitei de studiu delegația Curții de Conturi a avut întreveneri cu Controlorul și Auditorul General al Marii Britanii Amyas Morse, precum și cu Martin Sinclair, asistentul Auditorului General, Stephen Luxford, responsabil pentru relațiile cu Parlamentul, Neville De Spretter, responsabil pentru auditul intern etc.

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Republica Moldova (PNUD), în cadrul *Proiectului Suport pentru Dezvoltarea Parlamentului Republicii Moldova*, în cooperare cu Oficiul Național de Audit al Suediei (ONAS), a organizat, în data de 15 noiembrie 2011, la Chișinău, un atelier de lucru privind cooperarea între Parlament și Instituția Supremă de Audit.

Atelierul de lucru, care a avut ca scop intensificarea cooperării între Curtea de Conturi și Comisia parlamentară economie, buget și finanțe, a reprezentat un cadru propice pentru realizarea unui dialog alături de Veaceslav Ioniță, președintele Comisiei economie, buget și finanțe a Parlamentului Republicii Moldova, Serafim Urechean, Președintele Curții de Conturi, membri și angajați ai Curții de Conturi, precum și alături de Per Rosengren, ex-membru al Parlamentului Suediei și fost membru al Consiliului ONAS, Elisabeth Carlsund, reprezentant al ONAS, Nijole Mickuvienė, vicepreședintele Oficiului Național de Audit al Lituaniei, reprezentanți ai PNUD.

Atelierul de lucru și-a propus să ofere cadru unor dezbateri relevante și interactive privind co-

municarea dintre o instituție supremă de audit și Parlament și impactul asupra unei bune guvernări.

În acest context, Ecaterina Paknehad, membru al Curții de Conturi, s-a concentrat asupra problemelor ce țin de menirea auditului public extern, care contribuie la îmbunătățirea managementului finanțelor publice, promovează transparența și răspunderea, raportarea privind conformitatea și eficiența utilizării banilor publici, acordând o atenție deosebită interacțiunii dintre ISA și Parlament prin desemnarea auditorilor generali sau a membrilor Curții de Conturi; solicitarea unor audite de către Parlament; aprobarea bugetului independent al Curții de Conturi; raportarea ISA către Parlament; studierea rapoartelor anuale și a rapoartelor separate de către Parlament; comunicarea continuă dintre ISA și Parlament.

În cadrul atelierului de lucru a fost încurajat schimbul de informații privind rolul unei ISA într-un sistem democratic, precum și s-a discutat pe marginea cooperării și susținerii ISA de către politicieni, reprezentanți mass-media și ai societății civile, a asigurării impactului activității unei ISA prin recomandări utile pentru entitățile auditate, consultări și implicare în dezvoltarea unui management financiar sănătos, prin efectuarea unor audite ale performanței și auditarea sistemelor „anticorupție” și „antifraudă”.

Dna Elisabeth Carlsund, Directorul de Audit la ONAS, a subliniat importanța efectuării auditelor performanței și interesul sporit în lume pentru auditele performanței, menționând, totodată, despre comunicarea continuă a ONAS cu Parlamentul, care determină în legi orientarea operațiunilor de audit; decide alocațiile ONAS și numește conducerea de vîrf a ONAS – trei Auditori Generali.



of the visit was to understand better the role and functions of a Supreme Audit Institution (SAI) and of the Parliamentary Committee for Finance, Economy, and Budget. During the fact-finding visit, the delegation of the Court of Accounts met with Henrik Otbo, Auditor General of Denmark, the Heads of Office, Vibeke von Stemmann, Michala Krakauer, and Rolf Elm-Larsen, as well as the Head of Secretariat Nanna Henning. NAOD representatives presented information about the role and status of the NAOD and the relevant legal framework; the reforming of the Supreme Audit Institution; audit of the European Funds; cooperation with the internal audit; etc.

As well, during the fact-finding visit the delegation of the Court of Accounts of the Republic of Moldova had two meetings at the Danish Parliament with the members of the Public Accounts Committee and Finance Committee.

Being invited by the President of the Chamber of Accounts of the Republic of Azerbaijan, Heydar Asadov, a delegation of the Court of Accounts headed by the President of the Court, Serafim Urechean, participated on 2–3 November 2011 in the activities organized for the 10th anniversary of the establishment of the Chamber of Accounts of the Republic of Azerbaijan, which took place in Baku.

The event was attended by the heads of the Supreme Audit Institutions members of INTOSAI, EUROSAI, ASOSAI, representatives of international organizations, as well as high officials of the Republic of Azerbaijan.

On 8–9 November 2011, a delegation of the Court of Accounts, headed by the President of the CoA, Serafim Urechean, had a study visit to the National Audit Office of the United Kingdom and Northern Ireland. The aim of the visit was to understand better the role and functions of a modern Supreme Audit Institution.

During the study visit, the delegation of the Court of Accounts met the Comptroller and Auditor General of the United Kingdom, Amyas Morse, as well as Martin Sinclair, Assistant Auditor General, Stephen Luxford, responsible for the relations with the Parliament, Neville De Spretter, responsible for the internal audit, etc.

The United Nations Development Programme in the Republic of Moldova (UNDP) within its *Support to Parliamentary Development in Moldova Project*, in cooperation with the Swedish National Audit Office (SNAO) organized on 15 November 2011 in Chisinau a workshop on the cooperation between the Parliament and the Supreme Audit Institutions.

The workshop, which aimed at strengthening the cooperation between the Court of Accounts

and the Parliamentary Committee for Economy, Budget, and Finance, was a suitable framework to have a dialog with Veaceslav Ionita, Chairman of the Parliamentary Committee for Economy, Budget, and Finance; Serafim Urechean, President of the Court of Accounts; members and employees of the Court of Accounts; as well as Per Rosengren, ex-Member of the Swedish Parliament and ex-Member of the SNAO Board; Elisabeth Carlsund, SNAO representative; Nijole Mickuvienė, Deputy Chair of the National Audit Office of Lithuania (NAOL); UNDP representatives.

The workshop aimed at providing room for new relevant and interactive discussions related to the communication between a Supreme Audit Institution and the Parliament and the impact on good governance.

In this context, Ecaterina Paknehad, Member of the Court of Accounts, focused on the issues related to the mission of the public external audit, which contributes to the improvement of public funds management, promotes transparency and accountability, reporting on compliance and efficiency of using public funds, paying special attention to the interaction between the SAI and the Parliament by appointing auditors general or members of the Court of Accounts; Parliament requesting some audits; approval of the independent budget of the Court of Accounts; SAI reporting to the Parliament; Parliament studying the annual reports and separate audit reports; ongoing communication between the SAI and the Parliament.

The workshop encouraged exchange of information on the role of a SAI in a democratic system and discussed the cooperation and support of SAI by the politicians, mass-media and civil society representatives; securing the impact of SAI activity by means of useful recommendations for the auditees, consultations and involvement in the development of a sound financial management by carrying out performance audits and auditing the “anti-corruption” and “anti-fraud” systems.

Elisabeth Carlsund, Audit Director with SNAO, emphasized the importance of performance audits and the increased interest all over the world towards the performance audit, also mentioning the ongoing communication between the SNAO and the Parliament, which determines in legal acts the orientation of the audit operations, decides on SNAO appropriations, and appoints the top management of the SNAO – three Auditors General.

At the invitation of the State Audit Office of Hungary, the senior state controller Oxana Chirilici participated in the Seminar of Supreme Audit Insti-



La invitația Oficiului de Stat de Audit al Ungariei, controlorul superior de stat Oxana Chirilici a participat la Seminarul instituțiilor supreme de audit privind lupta împotriva fraudei și corupției, care a avut loc la Budapesta, în perioada 23–25 noiembrie 2011.

Oficiul de Stat de Audit al Ungariei a lansat în anul 2009 o metodologie concentrată pe chestiuni de anticorupție „*Cartografia riscurilor de corupție – consolidarea integrității, bazată pe cultura administrativă*”, care se întemeiază pe experiența metodologică a unui fost proiect de Twinning Olanda-Ungaria din anii 2007–2008, finanțat din fondurile Uniunii Europene. Scopul proiectului a fost explorarea, cartografierea și clasificarea riscurilor corupției în administrația publică, instituirea unei practici mai bune de audit și asigurarea conformității cu normele legale și etice, a transparenței și inovației profesionale. Proiectul promovează pregătirea pentru o schimbare în cultura administrativă prin propagarea abordării integrității și metodelor de autoevaluare pentru participarea instituțiilor publice la un chestionar prezentat de Oficiul de Stat de Audit al Ungariei. De asemenea, proiectul include instruirii pentru funcționarii publici, iar 40 de auditori și funcționari publici, reprezentanți ai ISA membre ale EUROSAI au participat la aceste instruirii, în zilele de 23–25 noiembrie 2011, pentru a face un schimb de experiență în materie de antifraudă și anticorupție.

Toate acțiunile au reprezentat un nou impuls pe linia consolidării relațiilor de cooperare cu aceste prestigioase instituții supreme de audit, dar și prilejul unui util schimb de idei și de experiență cu personalități marcante din sfera auditului public extern.

Vizite la Curtea de Conturi

În zilele de 18–19 octombrie 2011, Curtea de Conturi a fost gazda unei delegații a Instituției

Supreme de Audit a Slovaciei, compusă din Președintele acesteia Jan Jasovsky, Directorul Direcției TI Jan Beno și Directorul Oficiului Președintelui Annamaria Vizikova. Scopul vizitei a fost schimbul de experiență și stabilirea unui parteneriat pentru viitor.

În contextul acestui dialog, Președintele Curții de Conturi a Republicii Moldova Serafim Urechean a menționat despre activitățile pe care Curtea și le propune pentru viitorul apropiat. Totodată, oaspeții au fost informați de către Ecaterina Paknehad, membru al Curții de Conturi, despre proiectele de dezvoltare ale acesteia, precum și despre mecanismul de funcționare, cadrul legal și perspectivele Curții de Conturi.

Președintele ISA a Slovaciei J. Jasovsky a relatat despre instituția pe care o prezidează, despre cadrul legal în care funcționează, exprimând dorința pentru eventuale colaborări cu Curtea de Conturi a Republicii Moldova.

În cadrul vizitei oficiale la Chișinău, delegația slovacă a avut o întrevedere cu Președintele Comisiei parlamentare economie, buget și finanțe Veaceslav Ioniță.

Întrevederi la Curtea de Conturi

Pe parcursul perioadei de referință, Președintele, membrii și angajații Curții de Conturi au avut întrevederi cu reprezentanți și experți ai Uniunii Europene, Băncii Mondiale, Corporației Provocările Mileniului din SUA, Consiliului European, precum și cu expertul internațional IBTCI James Bonnell, consultant pentru Curtea de Conturi în perioada octombrie 2008 – iulie 2011, Ambasadorul Federației Ruse în Republica Moldova dl V. Kuzmin, etc.

tutions on combating fraud and corruption, which took place in Budapest, on 23–25 November 2011.

The State Audit Office of Hungary launched in 2009 a methodology that focused on anti-corruption matters *“Corruption Risks Mapping – Strengthening the Integrity on the Basis of the Administrative Culture”*, based on the methodological experience of a previous Netherlands-Hungary Twinning Project in 2007–2008, funded from EU funds. The project aimed at exploring, mapping, and classifying the corruption risks in the public administration; establishing a better audit practice; and ensuring the compliance with the legal and ethical norms and the professional transparency and innovation. The project promotes the preparation for a change in the administrative culture by disseminating the integrity approach and self-assessment methods for the participation of the public institutions in a questionnaire submitted by the State Audit Office of Hungary. The project also includes trainings for civil servants. 40 auditors and civil servants, representatives of SAIs members of EUROSAI participated in these trainings on 23–25 November 2011 to exchange experience in anti-fraud and anti-corruption.

All these actions strengthened the cooperation with these prestigious Supreme Audit Institutions and served as a possibility to exchange ideas and experience with remarkable people in the area of external public audit.

Visits to the Court of Accounts

On 18–19 October 2011, the Court of Accounts hosted a delegation of the Slovak Supreme Audit

Institution, consisting of its Chairman, Jan Jasovsky, Head of the IT Department, Jan Beno, and the Head of Chairman’s Office, Annamaria Vizikova. The visit aimed at exchanging experience and establishing a partnership for the future.

During this dialog, the President of the Court of Accounts of the Republic of Moldova, Serafim Urechean, presented the short-term plans of the Court of Accounts. Ecaterina Paknehad, Member of the Court of Accounts, informed the guests about its development projects, as well as about the functioning mechanism, legal framework, and perspectives of the Court of Accounts.

The President of the Slovak SAI, J. Jasovsky, made an overview of his institution, told about the underlying legal framework, expressing the wish to initiate cooperation with the Court of Accounts of the Republic of Moldova.

During the official visit to Chisinau, the Slovak delegation met with the Chairman of the Parliament Committee for Economy, Budget, and Finance, Veaceslav Ionita.

Meetings at the Court of Accounts

During the reference period, the President, Members and employees of the Court of Accounts met with representatives and experts of the European Union, World Bank, US Millennium Challenge Corporation, Council of Europe, as well as the international IBTCI Consultant James Bonnell, consultant of the Court of Accounts during October 2008 – July 2011, Ambassador of the Russian Federation in the Republic of Moldova, V. Kuzmin, etc.



Jurnal de călătorie. Experiența Oficiului Național de Audit (ONA) al Marii Britanii



Angela Pascaru
Membru al Curții de Conturi

Nimic nu e mai util decât să acumulezi din experiența altora, iar Curtea de Conturi a Republicii Moldova întotdeauna a fost deschisă spre a împrumuta experiențe de succes, a aplica modele noi, întru eficientizarea activității și sporirea calității muncii. În acest scop, o delegație formată din membri ai CC, condusă de către Președintele CC dl Serafim Urechean, a făcut o vizită de studiu în Marea Britanie. Principalele linii de subiect abordate au fost: prezentare generală despre ONA, istoricul și structura; rolul Asistentului Auditorului General în cadrul ONA; relațiile ONA cu Parlamentul; bugetul ONA: elaborare, aprobare, executare; coraportul dintre auditul public extern și auditul intern; planificarea strategică; procesul de efectuare a auditului performanței; metodologia; monitorizarea implementării recomandărilor; asigurarea calității; instruirile; gestionarea riscurilor.

Anul 1985 se consideră anul creării ONA, însă auditul extern există mai de demult.

Mandatul ONA în calitate de instituție supremă de audit este de a efectua audite financiare și audite ale performanței, care se realizează în coraport de 89% la 11% (500 rapoarte financiare pe an și 60 rapoarte de audit al performanței). Sînt supuse auditului financiar toate autoritățile publice centrale. Raportul financiar al fiecărei autorități este însoțit obligatoriu de opinia de audit.

ONA nu are atribuția de a audita autoritățile publice locale.

Audite TI nu se efectuează, însă sistemele informaționale se examinează/testează ca parte componentă a auditelor financiare sau ale performanței.

Obiectivul ONA este verificarea utilizării banilor publici. Obiectivele auditelor performanței sînt: verificarea utilizării mijloacelor publice prin prisma celor trei "E" – eficiență, economicitate, eficacitate.

Nu sînt supuse auditului obiectivele politicilor promovate de guvernare. De asemenea, ONA nu se implică în procesul de luare a deciziilor, recomandările fiind emise pentru viitor.

Indiferent de faptul că sarcina principală a tuturor executorilor de buget este de a reduce cheltuielile, problemele identificate de auditori sînt analogice pentru toate autoritățile:

- managementul financiar nu se abordează din punct de vedere strategic;
- conducătorii nu cunosc costul real al anumitor lucruri/activități.

Guvernul și entitățile reacționează activ la Rapoartele de audit ale ONA, neregulile fiind lichidate pînă la remiterea rapoartelor către Parlament și publicarea acestora.

Toate rapoartele de audit al performanței se prezintă Parlamentului și sînt examinate de Comisia buget și finanțe.

Travel Journal. Experience of the United Kingdom National Audit Office (NAO)

Angela Pascaru
Member of the Court
of Accounts

Nothing can be more useful than learning from others' experience and the Court of Accounts of the Republic of Moldova has been always open to taking over successful experience and applying new models in order to streamline the activity and enhance the quality of work. For this purpose, a delegation of CoA members, led by the President Serafim Urechean, had a study visit to the United Kingdom. The following topics were discussed: overview, history and role of NAO; role of the Assistant Auditor General at NAO; relationship of NAO with the Parliament; NAO budget – development, approval, implementation; relationship between the public external audit and internal audit; strategic planning; performance audit; methodology; follow up on the implementation of audit recommendations; quality assurance; trainings; risk management.

NAO is assumed to be founded in 1985, but the public external audit had existed before.

The **mandate** of the NAO as a Supreme Audit Institution is to carry out financial audits and performance audits, in a proportion of 89% to 11% (500 financial audit reports to 60 performance audit reports per year). All central public authorities are audited. The financial statement of any authority must have an audit opinion attached.

NAO does not have the duty to audit local public authorities.

IT audits are not conducted; the information systems are reviewed/ tested during the financial or performance audits.

The **objective** of the NAO is to verify the use of public funds. The performance audits have the following objectives: to check the use of public funds from the perspective of the 3 E's – efficiency, economy, and effectiveness.

The objectives of Government policies are not audited. NAO does not interfere in the decision-making process, the recommendations being issued for the future.

Though the main task of all budget spenders is to diminish the expenses, the problems identified by auditors are similar for all authorities:

- lack of a strategic perspective of the financial management;
- managers are not aware of the actual cost of certain things/activities.

The Government and entities have a positive response to the NAO audit reports, the issues being solved before the reports are submitted to the Parliament and published.

All performance audit reports are submitted to the Parliament and reviewed by the Budget and Finance Committee.

Structure:

NAO employs 850 people, of whom 280 are trainees, 280 are certified auditors and the others are support staff.

Structura:

ONA are 850 de angajați, dintre care circa 280 se instruiesc, 280 sînt auditori certificați, iar restul – personal de suport.

ONA este condus de Auditorul General, care are 4 Asistenți (membri). Un ajutor foarte însemnat pentru Auditorul General este directorul pentru guvernanta (șeful Aparatului).

Atribuțiile **Auditorului General**:

- conduce ONA și independent ia deciziile;
- reprezintă ONA pe plan extern.

Atribuțiile **directorului pentru guvernanta**:

- coordonează toată activitatea operațională;
- organizează ședințele, coordonează activitatea serviciilor: resurse umane, TI, redactare, publicare, imagine.

Asistenții Auditorului General:

- nu participă la realizarea auditelor (cu aceasta se ocupă directorii de departamente);
- supraveghează procesul de audit;
- au în subordine directori de departamente, repartizați pe domenii (știință, apărare, cultură, securitate etc.).

Departamentele sînt repartizate după domenii: departamente pentru auditul financiar, departamente pentru auditul performanței, precum și departamente operaționale (relații cu Parlamentul; instruire; metodologie pentru auditul financiar și pentru auditul performanței). Auditul intern se află în subordinea Auditorului General.

Auditorul General este asistat de **Consiliul consultativ**, format din 9 membri cu un mandat de 3 ani. Consiliul consultativ este un organ care oferă consultanță cu privire la management. Președintele Consiliului consultativ este directorul Colegiului de business din Londra. Din Consiliu fac parte membri neexecutivi din afara ONA, care-s remunerați cu ½ din salariul de la ONA, precum și membri executivi, care, de regulă, sînt Asistenții Auditorului General.

Consiliul consultativ se întrunește în 10 ședințe pe an, dintre care la 2 ședințe se discută probleme strategice.

Membrilor Consiliului consultativ li se oferă diferite informații despre ONA, buget, evenimente, activitate, planificarea activităților, planurile de viitor etc.

Pe site-ul ONA se plasează toată informația cu privire la activitatea Consiliului Consultativ.

În cadrul ONA mai există un Comitet de audit și un Comitet de remunerare.

Conducerea se realizează în formă de cascadă, de sus în jos, iar propunerile pentru elaborarea diferitor documente strategice și pentru luarea deciziilor importante se acumulează de jos în sus.

Rolul Asistentului Auditorului General în cadrul ONA

Auditorul General are 4 Asistenți, care alcătuiesc echipa managerială.

Principiile de bază ale activității Asistentului:

- obiectivitate;
- integritate;
- capacitate profesională.

Sarcinile echipei manageriale:

- stabilirea direcțiilor strategice;
- gestionarea operațiunilor-cheie cu organele din exterior: Parlamentul, entitățile, mass-media;
- menținerea reputației ONA;
- gestionarea riscurilor;
- soluționarea problemelor apărute în cadrul ONA.

Activitățile de bază ale Asistentului:

- decide asupra temelor de audit;
- gestionează riscurile;
- coordonează activitatea Departamentelor din subordine la nivel strategic;
- evaluează necesitățile de instruire și oferă instruire;
- analizează care poate fi impactul auditului efectuat;
- răspunde de comunicarea cu conducerea entităților auditate.

În comunicarea cu entitățile **promovează 3 aspecte**:

- îmbunătățirea managementului;
- îmbunătățirea performanțelor;
- promovarea activității cost-eficientă.

Scopul activității Asistentului:

- menținerea unor relații de cooperare dintre auditori și conducătorii entităților;
- promovarea și comunicarea unui mesaj identic cu cel al auditorilor (exemplu de mesaj: *"Necesitatea îmbunătățirii calității managementului serviciilor publice acordate"*);
- identificarea problemelor de sistem și propunerea soluțiilor.

NAO is managed by the Auditor General, who has 4 Assistants (members). The Auditor General is helped significantly by the Chief Operating Officer (head of office).

Duties of the *Auditor General*:

- to manage the NAO and take decisions independently;
- to represent the NAO externally.

Duties of the *Chief Operating Officer*:

- to coordinate the entire operational activity;
- to organize meetings, coordinate the activity of the following services: human resources, IT, editing, publication, public image.

***Assistant Auditors General*:**

- do not participate in audits (this is the duty of heads of departments);
- supervise the audit process;
- have in their subordination heads of departments, distributed by areas (science, defense, culture, security, etc.);

The departments are distributed by areas: financial audit departments, performance audit departments, as well as operational departments (relationship with the Parliament; training; methodology for financial audit and performance audit). The internal audit is subordinated to the Auditor General.

The Auditor General is advised by the **Board**, consisting of 9 members with a 3-year mandate. The NAO Board is a body that provides management consultancy. The Chairman of the Board is the Dean of London Business School. The Board consists of non-executive members from outside the NAO, who are paid ½ salary from the NAO, and of executive members, who are usually the Assistant Auditors General.

The Board meets 10 times a year, of which 2 meetings are devoted to the discussion of strategic issues.

The Board members are provided with various information about the NAO, budget, events, activity, activity planning, plans for the future, etc.

All the information about the activity of the Board is placed on the NAO website.

NAO also has an Audit Committee and a Remuneration Committee.

NAO has a top-down management style, while the proposals for the development of various strategic papers and for taking important decisions are collected from bottom to top.

The role of the Assistant Auditors General at NAO

The Auditor General has 4 Assistant Auditors and together they form the leadership team.

The main principles of Assistant Auditors' work:

- objectivity;
- integrity;
- professional capacity.

Duties of the leadership team:

- to establish the strategic directions;
- to manage the key-operations with the external bodies: Parliament, entities, mass media;
- to maintain the reputation of the NAO;
- to manage risks;
- to solve the problems that arise in the NAO.

The main activities of Assistant Auditors:

- deciding on audit topics;
- managing risks;
- coordinating the work of subordinated departments at the strategic level;
- assessing the training needs and delivering trainings;
- analyzing the possible impact of the performed audit;
- being responsible for the communication with the management of the auditees.

When communicating with the entities **3 aspects** are promoted:

- management enhancement;
- performance enhancement;
- promotion of cost-efficient activities.

Aim of the Assistant Auditors:

- to maintain cooperation relationships between the auditors and entity managers;
- to promote and communicate the same message as auditors (for instance: *"The need to improve the quality in the management of the provided public services"*)
- to identify the systemic problems and recommend solutions.

Relationship of the NAO with the Parliament

All NAO work is directed towards the Parliament. The NAO is quite frequently in the focus of the public (newspapers, TV, radio). The findings of the NAO auditors are frequently used in the Parlia-

Relațiile ONA cu Parlamentul

Toată munca ONA este direcționată spre Parlament. ONA este destul de frecvent în atenția publicului (ziare, TV, radio). Constatările auditorilor ONA sînt utilizate des în Parlament, care îi apreciază ca pe o sursă credibilă și importantă de informație.

În Parlament activează 17 comisii parlamentare, iar ONA conlucrează mai frecvent cu 2 din ele: Comisia buget și finanțe și Comisia finanțe publice, care examinează, aprobă, monitorizează executarea bugetului și auditează raportul financiar al ONA.

Celorlalte comisii parlamentare li se prezintă informații generalizatoare pe domeniile auditate, în scop de informare.

Comisia buget și finanțe se întrunește de 2 ori pe săptămîină pentru a discuta rezultatele auditelor. La aceste ședințe se discută doar despre utilizarea banului public/al contribuabilului, și nicidecum politicile statului.

Responsabil de organizarea ședințelor Comisiei este ONA, care pregătește o Informație generalizatoare, întrebări, răspunsuri, întrebări posibile. Informația se discută la ONA, fiind stabilite obiectivele ședinței.

La ședințe participă:

- responsabilul de finanțe de la entitatea auditată;
- Auditorul General cu echipa de audit;
- un angajat din Departamentul responsabil de relațiile cu Parlamentul;
- un factor de decizie de la Ministerul Finanțelor.

Ședințele Comisiei sînt publice.

După audierea părților, Comisia, timp de o lună, emite propriul raport și înaintează recomandări, raportul fiind remis Guvernului spre implementare. Auditorii ONA ajută la scrierea raportului. Guvernul, în termen de 2 luni, trebuie să răspundă la raport și recomandări. Prin intermediul Comisiei se responsabilizează conducătorii entităților privind implementarea recomandărilor.

Ministerul Finanțelor este preocupat de utilizarea banului public și, în mod independent, monitorizează implementarea recomandărilor de către entități. În acest sens, ministerul pentru prima dată va efectua o analiză a recomandărilor neexecutate și o va prezenta Comisiei, aceasta fiind însoțită de avizul Curții de Conturi.

Conducătorii entităților care nu execută recomandările sînt invitați repetat la Comisie, pentru a da explicații.

Bugetul ONA: elaborare, aprobare, executare

Pentru procesul de bugetare se elaborează 4 documente, din care 2 la nivel extern:

- Strategia, care conține tendințele de cheltuieli pentru o perioadă de 3 ani și este prezentată Parlamentului în luna noiembrie;
- Devizul de cheltuieli pe un an.

Bugetul ONA se aprobă de către Parlament în luna iunie pentru anul în curs (anul bugetar: 31.03–01.04).

La nivel intern se elaborează 2 documente:

- Business-planul;
- Planul de repartizare a resurselor pe subdiviziuni.

Comisia finanțe publice, de obicei, aprobă integral bugetul solicitat de către ONA, dar și este îngrijorată cînd ONA solicită mai puține resurse, deoarece apare întrebarea dacă se va reuși realizarea volumului de audite planificate în cazul micșorării volumului mijloacelor.

Strategia pentru 3 ani se discută în Comisie, fiind analizate obiectivele, tendințele și sarcinile, necesitățile de resurse.

Planificarea bugetului se face din jos în sus: fiecare subdiviziune înaintează propunerile sale de buget, evaluînd necesitățile de resurse din perspectiva activităților și obiectivelor stabilite. Propunerile de buget se examinează în coraport cu obiectivele din Strategie. Examinările se efectuează de către echipa managerială. Bugetarea se face pe politici și programe, a căror implementare durează.

Indicatorii de performanță se elaborează de către Serviciul de planificare corporativă și solicitările de buget sînt în raport cu realizarea indicatorilor. În acest context, activitatea ONA este în raport cu realizarea indicatorilor stabiliți.

Auditul extern privind executarea bugetului ONA se achită de către ONA, mijloacele pentru acesta fiind planificate în buget.

Raportul dintre auditul public extern și auditul intern

Auditul intern este un departament în subordinea Auditorului General și are un rol important în următoarele domenii: guvernanță; gestionarea riscurilor; controlul intern.

Auditul intern privește în viitor și se realizează în conformitate cu standardele internaționale: 2050 – Coordonare, și 2110 – Guvernare, ceea ce înseamnă: Comunicare; Gîndire rațională.

ment, which perceives them as a reliable and important source of information.

The Parliament has 17 Parliament Committees and the NAO cooperates mainly with 2 of them: Budget and Finance Committee (1) and Public Accounts Commission (2), which review, approve, monitor the implementation of the budget and audit the NAO's financial statement.

The other Parliament Committees are provided background data on the audited areas for information purposes.

The Committee (1) meets twice a week to discuss the audit results. During these meetings they discuss only about the use of public/taxpayers' money, but in no way the state policies.

The NAO is responsible to organize the meetings of the Committee, preparing general information, questions, answers, possible questions. The information is discussed at NAO, establishing the goals of the meeting.

Participants in the meeting:

- auditee's officer responsible for finance;
- Auditor General with the audit team;
- an employee from the Department responsible for the relationship with the Parliament;
- a decision maker from the Ministry of Finance.

The meetings of the Committee are public.

Having heard the parties, the Committee issues its own report and submits recommendations within one month. The report is submitted to the Government for implementation. The NAO auditors help writing the reports. The Government, within 2 months, shall react to the report and recommendations. The awareness of the heads of entities related to the implementation of recommendations is raised by means of the Committee.

The Ministry of Finance is concerned with the use of public funds and monitors independently the implementation of recommendations by the entities. For this purpose, the Ministry will first make an analysis of the non-implemented recommendations and submit it to the Committee, accompanied by the comments of the NAO.

The heads of the entities that do not implement the recommendations are invited repeatedly to the Committee to give explanations.

NAO Budget: development, approval, implementation

4 documents are developed for the budgeting process, 2 of them externally:

- The Strategy that contains the expense trends for a 3-year period and is submitted to the Parliament in November;
- Annual budget of expenses.

The NAO budget is approved by the Parliament in June for the current year (budget year: 31.03–01.04)

2 documents are developed internally:

- The business-plan;
- The plan of distribution of resources by subdivisions.

The Commission (2) usually approves the entire budget requested by the NAO, but it is worried when the NAO asks for less resources, because this endangers the likelihood that they will manage to perform the planned amount of audits.

The 3-year strategy is discussed within the Commission (2), analyzing the objectives, trends and tasks, necessary resources.

The budget is planned from bottom to top: each subdivision submits its budget proposal, assessing the needed resources from the perspective of established activities and objectives. The budget proposals are reviewed by the leadership team taking into account the goals of the Strategy. The budgeting is based on policies and programs, which are implemented over a couple of years.

The performance indicators are developed by the Corporate Planning Service and the budget requests are aligned to the indicators. On this background, the NAO activity is reported according with the implementation of the established indicators.

The external audit on the implementation of NAO budget is paid by the NAO, funds for this purpose being foreseen in the budget.

The relationship between the public external audit and internal audit

The Internal Audit department is subordinated to the Auditor General and has an important role in the following areas: governance; risk management; internal control.

The Internal Audit is forward-looking and is performed in line with the International Standards: 2050 – Coordination and 2110 – Governance, which means: Communication; Rational thinking.

The external audit must rely on the internal audit and analyze in detail the internal audit reports at the planning stage.

The Head of the Internal Audit Department of the NAO is an auditor with extended experience

Auditul extern trebuie să aibă încredere în auditul intern și la etapa de planificare să analizeze minuțios rapoartele auditului intern.

Directorul Departamentului audit intern de la ONA este un auditor cu o experiență foarte bună și în prezentarea sa a oferit o sinteză a deosebirilor și asemănarilor, prin prisma a 9 principii de activitate, dintre auditul public extern și auditul intern.

Principiile principale:

- independența;
- domeniul de aplicare;
- periodicitatea efectuării auditelor;
- abordarea față de riscuri;
- examinarea factorilor de risc;
- abordarea față de fraudă.

Planificarea strategică – Strategia de activitate a ONA, care conține obiectivele generale și necesitățile de resurse. Aceasta nu se referă la planificarea activității de audit. Temele de audit se selectează anual, fiind analizate diferite surse: mass-media; TV; radio; petițiile; solicitările Comisiilor parlamentare; propunerile auditorilor, directorilor Departamentelor de audit, Asistenților Auditorului General.

La planificarea activității de audit se selectează domeniile în care Guvernul investește mai mulți bani (de ex., sistemul bancar etc.).

Propunerile sînt sistematizate de către directorul pentru guvernanta, le analizează echipa managerială și Consiliul Consultativ, iar decizia finală îi aparține Auditorului General.

Procesul de efectuare a auditului performanței

Planificarea auditelor performanței se realizează după același principiu ca și planificarea activității de audit. Auditorii și directorii Departamentelor de audit înaintează propuneri, idei pentru auditele performanței. Propunerile se examinează de către Consiliul Consultativ și Auditorul General, iar Auditorul General decide care teme se selectează pentru auditul performanței.

Directorul Departamentului de audit elaborează un Concept și identifică întrebările pentru audit (3-4 săptămîni). Timp de 3-9 luni se realizează auditul performanței, fiind justificată necesitatea auditului. Proiectul raportului trece printr-o procedură de asigurare a calității. Auditorul General citește raportul, după ce urmează comunicarea cu entitatea, care poate dura pînă la 6 săptămîni.

Numai după soluționarea divergențelor cu entitatea, raportul se remite Parlamentului și se publică.

Metodologia

În cadrul ONA există 2 Departamente de metodologie: unul pentru auditul financiar și altul pentru auditul performanței.

Sarcinile de bază: controlul calității; elaborarea ghidurilor, normelor, instrucțiunilor privind procedurile de audit; alcătuirea informațiilor generalizatoare, statistice, analitice privind diferiți indicatori, categoriile de încălcări, tendințele în activitatea entităților etc.

Monitorizarea implementării recomandărilor

Rapoartele financiare nu conțin recomandări, ci numai opinii. Neregulile (care-s foarte rare) se consemnează separat într-o Notă informativă și, printr-o scrisoare adresată managementului, se aduc la cunoștința conducerii entității, cu înaintarea unor propuneri de îmbunătățire. Despre încălcările grave se informează Parlamentul și publicul larg printr-un Raport separat, care se publică.

Toate rapoartele financiare ale entităților sînt însoțite de opinia ONA.

În cadrul auditelor performanței se înaintează recomandări. La audierea rapoartelor de către Comisia buget și finanțe din Parlament, este invitată și persoana din cadrul entității care este responsabilă de utilizarea mijloacelor financiare. Conducătorul entității conduce autoritatea la nivel strategic, dar și răspunde de utilizarea banului public.

Recomandările Comisiei sînt obligatorii pentru Guvern și entitate.

ONA monitorizează implementarea recomandărilor de către Guvern și entitate. Comisia analizează măsurile întreprinse și comunicate de Guvern și poate solicita audierea repetată a responsabililor. Dacă ONA nu este mulțumit de informația parvenită privind implementarea recomandărilor, despre aceasta poate raporta Comisiei, care va organiza audieri repetate. ONA urmărește impactul implementării recomandărilor (îmbunătățirea calității serviciilor; restituirea unor sume etc.).

Asigurarea calității

Asigurarea calității este un obiectiv foarte important în activitatea ONA, care se realizează atît pe intern, cît și pe extern, precum și la rece. Pe intern, asigurarea calității se efectuează de către

and presented the overview of the internal audit, as well as the similarities and differences from the perspective of the 9 activity principles for public external audit and internal audit.

Main principles:

- independence;
- scope;
- audit periodicity;
- risk-based approach;
- risk factors analysis;
- approach towards fraud;

Strategic planning – Strategy on NAO activity, which covers the general goals and the needed resources. This does not refer to the planning of the audit work. The audit topics are selected annually, after various sources are analyzed: mass-media; TV; radio; petitions; requests of the Parliament Committees; proposals of the auditors, heads of the departments, Assistant Auditors General.

When planning the audit work the areas where the Government invests more money are selected (for instance the banking system, etc.).

The proposals are systematized by the director for governance, are analyzed by the leadership team and the Board and the final decision is made by the Auditor General.

Performance audit process

The performance audits are conducted according to the same principle as the general audit work. The auditors and heads of departments submit proposals and ideas for performance audits. The proposals are considered by the Board and the Auditor General and the Auditor General decides on what topics to select for performance audits.

The head of the department develops a Concept Paper and identifies the audit questions (3-4 weeks). Performance audits are conducted during 3-9 months, provided that the need to conduct this specific audit is justified. The draft report undergoes a quality assurance procedure. The Auditor General reads the report, then it is communicated to the entity, and this can last up to 6 weeks.

Only after solving the divergences with the entity, the report is submitted to the Parliament and is published.

Methodology

There are 2 methodology departments within the NAO: one for financial audit and another for performance audit.

Main duties: quality control, development of guidelines, norms, instructions on audit procedures; developing and summarizing statistical and analytical information on various indicators; categories of infringements; trends in the activity of the entities; etc.

Monitoring the implementation of recommendations

The financial statements do not contain recommendations – only opinions. The irregularities (which are very rare) are included separately in an informative letter and, by means of a letter addressed to the management, they are communicated to the management of the entity, also submitting some improvement proposals. The Parliament and the general public are informed on the serious breaches by means of a separate Report, which is published.

All financial statements of the entities are accompanied by the NAO opinion.

As a result of performance audits recommendations are submitted. When the Parliament Committee (1) hears the reports, they invite the official of the entity, who is responsible for the use of funds. The head of the entity manages the institution at strategic levels but also is accountable for the public funds.

The recommendations of the Committee are mandatory for the Government and for the entity.

The NAO monitors the implementation of recommendations by the Government and by the entity. The Committee analyzes the measures taken and communicated by the Government and can request the repeated hearing of the responsible officials. If the NAO is not happy with the received information regarding the implementation of recommendations, it can report this to the Committee, which would arrange a repeated hearing. The NAO monitors the impact of recommendation implementation (improvement of service quality; reimbursement of some amounts, etc.).

Quality Assurance

Quality assurance is a very important goal in the activity of the NAO, which is handled internally and externally, as well as in the form of cold reviews. Internally, quality is assured by the Methodology Department, heads of audit departments, and Assistant Auditors General. The quality reviews are done at all audit stages by means of cross-reviews (the

Departamentul metodologie, directorii Departamentelor de audit și Asistenții Auditorului General. Verificarea calității se face la toate etapele auditului, prin verificări încrucișate (directorul unui Departament de audit cu echipa sa va verifica raportul de audit elaborat de către alt Departament de audit). Pentru verificările calității la rece se atrag diferiți specialiști din exterior și se creează comisii mixte, fiind contractați chiar și foști lucrători – pensionari.

Verificarea calității se poate efectua de către diferite instituții superioare de învățământ, auditori privați certificați, Institutul de certificare și perfecționare profesională etc.

Instruirile

Instruirile, la fel, ocupă un loc deosebit în activitatea ONA, fiind realizate atât pe intern, cât și pe extern. Majoritatea instruirilor se desfășoară la Institutul de certificare și perfecționare profesională, care certifică auditorii după **3 ani** de instruire.

ONA are 10-12 formatori interni. În cadrul ONA se practică următoarele forme de instruire:

- instruirea tehnică;

- dezvoltarea personală;
- eficacitatea personală.

Se practică schimbul de experiență între echipele de audit.

Gestionarea riscurilor

ONA își evaluează atât riscurile interne, cât și riscurile externe, care pot influența activitatea instituției. Despre faptul cum riscurile pe plan extern pot influența activitatea instituției și cum acestea pot fi limitate se discută la ședințele Consiliului Consultativ. Riscurile interne se referă la activitatea internă a instituției și se examinează în raport cu obiectivele stabilite, precum și cu modul în care acestea pot influența realizarea obiectivelor.

Nu există o subdiviziune care gestionează riscurile, acestea fiind gestionate de către echipa managerială, prin intermediul Comitetelor de audit, de remunerare, iar propunerile le acumulează de la auditori, prin intermediul unui forum deschis pe site-ul ONA.

Experiența ONA al Marii Britanii este reușită, din care am putea lua lecții și noi, încercând să ne alinăm la bunele practici engleze.

head of an audit department with his/her team review the audit report developed by another audit department). For cold quality reviews specialists from outside are invited and joint committees are established, sometimes even former employees – retirees – are contracted.

The quality can be reviewed by various higher educational institutions, private certified auditors, by the Chartered Institute of Personnel and Development etc.

Trainings

The trainings, as well, have a very special role in the NAO activity, being organized both internally and externally. Most of the trainings are conducted at the Chartered Institute of Personnel and Development, which certifies the auditors after **3 years** of training.

The NAO has 10-12 internal trainers. The following types of training are practiced by NAO:

- technical training;
- personal development;

- personal effectiveness;
- Audit teams also exchange experience.

Risk Management

The NAO assesses both the internal and external risks that can influence the activity of the institution. The ways how the external risks can influence the activity of the institution and how they can be limited are discussed during the meetings of the NAO Board. The internal risks relate to the internal activity of the institution. They are reviewed in relationship with the established goals and the way they can influence the achievement of goals.

There are no any subdivisions in charge of risk management. Risks are managed by the leadership team through the Audit Committee and by the Remuneration Committee and proposals are gathered from auditors through an open forum on the NAO website.

The experience of the UK NAO is successful and we could learn from it, trying to align to the good British practices.

**Hotărârile Curții de Conturi
privind activitatea
de audit**



**The Decisions
of the Court of Accounts
on the audit activity**

Hotărîrea nr. 49 din 06 septembrie 2011 privind Raportul auditului Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2010

Decision No 49 of 06 September 2011 on the Report of audit of Government Report on state budget execution in 2010

Hotărîrea nr. 50 din 06 septembrie 2011 privind Raportul auditului datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2010

Decision No 50 of 06 September 2011 on the Report of audit of public debt, state securities and state on-lending in 2010

Hotărîrea nr. 51 din 13 septembrie 2011 cu privire la Raportul consolidat al auditelor regularității pe exercițiul bugetar 2010 la unele instituții de învățământ secundar și mediu de specialitate subordonate Ministerului Educației

Decision No 51 of 13 September 2011 on the Consolidated Report of regularity audits of the 2010 budget year at some secondary and vocational education institutions under the Ministry of Education

Hotărîrea nr. 52 din 13 septembrie 2011 cu privire la Raportul consolidat al auditelor regularității pe exercițiul bugetar 2010 la unele instituții de învățământ superior subordonate Ministerului Educației

Decision No 52 of 13 September 2011 on the Consolidated Report of regularity audits of the 2010 budget year at some higher education institutions under the Ministry of Education

Hotărîrea nr. 53 din 13 septembrie 2011 cu privire la Raportul auditului regularității pe exercițiul bugetar 2010 la Ministerul Educației și unele instituții din subordine și Raportul auditului regularității încasării și utilizării mijloacelor Fondului special pentru manuale în anul 2010

Decision No 53 of 13 September 2011 on Report of regularity audit of the 2010 budget year at the Ministry of Education and some subordinated institutions and Report on regularity audit of collection and use of the Special Fund for manuals in 2010

Hotărîrea nr. 54 din 16 septembrie 2011 privind Raportul auditului tematic privind serviciile de interes public prestate de Întreprinderea de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”

Decision No 54 of 16 September 2011 on the Report on thematic audit of public services provided by the State Enterprise “State Information Resources Center “Registru”

Hotărîrea nr. 55 din 16 septembrie 2011 privind Raportul auditului gestionării patrimoniului public la Întreprinderea municipală „Parcul urban de autobuze” pe anii 2009–2010

Decision No 55 of 16 September 2011 on the Report of audit of management of public assets at municipal enterprise “Urban Bus Fleet” in the years 2009–2010

Hotărîrea nr. 56 din 16 septembrie 2011 privind Raportul auditului gestionării patrimoniului public la Întreprinderea municipală „Regia Transport Electric” în anii 2009–2010

Decision No 56 of 16 September 2011 on the Report of audit of management of public assets at municipal enterprise “Electric Transport Facility” in the years 2009–2010

Hotărîrea nr. 57 din 20 septembrie 2011 privind Raportul auditului formării și utilizării mijloacelor fondului rutier în exercițiul bugetar 2010

Decision No 57 of 20 September 2011 on the Report of audit of formation and usage of Road Fund in budget year 2010

Hotărîrea nr. 58 din 20 septembrie 2011 privind Raportul auditului „Proiectul de susținere a Programului în sectorul drumurilor pentru perioada derulării Proiectului (2007–2010)”

Decision No 58 of 20 September 2011 on the Report of audit of „Road Sector Program Support Project” for the period of project implementation (2007–2010)”

Hotărîrea nr. 59 din 20 septembrie 2011 privind Raportul auditului regularității pentru exercițiul bugetar 2010 la Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și la unele instituții din subordine

Decision No 59 of 20 September 2011 on the Report of regularity audit of financial year 2010 at the Ministry of Transport and Road Infrastructure and some subordinated institutions

Hotărîrea nr. 60 din 26 septembrie 2011 privind Raportul auditului veniturilor administrate de Serviciul Fiscal de Stat în perioada anului 2010

Decision No 60 of 26 September 2011 on the Report of audit of revenues managed by the State Tax Inspectorate in 2010

Hotărîrea nr. 61 din 26 septembrie 2011 privind Raportul auditului veniturilor publice administrate de către Serviciul Vamal în anul 2010

Decision No 61 of 26 September 2011 on the Report of audit of public revenues managed by Customs Service in 2010

Hotărîrea nr. 63 din 06 octombrie 2011 privind Raportul auditului performanței „Au fost realizate obiectivele Proiectului Energetic II în condițiile de utilizare eficientă și eficace a surselor financiare?”

Decision No 63 of 06 October 2011 on the Report of performance audit „Have the objectives of Energy II Project been achieved using efficiently and effectively financial resources?”

Hotărîrea nr. 64 din 06 octombrie 2011 privind Raportul auditului gestionării patrimoniului public de către S.A. „Termocom” pe perioada anilor 2009–2010

Decision No 64 of 06 October 2011 on the Report of audit of public assets managed by JSC „Termocom” during 2009–2010

Hotărîrea nr. 66 din 07 octombrie 2011 cu privire la aprobarea Raportului asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și patrimoniului public (Raport anual 2010)

Decision No 66 of 07 October 2011 on the approval of Report on the administration and use of public funds and public assets (Annual Report 2010)

Hotărîrea nr. 67 din 07 octombrie 2011 cu privire la aprobarea Raportului de activitate a Curții de Conturi pe anul 2010

Decision No 67 of 07 October 2011 on approval of the Activity Report of Court of Accounts in 2010

Hotărîrea nr. 72 din 17 noiembrie 2011 privind Raportul auditului bugetului raional Criuleni pe anul 2010 și gestionării patrimoniului public

Decision No 72 of 17 November 2011 on the Report on audit of Cimisia rayon budget for 2010 and management of public assets

Hotărîrea nr. 73 din 17 noiembrie 2011 privind Raportul auditului bugetului raional Sîngerei pe anul 2010 și gestionării patrimoniului public

Decision No 73 of 17 November 2011 on the Report on audit of Singerei rayon budget for 2010 and management of public assets

Hotărîrea nr. 74 din 24 noiembrie 2011 privind Raportul auditului bugetului raional Fălești pe anul 2010 și gestionării patrimoniului public

Decision No 74 of 24 November 2011 on the Report on audit of Falesti rayon budget for 2010 and management of public assets

Hotărîrea nr. 75 din 24 noiembrie 2011 privind Raportul auditului bugetelor unităților administrativ-teritoriale din raionul Hîncești pe anul 2010 și gestionării patrimoniului public

Decision No 75 of 24 November 2011 on the Report of audit of budgets of administrative-territorial units of Hincesti rayon for 2010 and management of public assets

Hotărîrea nr. 77 din 22 decembrie 2011 privind Raportul auditului la Societatea pe Acțiuni „Moldtelecom” pentru anii 2009–2010

Decision No 77 of 22 December 2011 on the Report of audit of Joint Stock Company “Moldtelecom” for 2009–2010

„Curtea de Conturi exercită controlul asupra modului de formare, de administrare și de întrebuințare a resurselor financiare publice”.

Art. 133
din Constituția Republicii Moldova

“The Court of Accounts controls the ways of creating, administering and utilizing public financial resources”.

Article 133
from the Constitution of the Republic of Moldova

„Curtea de Conturi este unica autoritate publică a statului care exercită controlul asupra formării, administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și administrării patrimoniului public prin realizarea auditului extern în sectorul public în calitate de instituție supremă de audit și este protejată legal de interferența din partea organelor de drept sau cu funcții de control”.

Art. 2 (1) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008 „Privind Curtea de Conturi”

“The Court of Accounts is the only public authority of the State controlling the formation, management and use of public financial resources and management of public assets by performing external audit in the public sector as a supreme audit institution and is legally protected from interference from law enforcement or control bodies.”

Article 2 (1) of Law No 261-XVI of 05.12.2008 “on the Court of Accounts”

„... Un audit extern eficient este elementul fundamental în asigurarea unor standarde înalte în domeniul managementului financiar, iar un management financiar bun constituie un aspect fundamental al unei bune guvernări, care produce beneficii reale și directe pentru cetățenii Republicii Moldova”.

Planul de Dezvoltare Strategică a Curții de Conturi pe anii 2006–2010

“...An effective external financial audit of public authorities is fundamental to achieving high standards of public financial management in Moldova. And good financial management is not an optional extra but a fundamental feature of good governance its of real and direct benefit to the citizens of Moldova.”

Strategic Development Plan of the Court of Accounts for 2006–2010



RIKSREVISIONEN

Aducem mulțumiri Oficiului Național de Audit din Suedia – partenerul principal al Curții de Conturi în realizarea proiectului de consolidare instituțională, pentru publicarea numărului 3 (18) al Buletinului Informativ al Curții de Conturi.

Colegiul redacțional

Special thanks to SNAO – the main partner of the CoA in the implementation of the institutional strengthening project – for the support in publishing issues 3 (18) of the Informative Bulletin.

Editorial Board

MD-2001, mun. Chişinău | Buletin informativ
Bd. Ştefan cel Mare, 69 | Nr. 3(18)/2011
Tel./fax: 23-30-20 | Publicație periodică trimestrială

www.ccrm.md